ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

* TÖB-DER KONGRESİ VE BURJUVAZİNİN SALDIRISI
* SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İÇİN İLERİ !
* SİYONİZM

Cilt/10 Eylül-1978 Sayı/57

ilke

SAYI / 57
EYLÜL / 1978

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: **Öner Ciravoğlu** / Yazıişleri Müdürü: **Yusuf H. Çebi** / Yazışma Adresi P.K. 71 İstanbul / Yönetim ve Havale Adresi: **Öner Ciravoğlu,** Cağaloğlu Başmusahip Sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone Şartları, Yıllık: 200, altı aylık 100 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: **Evren Matbaası** / Baskı: **Doğan Basımevi** / İlân: Tam sayfa 500 lira, diğer ilânlar satimi 25 lira / Basıldığı Tarih: 11 Eylül 1978.

21 Temmuz 1978'den 21 Ağustos 1978'e

22 TEMMUZ 1978

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu: «Toplumsal Anlaşmaya işverenlerin alınmaması büyük bir noksanlıktır.»
- İstanbul'da komandoların açtığı yaylım ateşi sonucunda bir öğrenci öldü, iki öğrenci yaralandı.
- ABD Başkanı Carter, Denktaş'ın Maraş bölgesiyle ilgili önerisini «olumlu ve ileri bir adım» olarak niteledi.
- Şili Hava Kuvvetleri Komutanı ve Cunta üyesi General Leigh, Şili Bakanlar Kurulu'nun «hukuksal yönden varlığı olmayan bir kuruluş» olduğunu söyledi.
- İspanyol Millet Meclisi yeni Anayasa tasarısını kabul etti.
- Bolivya Devlet Başkanı Hugo Banzer istifa etti; yerine seçimlerin sağcı adayı General Juan Pereda getirildi.

23 TEMMUZ 1978

- İsparta'da meydana gelen olaylarla ilgili olarak gözaltına alınanların sayısı 207'ye yükseldi.
- DYF-İŞ Genel Başkanı Şerafettin Akova, Türk-İş ile hükümet arasında varılan «Toplumsal Anlaşma»yı eleştirdi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yetkisine dayanarak özel kişiler elinde bulunan bazı maden yataklarını kamulaştırdı.
- Kıbrıs Rum Demokratik Birlik Partisi Genel Başkanı Glafkos Klerides, Kipriyanu'nun Maraş bölgesine ilişkin Türk önerilerini reddetmesini eleştirerek, Rumların dış desteği yitirdiğini söyledi.

24 TEMMUZ 1978

- Türk basınından sansürün kaldırılmasının 70. yıldönümü kutlandı.
- İçişleri Bakanı Özaydınlı, jandarma birliklerinin, polis personel kadrosu eksiklikleri giderilinceye kadar, polis sorumluluk bölgesinde kolluk görevi yapacağını açıkladı.
- Yargıtay, «Türkiye'deki yasaların faşistçe hazırlanmış yasalar olduğunu, bunların ortadan kaldırılması yolunda mücadele verilmesi gerektiğini» söylemenin suç olmadığına karar verdi.
- Portekiz'de Demokratik Sosyal Merkez Partisi, Mario Soares Başkanlığındaki hükümetten üç bakanını çekmeye karar verdi.

25 TEMMUZ 1978

- Kıbrıs'ta Maraş bölgesine ilişkin Türk önerilerini, Kipriyanu yönetimi şartlı olarak kabul edebileceğini bildirdi.
- Hatay'ın Kırıkhan ilçesinde TÖB-DER binasını bombalamak isteyen iki komando, bombaların ellerinde patlaması sonucu öldü.
- 3 Temmuz'da görev süreleri dolan 5 kontenjan senatörünün yerine, Hilmi Fırat, Halil Tunç, Fahri Çoker, Nermin Abadan Unat ve Adnan Başer Kafaoğlu atandılar.
- Şili Hava Kuvvetleri Komutanı ve askeri cunta üyesi General Gustavo Leigh, görevinden azledildi.
- Bağlantısız Ülkeler Dışişleri Bakanları Konferansı Belgrad'da çalışmalarına başladı.

26 TEMMUZ 1978

- ABD Senatosu, Türkiye'ye karşı üç buçuk yıldır uygulanmakta olan silâh ambargosunun şartlı olarak kaldırılmasına karar verdi.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı İbrahim Bodur, Türkiye'ye uygulanan silâh ambargosunun kaldırılmasında Başbakan Ecevit'in olumlu rolü olduğunu söyledi.
- Gaziantep'in İslâhiye ilçesinde, bir komandonun cenazesi kaldırılırken çıkan olaylarda, CHP ve TÖB - DER binaları ile birçok işyeri tahrip edildi.
- Urfa Eğitim Enstitüsü'nde çıkan olaylarda 7 öğrenci yaralandı, 33 öğrenci gözaltına alındı.
- Pamuk taban fiyatı 13,25 - 13.75 TL., kuru incir taban fiyatı 10.50 TL, kuru üzüm taban fiyatı 17.50 TL. ve antepfıstığı taban fiyatı 26.50 TL. olarak açıklandı.

28 TEMMUZ 1978

- TÖB-DER İzmit şubesine ikinci kez patlayıcı madde atıldı.
- Portekiz Cumhurbaşkanı Eanes, Başbakan Mario Coares'i görevinden aldı.
- Yugoslavya'da çalışmalarını sürdüren Bağlantısız Ülkeler Konferansında Mısır, gelecek yıl Küba'nın başkenti Havana'da yapılacak konferansın başka bir

ülkede yapılmasını ya da ertelenmesini önerdi.

● 140 ülkeden 28 bin gencin katıldığı 11. Dünya Gençlik Festivali, Küba'nın Başkenti Havana'da başladı.

bir YORUM

Burjuvazi Ambargolara Mahkumdur

Uzun tartışmalardan, kalktı, kalkıyor, kalkacak söylentilerinden sonra, ABD Senatosuyla Temsilciler Meclisinde farklı metinlerle kalkması şarta bağlanan ambargo bu iki meclisin temsilcilerinden oluşan bir komisyonun hazırladığı uzlaştırma metninin Eylül ayında onaylanmasıyla kalkmış olacak. Böylece ülkemiz egemen sınıfları rahat bir nefes alacak ve onun siyasal kadrolarından şu anda iktidarda olanı başarı (!) kazanmış olmanın propagandasını yapacak.

Silah ambargosu kadar gürültülere neden olmayan ve Türkiye emperyalizmin sömürü ağına düştüğünden beri devam eden bir başka ambargo ise anti-emperyalist güçler gelip de kördüğümü kesinceye kadar sürüp gidecek. Bu emperyalizmin iktisadi ambargosudur. Ülkemiz üretici güçlerinin gelişmesine köstek olarak, bu güçlerin bağımlı yapıya denk düşecek bir çarpıklıkta oluşmasını sağlayarak, temel sanayinin kurulmasını sağlayacak modern teknolojinin transferini engelleyerek, borçlandırarak, para değerini düşürterek sürüp giden bir ambargo bu.

Yaşadığımız günlerde bu ambargonun yeni bir boyutu daha var. Plansız kapitalist düzenin kaynakları har vurup harman savurması sonucunda, sanayi kuruyoruz diye vidalama, sıkıştırma, kelepçeleme işlemlerinin altında yapıldığı çelik konstrüksiyon çatıların kurulması sonucunda, petrole bağımlı bir ekonomik ve hatta sosyal yapının oluşturulmasıyla ülkemiz büyük dış borç yükleri altına girmiş ve bu borçların faizlerini bile ödeyemez hale gelmiştir. Sanayii vidalamak, sıkıştırmak ve kelepçelemek için dışarıdan parça getirtmek zorundadır ve döviz yokluğundan kapasitesinin çok altında çalışmaktadır. İşsizlik tahminlere göre % 20'yi aşmıştır. Yapılan devalüasyon beraberinde üretim artışı sağlanamadığı için hiçbir işe yaramamıştır. Ve emperyalist metropoller bu çarkı bir parça yağlamaya yarayacak «taze parayı» bir türlü ödememektedir.

Emperyalizm ülkemiz egemen sınıflarının kendisine ölümüne bağlı olduğunun bilincindedir. Ülkemiz egemen sınıflarının bu bağımlılıktan başka bir iktidar şekilleri yoktur. Yani egemen sınıfların egemen sınıf olabilmelerinin en sağlam dayanağı bizzat bu bağımlılıktır. Egemen sınıflar, işte bu yüzden kendilerine silah ambargosu veya iktisadi ambargo uygulandığında hiçbir halt edemezler. Etseler, etseler sitem edebilirler. Nitekim «biz bu kadar sadık bir müttefik olalım da bize bu reva görülsün» gibilerden sitemleri de bol bol etmişlerdir. Neticede egemen sınıflarımız sürekli bir iktisadi ambargoya ve zaman zaman özel tipte ambargolara mahkumdurlar.

29 TEMMUZ 1978

- Libya Devlet Başkanı Kaddafi, Türk hükümetinin bağımsızlık politikası izlemesinden yana olduklarını belirtti.
- Manisa MİSK Bölge Temsilcisi, bir öğrenciyi yaralamaktan sanık olarak tutuklandı.
- Portekiz'de Komünist, Sosyalist, Merkez Demokrat ve Merkez Sağ Sosyal Demokrat Partiler, hükümet bunalımına çözüm bulunamaması halinde erken seçim görüşünde birleştiler.
- İtalya'da Hristiyan Demokrat Parti Başkanlığına Flaminio Piccoli seçildi.

30 TEMMUZ 1978

- MHP Genel Sekreter Yardımcısı Okuyan: «Hükümet işbaşında kalmakta inat ettiği sürece daha çok kan dökülecektir.»
- Malatya Mustafa Kemal Eğitim Enstitüsü öğretmeni ve TÖB-DER üyesi Ahmet Kurnaz bıçaklanarak yaralandı.
- Kırıkkale'de MHP üyesi bir sendikacının cenazesi kaldırılırken çıkan olaylarda, bir Eğitim Enstitüsü öğrencisi öldürüldü, ilericilere ait birçok işyeri ve konut da saldırıya uğradı.
- İzmit'te, Türk Kablo Fabrikasında hammadde yokluğu yüzünden üretimin yüzde 75 oranında düşürülmesinden sonra işçi çıkartılmaya başlandı.
- Portekiz Komünist Partisi, yeni kurulacak bir hükümette istikrarın ancak Komünist ve Sosyalist Partilerin işbirliği ile sağlanabileceğini belirtti.
- Bağlantısız Ülkeler Konferansında, gelecek zirvenin Havana'da toplanması konusunda anlaşmaya varıldı.

31 TEMMUZ 1978

- Gaziantep ve İstanbul'da iki genç tabanca ile vurularak öldürüldü.
- Adana'da «Halkın Sesi» ve «Halkın Kurtuluşu» grupları arasında çıkan çatışmada iki kişi öldürüldü.
- Portekiz'de koalisyonu bozan

Merkez Demokrat Parti, Devlet Başkanı Eanes başkanlığında bir hükümet kurularak erken seçime gidilmesisi istedi.

● Rodezya güvenlik kuvvetlerinin, Mozambik'teki Yurtsever Cephe'nin gerilla üslerine saldırdığı açıklandı.

bir YORUM

Bağlantısızlık Hareketi ve Pekin

80'den fazla bağlantısız ülkeyi temsil eden dışişleri bakanlarının Belgrad'daki konferansı dünya kamuoyunun dikkatini çekiyor. Zamanımızda bağlantısızlık hareketi uluslararası alanda etkin bir güç haline dönüştüğüne göre bu durum doğaldır.

Ancak bağlantısızlık hareketine gösterilen ilgi tek anlamlı değildir. Bağlantısızlık hareketinin pekçok batı ülkelerinde çok kötü gizlenen bir öfkeyle ve her şeyden önce hareketin başladığından bu yana anti-emperyalist bir karakter taşımasının etkisiyle değerlendirildiği biliniyor. Bağlantısız ülkelerin forumlarının Hint Okyanusu'ndaki ve dünyanın diğer bölgelerindeki ABD askeri üslerinin kapatılmasına, emperyalist tekellerin baskısına yer vermeyecek yeni ve hakça bir ekonomik düzenin kurulmasına ilişkin ısrarlı taleplerini örnek vermek yetecektir.

Sosyalist ülkelerde bağlantısız devletlerin önerilerine anlayış gösteriliyor, çünkü bellibaşlı uluslararası sorunlar konusunda her iki grup devletin görüş noktaları birbirine yakın, hatta birbirinin aynıdır.

BMT Genel Kurulu'nun silahsızlanmayla ilgili olarak geçenlerde yaptığı özel toplantı dönemi de bu sonucu doğrulamıştır. Bağlantısız ve sosyalist ülkelerin girişimini üzerine, özellikle Hint Okyanusu ve Güneydoğu Asya'da bir barış bölgesi kurulması konusundaki önerilerin desteklenmesine ilişkin pekçok madde özel toplantı döneminin sonuç belgesine dahil edildi.

Belgrad forumunun çalışmasına Pekin'dekiler de ilgisiz kalmadılar. Bağlantısızlık hareketinin Küba ve Vietnam gibi iştirakçilerine iç karartıcı saldırılarda bulunuldu. Bu münasebetle Endonezya gazetesi «Merdeka»nın yazdığına göre «Çin'in Vietnam'a karşı tutumu, Pekin'in Güneydoğu Asya'daki politikasını uygularken tüm Asya halklarının çok iyi bildikleri ulusal düşmanlık yaratma ve düşmanlığı körükleme yönteminden yararlandığını göstermektedir.» Küba'ya yönelik saldırılar, Pekin'in bağlantısız ül-

keler hareketini parçalamak ve nötralize etmek, hareketin anti-emperyalist doğrultusunu zayıflatmak istemesiyle ortaya çıkmıştır. Havana'da yayınlanan «Gramma» gazetesi şunları yazıyor: «Pekin, Küba'nın harekete katılmasını engellemek ve 1979 yılının sonunda Küba'nın başkentinde yapılması tasarlanan bağlantısız ülkeler devlet ve hükümet başkanları konferansını şimdiden bozmak istiyor».

Ancak, Pekin'in bağlantısızlık hareketine karşı giriştiği bozucu faaliyetin sadece bir ya da iki ülkeyi ilgilendirdiği düşünülmemelidir. Durum böyle değildir. Paris «France-Soire» gazetesinin yazdığı gibi, Pekinli politikacılar, «ağlarını tüm Üçüncü Dünya'da örüyorlar». Ancak bunu yaparken çeşitli yöntemler kullanıyorlar bazılarına bal, şeker verirken diğerlerine kamçı gösteriyorlar. Bu yılın başında Birmanya'yı ziyaret eden ÇHC Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı Teng Hsiao-Ping, Birmanyalıları kendilerine dostluk duyguları beslediklerine inandırarak bol keseden attı. Birmanya'nın kuzey bölgelerinde Çin yanlısı isyancıların merkezî hükümete karşı başlattığı askeri eylemler yeniden patlak verdiğinde Teng Hsiao-Ping Pekin'e daha dönmemişti.

Çin yönetimi, Kuzeydoğu Hindistan'daki, Nagalend ve Mizoram eyaletlerindeki ayrılıkçı hareketi de yıllardır etkin biçimde destekliyor. Çin topraklarındaki askeri kamplarda silah ve cephaneyle donatılan casus birlikleri sürekli olarak eğitiliyor. Pekin, Hindistan'daki bozucu faaliyetine son vermiyor. Hint basınının bildirdiği gibi, ajanları için sistemli olarak propaganda malzemeleri ve radyo cihazları yüklü balonlar gönderiyor.

Pekin ve en saldırgan emperyalist çevreler arasında giderek güç kazanan birlik bağlantısız ülkelerde endişe yaratıyor. Asya'daki politik gözlemciler, bu münasebetle Pekin'in ABD'nin bu bölgeden çekilmemesine ilişkin ısrarlı taleplerine dikkati çekiyorlar. Üstelik, şimdi ortaya çıktığı gibi, daha 1973 yılında, Vietnam'da ateşkes antlaşmasının yapılmasından sonra bazı Çinli yöneticiler, ABD'ye ait «B-52» stratejik bombardıman uçaklarının Tayland'dan boşaltılmamasını istemişlerdir. Şimdi Pekin, Zaire'de ve Afrika'nın diğer bölgelerinde artık açıkça emperyalistlerle birlikte hareket ediyor. Amerikan gazetesi «New-York Times»ın, Çin'in Birleşik Devletler'le ve Birleşik Devletlerin müttefikleriyle stratejik çıkarları paylaştığını belirtmesi rastlantı değildir.

Asya'daki gözlemciler, bu münasebetle Amerikan - Çin yakınlaşmasının gerek Washington'a, gerekse Pekin'e Çin yayılmacılığına ve Amerikan diktasına karşı çıkan bağlantısız ülkelere

büyük baskı yapma olanağı verdiğini kaydediyorlar. Örneğin, Hint gazetesi «Times of India»nın Temmuz ayı başında «Çin ve Birleşik Devletler arasındaki ilişkilerin iyileşmesinin, 30 Çin tümenini serbest bıraktığını, böylelikle Çin'in, eğer isterse Hint sınırındaki askerlerinin sayısını üç kata çıkarabileceğini» yazıyordu. Bu durumun Çin'in komşuları için yaratacağı tehlikeler 60 yıllarının başında meydana gelen olaylardan bilinmektedir.

Pekin'in bağlantısızlık hareketinin etkin iştirakçisi olan bir dizi ülkelerin bağımsız dış politika doğrultusuna yaptığı saldırılar, batının militarist çevreleriyle dostluk kurması bağlantısızlık hareketi üyelerinden kesin protesto görüyor. «Jamaika Daily News» gazetesi, Çin'in bu politikasını «namussuzca bir politika» olarak adlandırdı. Gazete, Pekin'in NATO'yla giderek artan yakınlaşmasını, Çin'in Angola'daki karşıdevrimcilere, Şili'deki faşist Pinochet rejimine ve emperyalist çevrelerin Küba ve Vietnam'a karşı giriştikleri düşmanca eylemlere gösterdiği desteği kınadı.

Pekin ve emperyalizmin entrikalarıyla karşı karşıya bulunan bağlantısız ülkeler birlik cephesini güçlendiriyorlar. Bağlantısızlık hareketi üyelerinin birlik, işbirliği ve dayanışmasını güçlendirmekle ilgili sorunların Belgrad Konferansı'nın gündeminde en önemli yeri alması bir rastlantı değildir.

M. Nikolayev — A P N

1 AĞUSTOS 1978

- ABD Başkanı Carter, Türkiye'ye uygulanan ambargonun geçici ve koşullu olarak kaldırılmasına karşı çıktı.
- Başbakan Ecevit, «ABD yönetiminin çabaları ittifak ilişkileri bakımından önemlidir» dedi.
- Urfa'da bir Eğitim Enstitüsü öğrencisi öldürüldü.
- DISK Genel Başkanı Baştürk, «Toplumsal Anlaşma, işçi sınıfının kazanılmış birçok hakkını işlemez hâle getirmektedir» dedi.

2 AĞUSTOS 1978

- ABD Senatosundan sonra Temsilciler Meclisi'nde de, Türkiyeye uygulanan silâh ambargosunun kaldırılması kararı alındı.
- Portekiz Devlet Bakanı Eanes, hükümet bunalımına çözüm bulunamazsa, kendisinin bir erken seçim hükümeti kuracağını açıkladı.

3 AĞUSTOS 1978

- Niğde ve Malatya'da iki devrimci öğrenci, komandolar tarafından öldürüldü.
- TSİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Bülent Tuna, «Bir süredir devam eden ambargonun

kaldırılması ile ABD'nin Türkiye ile Yunanistan arasında uyguladığı dengeci patron politikasının değişmediğini» söyledi.

- Portekiz'de Sosyalist Parti, Devlet Başkanı Eanes'in siyasi partilerin aralarında uzlaşma yolu ile yeni bir hükümet kurmaları çağrısına karşı çıktı.

4 AĞUSTOS 1978

- İstanbul Ticaret Odası tarafından hazırlanan raporda, «son ekonomik önlemler sayesinde, 1978 yılında ekonomideki kötü gidişin durdurulduğu» belirtildi.
- Antalya ve Elbistan'da iki öğrenci öldürüldü.
- DISK'e bağlı sendikaların Ören toplantısında DİSK'in bütünlüğünün korunması konusunda görüş birliğine varıldı.
- YOL - IŞ Federasyonu 68 bin işçi adına Bayındırlık Bakanlığı ile toplu sözleşme imzaladı.
- Kıbrıs'ta AKEL Partisi, iki toplumun Denktaş - Makarios ilke anlaşması çerçevesinde toplumlararası görüşmelere başlamalarını önerdi.
- Mısır ile ABD arasında silâh anlaşması imzalandı.

5 AĞUSTOS 1978

- Sovyetler Birliği resmi haber ajansı TASS: «Ambargonun kaldırılması kararı Pentagon ve NATO'nun, Akdeniz'deki istikrarsızlığı daha da artırmak için giriştikleri yeni bir çabadır.»
- Urfa'da bir öğrenci öldürüldü, devrimcilerin devam ettiği bir kahvehane yaylım ateşine tutuldu.
- Niğde Cezaevinde 500 tutuklu ve mahkûm ayaklandı.
- DİSK'in Ören toplantısından sosra yayınlanan ortak bildiride, Toplumsal Anlaşma kınandı; salt siyasi inançları nedeniyle kişi ve örgütlerin yönetimce dışlanamayacağının ilke olarak benimsendiği belirtildi.
- FKÖ'nün İslamabad'daki bürosu basıldı, 4 kişi öldürüldü.
- Peru'da 40 bin maden işçisi süresiz greve başladı.
- ABD Dışişleri Bakanı Vance, Mısır - Israil görüşmelerinin yeniden başlamasını sağlamak için Ortadoğu'ya gitti.

6 AĞUSTOS 1978

- TSİP Yönetim Kurulu hakkında TCK'nun 142. maddesinden dava açıldı.
- Bor'da bir grup komando polisle çatıştı, bir kişi tutuklandı.
- Havana'da düzenlenen 11. Dünya Gençlik Festivali'nin kapanışında konuşan Küba Devlet Başkanı Castro, gençlerden ırkçılık, faşizm, siyonizm ve sömürgecilikle mücadelelerini sürdürmelerini istedi.
- Hiroşima'ya atom bombası atılmasının 33. yıldönümü Hiroşima'da düzenlenen bir törenle anıldı.

bir BELGE

TSİP Yöneticilerine Açılan Dava Karşısında Tavır Almak Demokrasiye Sahip Çıkmanın Gereğidir

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu üyeleri hakkında «komünizm propagandası» yaptıkları iddiasıyla açılan dava; içinde bulunduğumuz dönemin, demokrasi güçleri açısından ne kadar acil ve hayati görevlerle karşı karşıya olduğunun bir delilidir. Tüm demokratları, ilericileri bu gibi tutumları protesto etmeye çağırıyor ve konu ile ilgili «TSİP Ajansı»nı aynen yayınlıyoruz.

İLKE

Partimiz Genel Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında komünizmi övdükleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesinden dava açılmıştır.

Davanın konusu, Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılı dolayısıyla Partimiz Genel Yönetim Kurulu tarafından Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne gönderilen mesajdır. Mesajın KİTLE Gazetesi'nde yayınlanması üzerine İstanbul Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlatmış ve soruşturma sonunda Genel Yönetim Kurulu Üyeleri ve KİTLE Gazetesi yazı işleri Müdürü hakkında, «142'yi ihlalden» dava açmıştır.

Savcı iddianamesinde şöyle demektedir:

«4) Gazete'nin 3. sahifesinde (Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine) başlığı altında yayınlanan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Yürütme Komitesi imzasını taşıyan yazının, genel merkezi İstanbul Beyoğlu Parmakkapı Tel Sok. 2/4'de bulunan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu Üyeleri olan sanıklar Ahmet Kaçmaz, Çağatay Anadol, Yalçın Yusufoğlu, Aydoğan Gezer, Öner Ciravoğlu, Hasan Bülent Tuna, Veli Gürcan, Ali Kar, Mehmet Ali Tan, Hüsamettin Küçükali, Etem Kiper, Yaşar Gökoğlu, Mehmet Yıldız, Mehmet Yazırlı, Abdülselam Suvakçı, Cemal Özden ve Abbas Özay tarafından

29 - 30 - 10.1977 günü Genel Yönetim Kurulu toplantısında aldıkları karar gereği Ekim Devrimi'nin 60. yılı dolayısıyla Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne gönderilmek üzere hazırlanmış bir mesaj olduğu, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulunun hazırlayıp Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne gönderdikleri ve ayrıca çoğaltmak suretiyle de Basına dağıttıkları bu mesajda Ekim Devrimi'nin 60. yılı selamlanmakta ve Yüce Lenin'in ve onun partisinin insanlığı topyekün kurtuluşu uğrunda attıkları bu ilk büyük adımın bütün dünya halklarına ışık tuttuğu, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin komünist toplumu kurma yolunda kazandığı başarıların tüm dünya halklarının hayranlığını kazandığı Türkiye'deki işçi sınıfının yürüttüğü mücadelenin de hergün güçlendiği belirtilerek ayrıca Yaşasın Büyük Ekim Sosyalist Devrimi denmek suretiyle komünizmin övgüsünün yapıldığı,

Yazıların tetkiki, bilirkişi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in 9.1.1978 günlü raporu ve ilişik evrak münderecatından anlaşılmıştır.

....

Sanıklar Ahmet Kaçmaz, Çağatay Anadol, Aydoğan Gezer, Öner Ciravoğlu, Hasan Bülent Tuna, Veli Gürcan, Ali Kar, Mehmet Ali Tan, Hüsamettin Küçükali, Etem Kiper, Yaşar Gökoğlu, Mehmet Yıldız, Mehmet Yazırlı, Abdülselam Suvakçı, Cemal Özden, Abbas Özay'ın ayrı ayrı eylemlerine uyan 5680 Sayılı Basın Kanununun 16/1. maddesi delaletiyle T.C.K.nun 142/4 - 6, 173/3. maddeleri gereğince cezalandırılmalarına, İstanbul 5. Sulh Ceza Mahkemesinin 9.1.1978 tarih ve 1978/3 müt. sayılı kararı ile toplattırılmasına karar verilen davaya konu edilen yazıların yayınlandığı Kitle Gazetesinin 7.11.1977 tarihli ve 184 sayılı nüshalarının T.C.K.nun 36. maddesi gereğince müsaderesine karar verilmesi talep ve iddia olunur. 20.4.1978

Akören KANDUR (15119)
İstanbul C. Savcı Yardımcısı»

Hemen görüleceği gibi iddianame, Ord. Prof Sulhi Dönmezer'in bilirkişiliğine dayandırılmıştır. Ülkemizin demokrat kamuoyu tarafından gayet iyi tanınan ve aynı zamanda AP'nin sözcüsü Son Havadis'in yazarlarından olan Sulhi Dönmezer'in bilirkişiliğine başvurulması bir hayli düşündürücüdür.

Düşündürücüdür; Çünkü:

- AP sosyalistlere en büyük düşmanlığı yapan faşistlerle —Milliyetçi Cephe içinde— işbirliği yapmış ve halen de işbirliğini sürdüren bir partidir.
- AP yöneticileri, G. Başkanları başta olmak üzere anti - komünizmin şampiyonluğunu kimselere bırakmamaktadırlar.
- Yine AP yöneticileri, sosyalizme olduğu kadar sosyalist partilere karşı olan düşmanca tavırlarını açıkça dile getirmekten sakınmamışlardır.
- Sulhi Dönmezer böyle bir partinin görüşlerini paylaşmakta, hatta yayın organına yazdığı yazılarla o partinin fikriyatının oluşmasına katkıda bulunmaktadır.
- Sosyalist bir parti tarafından yayınlanan bir mesajda bu kimsenin bilirkişiliğine başvurulmaktadır.
- Bu bilirkişi raporuna göre dava açılmaktadır!
- Ve üstelik geçmişte adı geçenin bilirkişiliğine dayanılarak açılan davaların önemli bir bölümü —12 Mart dönemindekiler dışında— beraatle sonuçlandığı halde bu kimsenin bilirkişiliğine halen dahi itibar edilmektedir.

Öte yandan bu dava Genel Yönetim Kurulu'nun tüm üyelerini kapsadığı için bir bakıma Parti'nin en üst yönetiminin varlığını da tehdit etmektedir. Çünkü 142. madde ağır cezayı öngörmektedir ve ağır cezadan mahkum olanlar yasalara göre parti üyesi olamazlar. Bu dava aynı zamanda Partimiz'in Genel Yönetim Kurulu'nu, yani Partimiz'in yönetimini yoketmeyi hedeflemektedir. Bunun anlamı ise Partinin kapatılması demektir. Oysa bir partinin kapatılması, bilindiği gibi ağır ceza mahkemelerinin değil Anayasa Mahkemesi'nin yetkisindedir.

Faşist İtalyan kanunlarından aktarılan ve zamanla daha da olumsuzlaştırılan 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasının gündemde olduğu şu günlerde —üstelik de anti-komünistliğiyle nam salmış bir kimsenin bilirkişiliğine dayanılarak— bir parti yöneticileri hakkında dava açılması ülkemizdeki demokrasinin bizzat kendisi açısından son derece endişe vericidir. Ve bu nedenle bu dava bütün demokrasi yanlılarını, özgürlüklerin korunup genişletilmesinden yana olan herkesi ilgilendirir.

Partimiz Genel Yönetim Kurulu üyeleri hakkında açılan söz konusu dava karşısında tavır almak demokrasiye ve özgürlüklere sahip çıkmanın bir gereğidir. Biz faşist saldırganlığın alabildiğine azdırıldığı günümüzde —MC dönemlerinden kalma ve halen dahi etkinliğini sürdüren— demokrasi güçlerine yönelik baskıla-

ra karşı, demokrasiden yana her kuruluşun her çevrenin ve her kişinin sesini yükselteceğine ve demokrasi mücadelesinin yükümlediği sorumlulukla davranacağına inanıyoruz. Ve tüm demokrasi güçlerinden bu davada Partimiz'in yanında yer almalarını diliyoruz.

7 AĞUSTOS 1978

- Komandoların Antalya'da ve Iğdır'da çıkardıkları olaylarda 2 kişi öldü.
- «Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen» seminerinde konuşan Başbakan Ecevit kredilerin Uluslararası dağılımını yönlendiren ülke ve kurumların, gelişmekte olan ekonomileri durgunluğa zorladığını belirterek, gelişme sürecindeki ülkeleri kendi aralarında dayanışma ve ekonomik işbirliğine çağırdı.
- Bazı kamu iktisadi kuruluşları, Toplumsal Anlaşma ilkeleri nedeniyle, TİSK'ten ayrılma kararı aldılar.
- AP İzmir Merkez İlçe Kongresini Genel Merkez'e karşı grubun adayı kazandı.
- Pakistan'da yedi partiden oluşan Muhalefet grubu «Pakistan Ulusal İttifakı», General Ziya-ül Hak'ın askeri hükümetine katılacaklarını açıkladılar.

8 AĞUSTOS 1978

- Kars'ın Iğdır ilçesinde Ülkü Ocakları Başkanı'nın bir minibüsü yakmak suçundan tutuklanmasından sonra çıkan olaylarda üç kişi öldü.
- Kayseri'de bir işçi bıçaklanarak öldürüldü.
- Turgutlu'da «kiremit ve blok tuğla fabrikaları sahipleri, maliyetlerin arttığı ve kâr oranlarının azaldığı gerekçesiyle 2 bin işçiyi işten çıkardılar.
- IMF, Mısır'a 750 milyon dolar borç vermeyi kararlaştırdı.

9 AĞUSTOS 1978

- DİSK yetkili kurullarınca hazırlanan ve hükümetle bir toplumsal anlaşma imzalamak için gerekli ön koşulları içeren bir belge Devlet Bakanı Hikmet Çetin'e verildi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ATAŞ Rafinerisi'ne el konulmasına karar verdi.
- Dünya Bankası, Vietnam'a 60 milyon dolarlık kredi açılmasını kararlaştırdı.

10 AĞUSTOS 1978

- Kilis'te Öğretmenler Derneği'ne komandoların saldırısı sonucu bir öğrenci öldü.
- Portekiz'de Başbakanlığa ülkenin önde gelen sanayicilerinden biri olan Nobre do Costa atandı.

bir YORUM

Portekiz'de Partilerüstü Hükümet Bir 12 Mart Modeli mi?

Portekiz'de, Portekiz Sosyalist Partisi'nin önderliğindeki koalisyonun görünüşte ülkenin güneyindeki toprak sorunundan dolayı parçalanmasından sonra Cumhurbaşkanı Eanes sanayici de Costa'yı yeni hükümeti kurmakla görevlendirdi. Eanes bunu yapmadan önce siyasal partilere kendi aralarından anlaşıp bir hükümet kurmaları için bir hafta mühlet vermişti. Ancak Portekiz Sosyalist Partisinin ülkenin içinde bulunduğu sorunlara bugünkü şartlarda çözüm bulabilecek olan tek iktidar alternatifine yanaşmaması, yani Portekiz Komünist Partisiyle ittifak kurmaması sonucunda geriye parçalanan koalisyonun yeniden inşasından başka yol kalmamıştı. Diktatörlük döneminin sosyal ve iktisadi sorunlarının daha da büyümesi sonucunda koalisyon iktidarlarını bir ateşten gömlek olarak görmeye başlayan Mario Soares buna da yanaşmadı.

Neticede yalnızca Sosyalist Parti'nin sağında kalan güçlerce benimsenen partilerüstü bir model doğuverdi. Ve Costa'nın hükümetine teknotratlardan oluşturması da bu modelin tamamlayıcı bir ögesini teşkil etti. Yüksek rütbeli generallerin Cumhurbaşkanı Eanes'in arkasında saf tutarak böylesi bir hükümeti onaylamaları da modelin eksik kalan üçüncü ayağını oluşturdu. Böylece, ilk bakışta ülkemizde «içinde bulunulan ağır şartlardan kurtulunmasını sağlayacak partilerüstü bir hükümet»e, yani 12 Mart modelini andıran bir model Portekiz'de de oluştu. Ancak bu benzerlik burada bitmektedir. Portekiz sonu faşizme varacak böylesi modelleri aşabilecek çok önemli bir olanağa sahiptir: Portekiz Komünist Partisi ve onun önderliğinde birleşmiş tüm bir işçi sınıfı. Ülkemizdeki gibi örgütsel geleneği ve sürekliliği olmayan bir Parti değil PKP. Faşizm altında geçen kırk yılı likide olmuş bir şekilde geçiren bir parti de değil. Tam tersine faşizme karşı işçi ve köylü yığınlarının içinde, demokrat aydınları kucaklayarak mücadele içinde pişmiş bir parti.

Önümüzdeki günler Portekiz'de yeni gelişmelere sahne olacak. Eski günlerin özlemiyle yanıp tutuşan gerici güçler vargüç-

leriyle de Costa hükümetini bir atlama taşı olarak kullanmaya çalışacaklar. Bu süreç içinde Portekiz Sosyalist Partisi de önemli bir sınavdan geçecek; ya demokrasi güçlerinin parçalanmamasına özen gösterecek ve PKP ile demokrasinin korunması için aynı safta yer alacak, ya da binbir yalpalama ve suya sabuna dokunmama politikasıyla gününü geçirecek. Eğer böyle olursa, Portekiz emekçileri gene de faşizm tehlikesinin üstesinden gelmeyi bilecekler ama PSP çok şey kaybedecek.

Şüphesiz Portekizli komünistler, PSP'nin yalpalayıp prestij kaybetmesini değil, demokrasi saflarında, anti-faşist saflarda yerini almasını isteyeceklerdir, bunun için çaba harcayacaklardır. Çünkü faşizm en fazla, ama en fazla emekçi halkın düşmanıdır.

11 AĞUSTOS 1978

- Ankara'da Balgat semtinde devrimcilerin devam ettikleri kahvehanelerin komandolar tarafından yaylım ateşine tutulması sonucunda 4 kişi öldü, 11 kişi yaralandı.
- Sovyet resmi haber ajansı TASS, Mısır, İsrail ve ABD arasında yapılacak olan üçlü zirveyi eleştirerek, Carter yönetiminin İsrail'e ve bazı gerici Arap güçlerine dayanarak Ortadoğu'da Amerikan emperyalizmini güçlendirmeyi amaçladığını belirtti.

12 AĞUSTOS 1978

- Tosyo'da çıkan olaylarda CHP il binası, TÖB-DER, TÜM-DER ve bazı işyerleri ve konutlar tahrip edildi, 9 kişi yaralandı.
- Kayseri TSİP il binası bombalandı.
- Bolivya Devlet Başkanı Pereda, sıkıyönetimin kaldırıldığını açıkladı.

13 AĞUSTOS 1978

- Beyrut'ta FKÖ'nün Irak yanlısı kolu Filistin Kurtuluş Cephesi'nin bürosunda meydana gelen patlamada 100 kişi öldü.
- Tosya'da içlerinde Ülkü Ocağı Başkanı ve bir MHP'li yönetici bulunan 33 kişi olaylarla ilgili olarak tutuklandı.
- «Arap Direniş Cephesi» ve Kuveyt Üçlü Zirve'ye karşı çıktı.
- İran'da, İsfahan'dan sonra Şiraz'da da Şah rejimine başkaldırmalar başladı. Olaylar sırasında yüzlerce kişi öldü.
- Sovyet resmi haber ajansı TASS, Çin - Japon dostluk anlaşmasının, Sovyetler Birliği'ni hedef aldığını ve detant ve dünya barışına ters düştüğünü belirtti.

bir YORUM

Kuşkulu Bir Anlaşma

Japonya ve Çin arasındaki «Barış ve Dostluk Antlaşması» 12 Ağustos'ta Pekin'de imzalandı. Resmen iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin düzenlenmesi için öngörülen bu antlaşma gerçekte uluslararası ilişkiler uygulamasıyla bu türden belgeler için saptanan çerçevenin dışına çıkıyor.

«Hegemonyacılığa karşı koyulmasına» ilişkin maddenin antlaşma metnine dahil edilmesinden kaçınılmaz olarak böyle bir sonuç çıkıyor. Çin yönetimi, bu maddenin tüm keskinliğiyle Sovyetler Birliği'ni hedef aldığını gizlemedi, Japonya yönetici çevreleri ise bunu gayet iyi anladılar. Pekin'in isteklerini kabul eden Tokyo, böylece Çin yönetiminin sürekli olarak Sovyetler Birliği'ne düşman politikasıyla âdeta dayanışmaya girdi. Anti-sovyet doğrultunun «Barış ve Dostluk Antlaşması» metninde sağlama bağlanması, anlaşmayı Japon - Çin ikili ilişkilerinin sınırlarını aşan ve Pekin'le Tokyo arasında SSCB'yi hedef alan ittifak ilişkileri için temel hazırlayan bir belge haline getiriyor.

Böylesi bir içeriğe sahip bir antlaşmanın sadece Uzak Doğu'da barışın ve güvenliğin güçlendirilmesi davasına uygun düşmemekle kalmayıp üstelik gerginliğin yumuşaması çabalarına ters düşen bir unsur haline gelebileceği tamamen açıktır.

Bilindiği gibi, Japon Hükümeti'nin Çin yönetiminin isteklerine boyun eğmeye ve böylece Sovyet - Japon ilişkilerine istikrarsızlık elementini sokma fırsatı yaratmaya hazır olması, Japon toplumunun olaylara sağduyuyla bakma yeteneğini henüz yitirmemiş çevrelerinde ciddi endişe uyandırıyor. Japonya'da kendisine yöneltilen eleştiriyi yumuşatmaya çalışan Japon Hükümeti, sözde «antlaşmanın uzlaşan taraflardan her birinin üçüncü ülkelerle ilişkilerdeki tutumunu etkilemeyeceğini» öngören bir maddenin antlaşma metnine dahil edilmesini sağladı. Resmi yorumcuların açıklamalarına göre, Japonya böylece SSCB ile ilişkilerini Pekin'den bağımsız olarak kurma hakkını saklamıştır. Ancak bu itiraz kaydının özü, Pekin'in antlaşmaya «hegemonyaya karşı koyma» maddesinin dahil edilmesine ilişkin çabalarına yenik düşen Japonya yönetici çevrelerinin Çin yönetimi önünde, Japon-

ya politikasına müdahale etme olanağı açtığına ilişkin kuşku götürmez gerçekle büyük ölçüde sarsılıyor.

Sovyet - Japon ilişkileri, Asya - Büyük Okyanus bölgesindeki uluslararası atmosferi beliryen en önemli faktörlerden biridir. Pekçok şey, bu ilişkilerin ne yönde gelişeceğine bağlıdır. Bu arada Japonya'nın durumu da. Pekin'de imzalanan antlaşma, Asya'da ciddi endişe uyandırıyor. Gözlemciler, Pekinli liderlerin kendi hegemonyacı amaçlarına ulaşmak için bir araç olarak yararlanmaya hazırlandıkları Japon - Çin Antlaşması'nın yürürlükte bulunduğu koşullarda Japonya'nın dış politik kararlar alırken bağımsızlığını ne dereceye kadar koruyabileceği sorusunu soruyorlar.

Y. Bandura
«İzvestiya» 14.8.1978
A P N

14 AĞUSTOS 1978

- Gaziantep'de bir ortaokul öğrencisi öldürüldü.
- İran'da Şah rejimine karşı başkaldırmalar sürerken, başkent Tahran'da yoğun askeri tedbirler alındı.

15 AĞUSTOS 1978

- Cenevre'de başlayan BM Irkçılıkla Mücadele Konferansı'na, ABD ve İsrail, BM'in siyonizmle ırk ayrımını eşit tutan kararını protesto için, katılmama kararı aldılar.
- İran'da üç büyük kentte sıkıyönetim ilân edilmesine ve ordunun alârma geçirilmesine karşın, başkent Tahran ve diğer kentlerde Şah rejimine karşı gösteri ve başkaldırmalar artarak devam etti.

16 AĞUSTOS 1978

- Urfa, İzmir ve Samsun'da üç kişi öldürüldü.
- DEVA İlâç Fabrikası'nda işçilerin sendikal örgütlenmesine karşılık, işveren işyerini kapattı.

17 AĞUSTOS 1978

- Türk Lirasının dış değerinin dolarla olan bağlantısı kaldırılarak «Özel çekme hakkı»na bağlandı.
- Pakistan Ulusal Demokratik Partisi, Pakistan Ulusal İttifakının, Ziya-ül Hak hükümetine katılma kararı üzerine bu topluluktan çekilme kararı aldı.

19 AĞUSTOS 1978

- Amerikan Dolarının değer kaybetmesi ve diğer paraların değer kazanması karşısında, Türk Lirasının değeri dolar dışında düşürüldü.
- İran'da 19 Ağustos 1953'te CIA tarafından devrilen Başbakan Musaddık'ın devrilişinin 25. yıldönümü nedeniyle bütün dünyada protesto gösterileri ve toplantılar düzenlendi.
- Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Hua Kuo-Feng'in Romanya'yı resmen ziyaretinden sonra yayınlanan ortak bildiride, «Romen ve Çin Halklarının, dünyanın öteki halklarıyla birlikte emperyalizmin, sömürgeciliğin ve yeni sömürgeciliğin tasfiyesi için sürekli çalışma azmi» belirtildi.

20 AĞUSTOS 1978

- İran'ın başlıca petrol kentlerinden olan Abadan'da bir sinema yakıldı, 377 kişi yanarak öldü. Hükümet yangından «aşırı dinci tedhişçileri» sorumlu tuttuğunu açıkladı.
- MHP Bakırköy ilçe binasında iki saldırı sanığı ele geçirildi.

geri dönmesi şartlarını sağlamak zorundayız.»

- Bitlis AP Senatörü Kâmran İnan: «MSP ve MHP'ye giden oyların
- Ankara'da Keçiören Ülkü Ocakları Derneği'nde patlayıcı maddeler bulundu. Dernek sekreteri tutuklandı.

bir YORUM

İran'da Güçlenen Halk Muhalefeti ve Şah'ın Yeni Oyunları

Komşumuz İran'da, İran halkları, Azeriler, Kürtler ve Farslar aylardan beri Şah despotizmine karşı yoğun bir mücadeleye girmiş bulunuyorlar. Musaddık'ın kısa süren iktidarından bu yana yirmibeş yıldır Şah diktatörlüğü İran halklarını öylesine yoğun bir baskıya, sömürüye ve ezaya maruz bıraktı ki bugün İran'da şeriat istekleri öne süren dinci çevreler bile başkaldırıya katılıyor. Diktatörlüğe karşı halk muhalefeti çok geniş bir yelpazeden oluşuyor. İran işçi sınıfı partisi TUDEH bu geniş cepheyi birarada tutmak ve diktatörlüğü yıkmak için yoğun bir çaba harcıyor.

Ancak egemen sınıfların onbinlerce yıllık entrika, oyun, yalan-dolan mirasını devralmış olan İran'lı despotlar da bu cepheyi dağıtmak için türlü oyunlar sahneliyorlar. Bunlardan ilkine

377 kişinin hayatlarını yitirdiği bir sinema yangınında şahit olduk. Şah'ın kanlı polis örgütü SAVAK kapılarını kilitleyerek ateşe verdiği sinemada ölenlerin sorumlusudur. Şah rejimi böylelikle halk muhalefetini bir katiller sürüsü gibi göstermek istemiş onu yığınsal tabanından yoksun bırakmayı amaçlamıştır. Bu oyun sökmemiştir. Ama Şah'ın ikinci oyunu sırasını beklemektedir: İran başbakanı Cemşit Amuzegar istifa etmiştir. Amuzegar'ın yerine Şerif İmami getirilmiştir. İmami hükümetini kurmuş ve dinci çevrelerin hoşlarına gideceğini tahmin ettiği bir dizi tedbiri derhal almıştır. «İslam kurallarının uygulanmasına önem verilmesi, gazino ve kumarhanelerin kapatılması, hicrî takvime dönülmesi vb.» Şah'ın planı açıktır: Şeriat istekleri içinde bulunan çevrelere ve onların etkisindeki dinsel motiflerin egemen olduğu yığınlara verilen ödünlerle halk muhalefetini parçalamak. Bu bir kere sağlandımıydı gerisi çok kolaydır; önce bir taraf ezilecektir, sonra diğer taraf.

Şimdilik bu oyunun sonucu belli değildir. Birkaç taviz uğruna Şah diktatörlüğü altında inlemeye devam etmeyi yığınların benimseyebileceğini düşünmek saçmadır. Birkaç din adamı böyle bir yolu önerse de, bu öneri bir süre için tutsa da İran halklarını böylesi büyük bir mücadeleye atan güç ezilmedir, işkencedir, sömürüdür, tek kelimeyle diktatörlüktür. O halde diktatörlük yıkılmadan mücadele durmayacaktır. Bu oyunların diktatörlüğün ömrünü ne kadar uzatabileceğini önümüzdeki günlerde göreceğiz.

21 AĞUSTOS 1978

- TÖB-DER 4. Olağan Kongresi Ankara'da başladı.
- Dünya Bankası Türkiye'ye ilişkin son raporunda «Dördüncü Plan döneminde sanayileşmenin ertelenmesini ve ihracatını geliştirmesi için de sürekli devalüasyonlara başvurulmasının zorunlu olduğunu» bildirdi.
- AET üyeleri Türkiye'nin ihraç ettiği tekstil ürünlerine yeniden ambargo koydu.
- Abadan yangını üzerine, İran'da «Ulusal Yas» ilân edildi.
- İsrail uçakları, Beyrut yakınlarındaki Filistin askeri kamplarını bombaladı.
- Çin Başbakanı Hua-Kuo-Feng, Yugoslavya'ya gitti.

Sosyalist Sistemin Ekonomik Gücü ve KEYK'in İşlevleri

Sosyalizmin ve sosyalist ülkeler topluluğunun emperyalizm karşısındaki gücü her geçen gün çoğalmaktadır. İdeolojik, siyasal ve kültürel alanlarda olduğu gibi ekonomik alanda da, sosyalist sistemle emperyalist ülkeler arasında yoğun bir çatışma süregelmektedir. Bu iki farklı toplumsal sistem arasındaki mücadele ve yarışma, çağımızın bütün toplumsal süreçlerini etkiliyor.

Emperyalist - kapitalist ülkeler topluluğu içindeki ekonomik ilişkileri karakterize eden temel özellik, bu ilişkilerin gelişmiş kapitalist ülkeler lehine bir adaletsizliği ifade etmesi ve geri ülkelerin gelişmelerinin bu çerçevede emperyalist ülkeler tarafından kontrol altına alınmasıdır. Sosyalist ülkelerin kendi aralarındaki ekonomik ilişkiler ve sosyalist ülkelerle farklı toplumsal sistemleri olan ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler ise, karakterleri ve amaçları itibariyle kapitalist kamptaki ekonomik ilişkilerden ayrılırlar. Emperyalizmin siyasal sözcülerinin ve burjuva ideologlarının her türden çarpıtlamalarına rağmen gizlemeyi başaramadıkları gerçeklik, sosyalist ülkelerin, ekonomik ilişkilerde karşılıklı yararı, üretici güçlerin gelişmesini ve ilişkiler temelinin âdilliğini gözetmeleridir. Yine bu ilişkilerden amaç, sosyalist ülkelerin ve halkların yakınlaşması, insanlığın refahı için güçlerini birleştirmeleri ve atılan her adımın sosyalizmin geleceğine hizmet etmesidir. SOFYA PRES Ajansından elde edilen yayınladığımız veriler, sosyalist ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğinin örgütsel ifadesi olan Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ni (KEYK) tanıtmakta ve bu işbirliğinden doğan çeşitli gelişme eğilimlerini irdelemektir.

İLKE

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) sosyalist ülkeler arasında çok yanlı ekonomik ve bilimsel- teknik işbirliğiyle ilgili olarak kurulan ilk ve başlıca örgüttür. Konseyin kuruluş deklarasyonu 1949'un Ocak ayında, 5 Avrupa demokratik halk devleti ve Sovyetler Birliği tarafından imzalandı.

Bugün Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne üç kıtadan - Avrupa, Asya ve Amerika kıtalarından toplam nüfusu 375 milyonu bulan ve dünya nüfusunun yüzde 9,4'ünü kapsayan 9 sosyalist ülke (Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya, Romanya, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği, Küba, Moğolistan) katılıyor.

Günümüzde KEYK üyesi ülkelerin kişi başına ürettiği sanayi üretimi, dünya ortalamasından 3,5 kat fazladır. Üye ülkelerin 1976'daki ulusal geliri 1948'e oranla 9,5 kat daha yüksekti. Oysa aynı dönemde Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda (AET) ulusal gelir yalnızca 3,3 kat artmıştır. KEYK ülkelerinde ulusal gelir artışı 1971 - 75 döneminde yüzde 36'nın üstüne çıkarken, Avrupa Ekonomik Topluluğu devletlerinde sadece yüzde 12 ile sınırlı kalmıştır.

EKONOMİK YARDIMLAŞMA KONSEYİ'NİN ÖRGÜTSEL YAPISI: ORTAK KOORDİNASYON KURUMLARI

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi açık bir örgüttür. Konsey'in amaç ve ilkelerini benimseyen, Tüzüğündeki yükümlülükleri üstlenmeyi kabul eden her ülke KEYK'e üye olabilir. KEYK, üye olmayan ülkeleri de örgüt organlarının çalışmalarına katılmaya davet edebilir. Bu katılma, o ülkelerle varılan anlaşma temeli üzerinde gerçekleşir. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti hükümeti arasında yapılan anlaşma gereğince, 1964 yılından beri bu ülke Konsey organlarının çalışmalarına katılmaktadır. Her iki tarafı ilgilendiren sorunlar sözkonusu olunca, Yugoslavya, KEYK organlarının çalışmalarına bütün üye ülkelerle eşit koşullar altında iştirak etmektedir. Konsey organlarının daveti üzerine, Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti temsilcileri de bu organların toplantılarına katılmaktadırlar. Öte yandan, Mayıs 1973'te KEYK ile Finlandiya arasında, iki tarafı ilgilendiren sorunlar üstüne işbirliği anlaşması imzalandı. Temmuz 1975'te Irak Cumhuriyetiyle, aynı yılın Ağustos ayında Meksika ile işbirliği anlaşmaları yapıldı. KEYK üyesi ülkeler, sosyo-ekonomik düzenleri ne olursa olsun, kendi dışındaki ülkelerle etkin işbirliği sürdürmektedirler.

1977 yılı başında açıklanan verilere göre, KEYK'nin 30'u aşkın uluslararası, hükümetlerarası ve hükümetler dışı ekonomik ve bilimsel-tek-

nik örgütle çeşitli biçimlerde ilişkileri vardır. 1974'ün Ekim ayında Birleşmiş Milletler Örgütünde Konseye gözlemci statüsü tanındı.

KEYK'nin işlevleri, Aralık 1959'da yapılan Konsey Genel Kurulu'nun kabul ettiği Tüzük'le belirlenmiştir.

Halen Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nde şu organlar ve koordinasyon kurumları çalışıyor:

1 — **Konsey Genel Kurulu.** KEYK'in en yüksek organıdır. (1949'da kurulmuştur.) 1960 yıllarının sonundan beri, ilgili ülkelerin heyetlerini hükümet başkanları yönetmektedirler. Genel Kurul, işbirliğinin temel sorunlarını, toplantılar arasındaki dönemlerde Konseyin çalışmalarıyla ilgili Yürütme Komitesinin raporunu gözden geçirmekte, KEYK'nin başlıca faaliyet konularını belirlemektedir. Genel Kurul toplantısı üye ülkelerin başkentlerinde her yıl sırayla yapılmaktadır.

2 — **Yürütme Komitesi.** (1962'de kurulmuştur). KEYK'nin başlıca yürütme organıdır. Her üye ülkenin birer temsilcisinden oluşur. Temsilciler, hükümet başkan yardımcıları düzeyindedir. Komite, KEYK'nin önündeki hedeflerin. Genel Kurul kararları doğrultusunda gerçekleştirilmesi çalışmalarının tümünü yönetir; üye ülkelerin, kabul ettikleri Konsey organları tavsiyelerinden doğan yükümlülükleri yerine getirmelerini düzenli olarak izler; komitelerin, daimi komisyonların ve diğer Konsey organlarının çalışmalarını yönetir.

3 — **KEYK Sekreterliği:** Konsey'in ekonomi ve yürütme - yönetim organıdır. Işkolları ve görev bölümlerinden kuruludur. Sekreterliğin yönetim ve uzmanlık görevlerine KEYK üyesi ülkelerin yurttaşları atanır.

4 — **KEYK daimî komisyonları:** Bunlar, Konsey üyesi ülkeler arasında ekonominin tek tek dallarında ekonomik, bilimsel ve teknik işbirliğiyle ilgili komisyonlardır. Bu organlar, üye ülkelerin heyetlerinden oluşmaktadır. Kural gereği, heyetlere, ilgili bakanlar veya genel müdürlük yöneticileri başkanlık eder. KEYK içinde, elektrik enerjisi, atom enerjisinin barışçı amaçlarla kullanılması. siyah metalürji, renkli metalürji, petrol ve gaz sanayii, makina yapımı, kimya sanayii, ulaşım ve diğer alanlarda 20'nin üstünde daimî komisyon faaliyet gösterir.

5 — **Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası:** Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın temel görevi, üye ülkelerin tüm dış ekonomik ilişkileriyle ilgili çok yanlı ödemeleri düzenlemek ve bu ödemeleri «döviz rublesi»yle gerçekleştirmektir. Bankaya katılan ülkeler arasında mal alışverişi hızla gelişmektedir. 1970 yılında 36,2 milyar «döviz rublesi» tutarında mal alışverişi yapılmışken, 1975'te bu rakam 70,9 milyar «döviz rublesi»ne, 1976'da da 79,2 milyar «döviz rublesi»ne ulaştı. Karşılıklı yarar sağlayan diğer işbirliği biçimlerinde de büyük ilerlemeler sağlandı. Bunun sonucunda, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası yoğun çalışmalar gerçekleştirdi. Öyle ki; yaptığı işlemlerin değeri 1975'e oranla yüz-

de 22,4 arttı ve 116,1 milyar «döviz rublesi»ne çıktı. Banka üyesi ülkelerin karşılıklı ödemeleri 1946 - 1975 döneminde 447 milyar «döviz rublesi» gibi büyük bir rakama ulaştı. «Döviz rublesi»yle yapılan ödemelerin yüzde 95 kadarı üye ülkelerin karşılıklı dış ticaretiyle ilişkilidir. Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası eliyle gerçekleştirilen «döviz rublesi»yle çok yanlı ödeme sistemi, üye ülkeler arasında ödemelerin aralıksız ve vaktinde yapılmasını sağlamakta, dış ticaretin daha da artması için elverişli olanaklar yaratmaktadır.

Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın ikinci temel işlevi, üye ülkelere uygun koşullarla kısa süreli krediler vermektir. Banka, kredi sistemiyle, üye ülkelerin «döviz rublesi»ne gereksinmelerini karşılamakta, mal alışverişinin artmasına, halk ekonomisine planlı biçimde makina, hammadde ve malzeme sağlanmasına, üye ülkeler arasında istikrarlı ekonomik ilişkiler kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olmaktadır.

Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın çalışmalarında üçüncü temel alanı, bankanın ve üye ülkeler bankalarının ihtiyaçları için konvertibl döviz işlemleri oluşturuyor. Bu alanda, 1975 yılına kıyasla 1976 yılında yüzde 10,9 oranında artış sağlandı. Ve 70 milyar «döviz rublesi» tutarında konvertibl döviz işlemleri yapıldı.

6 — Uluslararası Yatırım Bankası: Sosyalist ülkeler, tesis yapımına yöneltilen malî kaynakları yoğunlaştırma gereğiyle karşı karşıya geldiler. Bundan başka, işbirliğinin daha da artırılması, yetkinleşmesi ve sosyalist ekonomik entegrasyonun gelişmesiyle ilgili Komple Programda öngörülen hedefler gerçekleştirilmeliydi. Bu gereklilik dikkate alınarak, 1969 Nisanında KEYK 23. Özel Genel Kurulunda Bulgaristan, Demokratik Almanya, Moğolistan, Polonya, S.S.C.B., Macaristan ve Çekoslovakya hükümetleri sosyalist ülkeler arasında çok yanlı kredi sistemi kurulması kararını aldılar ve Uluslararası Yatırım Bankasının kurulmasıyla ilgili bir anlaşma imzaladılar. Bankanın orta ve uzun süreli krediler vermesi kararlaştırıldı.

Uluslararası Yatırım Bankası, 1 Ocak 1971'de Moskova'da çalışmaya başladı. Bu kuruluşun meydana getirilmesiyle, sosyalist ülkeler arasında mali-döviz alanındaki entegrasyon süreçlerini derinleştirme yolunda yeni bir adım atılmış oldu. Ayrıca, ilk uluslararası sosyalist bankanın, yani, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankasının faaliyet konusu dışında kalan sorunlara çözüm getirildi. Daha sonraları Uluslararası Yatırım Bankası'na 1971'de Romanya ve 1974'de Küba da katıldılar.

Uluslararası Yatırım Bankası'nın esas görevini, orta süreli (beş yıla kadar) ve uzun süreli (15 yıla kadar) krediler açmak oluşturuyor. Bu krediler, uluslararası sosyalist işbölümüyle, üretimde uzmanlaşma ve kooperatifleşmeyle, KEYK üyesi ülkelerde enerji ve hammadde altyapısının oluşturulması ve genişletilmesiyle ilgili projelerin gerçekleştirilme-

si, aynı zamanda taraflara yarar sağlayan diğer yüksek verimli tesislerin kurulması için kullanılıyor. «Döviz rublesi» kredileri, son derece uygun faizlerle veriliyor. Faizler, kredi süresine göre yılda yüzde 3 ile 5 arasında değişiyor. Konvertibl döviz kredilerinin faizleri, uluslararası kredi piyasalarındaki faiz düzeylerine veya ödeneklerin sağlandığı kaynaklara göre belirleniyor. Banka, 6 yıl içinde (1971 - 1976 döneminde) 48 kuruluşa kredi sağladı. Bu kuruluşların toplam değeri 7 milyar «döviz rublesi»ni aşıyor. Sözü geçen dönemde, banka tarafından açılan kredilerin toplamı 1,3 milyar «döviz rublesi»ni buluyor.

Uluslararası Yatırım Bankası 1976 yılında, banka üyesi ülkelerin ekonomisi açısından büyük önem taşıyan tesislerin kurulması, modernleştirilmesi ve genişletilmesi için 8 milyar kredi verdi. Sağlanan ödenekler, Macaristan'da demiryolu hatlarının modernize edilmesi, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde Fortşrit Tarım Fabrikasının yeniden donatılması ve genişletilmesi ,aynı ülkede Umformteknik Pres ve Teknolojik Hat Fabrikasının genişletilmesi, Polonya'da boya ve cilâ fabrikası inşa edilmesi, yine bu ülkede Polmo Motor Fabrikasında ek tesisler kurulması, Bulgaristan'da Sofya - Varna - Burgas ve Varna - Burgas karayollarının yapımı için yol yapım makinaları satın alınması vb. alanlara yöneltildi.

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) çerçevesinde sözü geçen organ ve koordinasyon kurumlarından başka **Standartizasyon Enstitüsü, dünya sosyalist sistemi ekonomik işleriyle ilgili bir uluslararası enstitü** ve Konsey'de en yeni uluslararası merkez olan **Uluslararası Yönetim İşleri Bilimsel - Araştırma Enstitüsü** çalışmaktadır.

EKONOMİK YARDIMLAŞMA KONSEYİ İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ARASINDAKİ İKTİSADİ İLİŞKİLER

Avrupa'da iki karşıt sosyal sistemin entegrasyon toplulukları Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) ve Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)nun oluşturulması ve gelişmesi, aynı zamanda kıtada barış ve güvenliğin çıkarları, bu örgütler arasındaki ilişkiler konusunu, bu ilişkilerin sürekli antlaşma temeline dayalı olarak düzenlenmesi sorununu gündeme getirdi. KEYK Yürütme Komitesi, iki yıl önce, iki topluluk arasındaki ilişkilerin esaslarıyle ilgili bir anlaşma imzalanması için Ortak Pazar Bakanlar Konseyi'ne somut bir öneride bulundu. Sosyalist ekonomik topluluk bu öneriyi Avrupa'da sosyalist ve kapitalist ülkeleri arasındaki ekonomik işbirliğini teşvik etmek üzere AET ile temasların artırılması amacıyla yaptı.

KEYK ve Ortak Pazar ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkilerin duru-

mu halen nedir? Sosyalist ekonomik topluluğun yeni girişimi bu ilişkilere ne gibi etki yapıyor?

KEYK ile AET ülkeleri aralarında yararlı ticari - ekonomik ilişkiler sürdürüyorlar. Bu ilişkiler son yıllarda hacim bakımından aralıksız artıyor. Aynı zamanda işbirliğinin, belirli biçim ve alanlara yöneldiği görülüyor. Yalnızca son 10 yıl içinde, iki ekonomik örgüt arasındaki mal alışverişi yüzde 300'den fazla artış gösterdi. KEYK ile AET arasında, 1976 yılında gerçekleştirilen ticaret 20.989 milyon ödeme birimine ulaştı. (Bir ödeme birimi 1,269 Amerikan dolarıdır.) Bununla beraber aynı yıl, KEYK ülkelerinin AET'ye ihracatı yüzde 27 arttı. KEYK ülkelerinin birçok malı (petrol ve petrol mamulleri, bazı tür makinalar, orman ürünleri ve tüketim malları) AET pazarlarında her zaman alıcı bulmaktadır.

Son yıllarda genellikle bilimsel - teknik devrimin ilerlemesi ve yaygınlaşmasıyla, uluslararası işbölümü üzerindeki etkisiyle birlikte yeni işbirliği biçimleri gelişti. Bu cümleden olarak, öncelikle rafine sanayii, makina yapımı, endüstriyel ve diğer tesislerin ortaklaşa inşaatı alanında ekonomik, bilimsel - teknik, sınaî işbirliğine değgin uzun süreli (on yıla kadar) anlaşmaları belirtmek gerekir.

Doğal koşulları nedeniyle, Avrupa'nın başlıca sanayi hammaddeleri ve yakıt kaynakları, kıtanın doğu kesiminde bulunuyor. Batı Avrupa ülkelerinin ve bu arada AET'nin petrol ve türevleri, doğal gaz, taşkömür, kimyasal hammaddeler, siyah ve renkli metaller, orman ürünleri, serbest ve diğer önemli hammaddelerin ithalâtında sosyalist ülkeler öteden beri büyük bir paya sahip. Batı Avrupa yatırımcıları şimdi Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerde ikili ve çok yanlı, petrol, doğal gaz üretimi, nakli ve işlenmesi, metal maden yataklarının işletilmesi, kimyasal hammaddeler ve orman ürünleri elde edilmesi alanında uzun süre çalışacak verimli işletmelere sermaye yatırma konusuna gitgide daha büyük ilgi gösteriyorlar. Sosyalist ülkeler gelecekte Batı Avrupa'da planlanan nükleer elektrik santralları şebekesine, büyük miktarda, zenginleştirilmiş nükleer yakıt sağlayabilirler.

Kıtada önemli projeleri gerçekleştirmek için koşullar vardır. Bu projelere KEYK ve AET ülkeleri de katılabilirler. Örneğin, birleşik enerji sistemi meydana getirilebilir. Bütün Avrupa'yı saracak ana yol şebekesi yapılabilir, ortak boru hatları döşenebilir, çevre sağlığını korumak üzere beraberce çalışılabilir. Sovyetler Birliği çevre sağlığı, ulaşım ve enerji alanında işbirliği sorunlarını görüşecek Avrupa genel kongreleri ve devletlerarası toplantılar yapılmasını önerdi.

Fakat bununla birlikte, KEYK ile AET arasında ekonomik işbirliğinin alabildiğine gelişmesi yolunda hâlâ oldukça büyük engeller bulunduğunu belirtmek gerekiyor. Ortak Pazar, KEYK ile ekonomik ilişkilerinde ayı-

rımlı işlemler, sınırlamalar uygulamaya devam ediyor, birçok engeli korumaya devam ediyor.

KEYK'İN GELİŞME DİNAMİĞİ

Sosyalist topluluk ülkeleri dünya ekonomisinde istikrarlı ve yüksek bir ekonomik gelişim hızıyla dikkati çekmektedir. Halen Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) üyesi ülkeler, dünya ortalamasından yaklaşık 3,5 kat fazla kişi başına sanayi ürünü üretirlerken, bu ülkelerin sanayileri 1971 - 1975 döneminde ileri kapitalist ülkelerin sanayiinden 4 misli daha hızlı gelişiyordu. Bundan başka, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkelerine oranla KEYK ülkelerinde iki katı aşkın daha fazla sanayi ürünü elde edildi. Sanayi ürün artışı KEYK üyesi ülkelerde yüzde 45'e ulaşırken, AET'de yüzde 9 olmuştur.

Bir ülke veya topluluğun ekonomik gelişim hızı bakımından en belirgin genel gösterge ulusal gelirdir. KEYK ülkelerinin ulusal geliri 1971 - 1975 döneminde yüzde 36, artarken aynı dönemde kapitalist ülkelerde bu artış yüzde 14 olarak kaldı. Daha uzun bir zaman kesimini ele alarak bakacak olursak, KEYK çerçevesinde ulusal gelirin 1948 - 1976 döneminde 9,5 kat arttığını görürüz. Öte yandan aynı dönemin ulusal gelir artışı AET'de 3,3 kattır. KEYK üyesi tek tek Avrupa ülkelerinde 1976'da oluşturulan ulusal gelirin 1975'e göre artışı şöyle: Bulgaristan'da yüzde 7; Macaristan'da yüzde 3; Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yüzde 3,7; Polonya'da yüzde 7,5; Romanya'da yüzde 10,5; SSCB'de 5; Çekoslovakya'da yüzde 4... Ulusal gelirle birlikte emekçilerin gelilerinin de arttığı gözden uzak tutulmamalıdır.

En gelişmiş kapitalist ülkelere oranla artış hızında sağlanan üstünlük, sosyalist ekonomik topluluk ülkelerinin dünya üretimindeki payının aralıksız büyümesi sorununu da sağlıyor. Nitekim 1950 - 1975 döneminde dünya ekonomisinde sosyalist ülkelerin payı yüzde 17,8'den yüzde 33'e yükseldi.

Sosyalist ülkelerin ekonomik topluluğu 28 yıldır varlığını sürdürüyor. Bu dönem içinde topluluğun başarılarını aşağıdaki tablolardan izlemek mümkündür.

TABLO : 1

KEYK ülkelerinde ekonominin gelişmesiyle ilgili ana göstergeler (1976)

(1960 : 100)

	Bulgaristan	Macaristan	DAC	Moğolistan	Polonya	Romanya	SSCB	Çekoslavakya
1. Toplam toplumsal ürün	368	248	242	236	—	437	278	228

2. Üretilen ulusal gelir	326	237	207	187	307	422	276	209
3. Ekonominin temel fonları	348	253	185	397	211	364	337	203
4. Genel sınaî ürün	480	274	263	427	402	685	341	261
5. Ekonomideki yatırımların tutarı	400	318	280	445	487	540	285	240
6. Dış ticaret (o yılın fiyatlariyle)	755	598	462	264	733	742	563	401
ihracat	778	598	426	268	690	709	560	375
ithalât	734	598	498	260	770	779	567	428
7. Köy ekonomisinin toplam ürünü	167	149	123	128	150	199	147	136

TABLO : 2

KEYK ülkelerinde ekonominin gelişmesiyle ilgili ana göstergeler (1976)

	Bulgaristan	Macaristan	DAC	Moğolistan	Polonya	Romanya	SSCB	Çekoslavakya	Küba
1. Toplam toplumsal ürün	155	140	140	151	—	181	142	138	150
2. Üretilen ulusal gelir	155	140	135	144	171	189	139	136	—
3. Ekonominin temel fonları	158	151	141	157	161	174	156	138	—
4. Genel sınaî ürün	164	142	145	167	180	205	150	146	156
5. Ekonomideki yatırımların genel tutarı	152	143	136	243	238	186	146	153	288
6. Dış ticaret (o yılın fiyatlariyle)	237	228	216	217	289	266	257	201	244
ihracat	222	226	206	230	258	275	243	191	257
ithalât	254	231	226	209	319	258	272	211	234

7. Köy ekonomisinin toplam ürünü	120	122	108	112	119	160	107	111	114

(Not: Sayılar 1975 yılına ilişkindir.)

TABLO : 3

KEYK üyesi ülkelerde sanayi üretiminin 1976 - 1977 döneminde artışı (% olarak)

Bulgaristan	— 7,3	SSCB	— 5,8
DAC	— 5,3	Macaristan	— 7,0
Moğolistan	— 4,0	Çekoslovakya	— 5,9
Romanya	— 11		

TABLO : 4

KEYK ülkelerinde sanayi üretiminin ortalama büyüme hızı (%)

Ülke	1961-65	1966-70	1971-75	1976-77
Bulgaristan	11,7	10,9	9,1	6,5
Macaristan	7,5	6,2	6,4	4,0
Demokratik Almanya	5,8	6,5	6,5	5,6
Küba	—	—	8,7	4,0
Moğolistan	9,8	9,9	9,2	7,0
Polonya	8,4	8,3	10,4	9,0
Romanya	13,8	11,9	12,9	12,0
SSCB	8,6	8,5	7,4	4,5
Çekoslovakya	5,2	6,7	6,7	6,4

TABLO : 5

Ekonomi bölgelerine göre sanayi üretiminin ortalama büyüme hızı (%)

	1961-65	1966-70	1971-75
KEYK ülkeleri	8,3	8,3	7,7
AET ülkeleri	4,7	5,5	1,6
ABD	6,1	3,7	1,7
Japonya	11,3	15,9	1,9
Gelişmekte olan ülkeler	6,8	7,1	6,3

Ekonominin değişik alanlarında durum ve karşılıklı ticaret

Karşılıklı ticaret hacmi, KEYK ülkelerinin dinamik ilerlemesini açığa vuran en önemli göstergelerden biridir. Bu ülkelerin 1975'te yaptıkları karşılıklı alışverişin tutarı 71 milyar rubleyi (93 milyar doları) aşmaktadır. Bir başka deyişle, karşılıklı ticarette gerçekleştirilen artış 1974'e oranla yüzde 30, 1970'e kıyasla iki kattır.

KEYK üyesi ülkelerin dış ticareti, 1975'te 126 milyar rubleye ulaştı; yani 1974'e oranla yüzde 22, 1970'e göre de 2,2 kat artış gösterdi.

Bilim ve teknik alanında işbirliği

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyeleri, işbirliğinin daha çok artırılıp yetkinleştirilmesi ve sosyalist ekonomik entegrasyonun gelişmesi konusunda 1970 yılında kabul edilen komple programı gerçekleştirmeye devam ederek, maddi üretimle ilgili bir dizi bilimsel-teknik problemin çözüme kavuşturulmasında başarılı sonuçlar elde ettiler.

TABLO : 6

KEYK ülkelerinde elektrik enerjisi üretimi için kullanılan yakıt miktarındaki azalma (1971-1975)

Ülke	Azalma oranı (%)
Demokratik Almanya	7,1
Moğolistan	35,1
Polonya	6,7
Romanya	6,8
SSCB	5,3
Macaristan	7,0
Çekoslovakya	4,1

Aynı dönemde bilimsel-teknik işbirliği KEYK ülkelerindeki atom elektrik santrallerinin toplam gücünün 7 misli artmasını sağladı. Bu santrallerin toplam gücü 1980 yılına doğru yaklaşik 30 bin megavatı bulacak.

TABLO : 7

KEYK ülkelerinde bilimsel araştırmalara ayrılan ödenekler
Ödeneklerin ulusal gelirdeki payı (%)

D.A.C	4-5	SSCB	4-5
Bulgaristan	2,5	Macaristan	2,8
Polonya	2,3	Çekoslovakya	4-5

KEYK ülkeleri çok sayıda bilimsel-araştırma ve proje-konstrüktörlük kurumuna sahiptir. Başlıbaşına bilimsel-teknik incelemeler yapan kuruluşların sayısı binin üstündedir. Topluluk çerçevesinde 50 kadar bilimsel koordinasyon merkezi çalışıyor. Bunlar, işbirliği programlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde koordinasyon görevi yapmaktadır.

Ayrıca, ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğiyle ilgili 11 uluslararası işkolu kuruluşu, 4 uluslararası bilimsel-araştırma enstitüsü, Uluslararası Bilimsel-Teknik Enformasyon Merkezi, 5 uluslararası laboratuvar, birçok uluslararası «bilgin topluluğu» oluşturuldu.

KEYK üyeleri kardeşçe yardımlaşma ve işbirliği sayesinde, güçlü bir teknik altyapı meydana getirdiler. Bu altyapıda enerji, metalürji, makine yapımı ve kimya gibi ileri dallar giderek daha önemli rol oynuyor. KEYK ülkelerinin gelişmiş makine sanayii, dünya makine ve donatım üretiminin üçte birini sağlıyor. Makine yapımı diğer sanayi kollarından daha hızlı atılımlarla ilerliyor ve büyüme temposu bakımından Batılı ülkelerin türdeş işkollarını oldukça geride bırakıyor. Böylece, sosyalist ekonomik topluluk, modern makine ve donatım gereksinmelerini yeterince karşılıyor.

Sovyetler Birliği'nin yaptığı teknik yardımla ve verdiği kredilerle 1976'nın başlarında sosyalist ülkelerde 2.140 önemli ekonomi tesisi kuruluyordu. Bu tesislerin 1.500'ü artık hizmete girmiş bulunuyor.

TABLO : 8

Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın sermayesine katılım payları (Milyon «Döviz Rublesi»)

Ülke	Sermaye payı	Ülke	Sermaye payı
Bulgaristan	17,0	SSCB	116.0
DAC	55,0	Romanya	16,0
Moğolistan	3,0	Macaristan	21,0
Polonya	27,0	Çekoslovakya	45,0

NOT: Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın tüzük uyarınca belirlenen sermayesi 304,4 milyon «döviz rublesi»dir. Üye ülkeler arasında sermaye katılımı, 1958-1962 döneminde karşılıklı mal alışverişine katılışlariyle orantılı olarak saptanmıştır. Ödenen sermaye 120 milyon «döviz rublesi»dir. Bu paranın yarısı konvertibl döviz ve altın olarak ödenmiştir.

TABLO : 9

Uluslararası Yatırım Bankası sermaye katılım payları
(Milyon «Döviz Rublesi»)

Ülke	Sermaye payı	Ülke	Sermaye payı
Bulgaristan	85,1	Polonya	52,6
DAC	176,1	Macaristan	83,7
Moğolistan	4,5	Çekoslovakya	129,9
Polonya	121,4	Küba	15,7
SSCB	399.3		

NOT: Uluslararası Yatırım Bankası'nın sermayesi yüzde 70'i döviz rublesi, yüzde 30'u konvertibl döviz olmak üzere 1068,3 milyon «döviz rublesi» olarak belirlenmiştir. Ödenen sermaye 1976'nın sonlarında 368,4 milyon «döviz rublesi»dir.

SiYONiZM

Yazan: Gaspar Jorge Garcia Galto
(Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi yayın organı Granma gazetesinden çevrilmiştir)
(2 temmuz 1978)

Siyonizm kelimesi, Hermon dağlarının en yüksek tepesine verilen Sion ya da Zion adından türemiştir. Eski çağlarda, arada bir kale ya da surlarla çevrili bir kent inşa edilmişti. Dinler sözlüğü aşağıdaki tanımlamayı yapıyor: «Siyonizm: 1886 yılında Nathan Birnbaum tarafından, Filistin'de bir yahudi devlet kurulmasını amaç edinen modern siyasi hareketi tanımlamak için konulmuş sözcük.»

Bu tanımlama yetersizdir çünkü, siyonizmin esas tabiatının ne olduğunu açıklıkla söylemiyor. Siyonizmin tabiatı ancak, daha sonraları, siyonizmin en ünlü teorisyeni olan T. Herzl'in **«Yahudi Devlet, Yahudi sorununun çağdaş çözümü için bir deneyim»** adlı kitabı yayınlandığında gün ışığına çıktı.

Çağdaş Toplum Bilimleri dergisinin (SSCB Bilimler Akademisi yayını olan) bir sayısında Galina Nikistina, Siyonistlerin arzuladığı Devletin niteliğinin bu kitapta açık seçik verilerle ve dolambaçsız yoldan belirlendiğini açıklıyor. Herzl'in kitabından alınan bazı paragrafları aşağıda sıralıyoruz:

«Zengin yahudiler orada (yani yahudi Devlette) Avrupa'lıya pek kötü görünen, şatolar inşa edeceklerdir.»

«Monarşik kurumların inanmış bir taraftarıyım ben.»

«Siyaset, tepeden yönetilmelidir.»

«TOPLUM'un (society) (burada siyonist bir örgütlenmenin söz konusu olduğunu belirtelim) yeni bir vatan hediye edeceği halkımız, yine TOPLUM'un ona vereceği bir Anayasa'yı da minnettarlıkla karşılayacaktır (...) Eğer direnmeler ortaya çıkarsa TOPLUM, bunları kırmasını bilecektir. Kötü niyetli kişilerin TOPLUM'un yolu üzerine engeller çıkarmasına izin verilemez.»

Herzl'in bu kitabı, çağdaş yandaşlarınca çok daha az açık yüreklilikle ifade edilen tüm siyonist ideolojiyi içeriyor.

Dinler sözlüğüne göre 1886'da doğmuş olan siyonist hareket, dinî teorisini eski Ahid'e (Ahdiatik) dayadırıyor; buna göre yehova, Abraham'a, İzak'a ve Jakob'a Kanaan ülkesini «Mısır'dan büyük Fırat nehrine kadar» miras olarak bırakacağına söz veriyor.

Siyonizm işte bu efsaneden esinleniyor. Oysa bu efsane gerçek, tarihsel ve hatta mitolijik her türlü temelden yoksundur.

Tarihsel olarak İbraniler, bugünkü Filistin'in, yani bugün İsrail'e ait olan toprakların yerlileri değildirler. Büyük peygamberleri Abraham, Sümer'den geliyordu. Diğer yandan, Filistinler (Filistinliler), Filistin'e, Mısır' dan kovulan İbranilerin gelişinden önce yerleşmişlerdi.

Efsaneye göre Araplar, bölge topraklarında İbraniler kadar hak sahibidirler, zira Tevrat ve İncil'e göre Abraham'ın Ager adlı diğer bir kadından İsmail isimli bir oğlu olmuş ve onun soyundan gelenler de Muhammedçiler olmuştur. Diğer bir deyişle, Ismail'in soyundan gelenler ve aynı şekilde İzak'ınkiler, bu topraklar üzerinde yaşama hakkına sahip olacaklardı.

Diğer yandan, belli bir dönemde oturmuş olduğu dünyanın bir bölgesine bir halkın tekrar dönme isteği, tarihsel evrim yasalarına ters düşer. Gerçekte, değinilen bu yatay halk hareketliliği —göçler, istilâlar, işgaller, sömürgeleştirmeler ve iyice bilinen diğer olaylar— bu karışık noktaya vardığında, İbranilerin de bugün artık saf bir kavim olarak mütelâa edilemeyeceğini ortaya koyar. Hiç kimse, İbrani halkının tüm tarihi boyunca, birleştirici tek bir unsuru saklı tuttuğunu inkâr etmez; bu da, dini inançlarıdır. Ama inançlar yeterli bir neden oluşturmazlar. Çünkü bugünkü tarihsel koşullarda ve özellikle sosyalist ülkelerde, şu ya da bu dinden olanlar arasında artık ayrım gözetilmez.

Dolayısıyla, siyonizmin ortaya çıkışının ve güçlenişinin derin nedenlerini başka yerlerde aramak gerekir.

Birinci Dünya Savaşına kadar siyonist hareket, diğer birçokları gibi ütopik bir hareket olarak görünüyordu. Bu hareket içinde somut hiç bir şey yoktu; ya eleştiriliyor, ya onunla mücadele ediliyor, ya da herhangi bir ütopya gibi savunuluyordu. Bununla birlikte bazı olaylar, halkların dikkatini yahudi sorununa çekecek cinstendi. İbraniler aslında tüm tarihleri boyunca pek çok kez işkence görmüş ve ayrıma tabi tutulmuşlardı; yahudi kıyımları, gettolar vb. bunların örnekleriydi. Bu durum kitlelerin, sade vatandaşların ve özellikle devrimci ve ilerici hareketlerin İbranilere karşı sempati duymalarına neden oluyordu. Bu sempati, özellikle yoğun biçimde, orta halli koşullarda yaşamakta olup ayrıma uğramış ya da ezilmiş kişilerden geliyordu. Ayrıca, çok sayıdaki İbraninin insanlığa en üstün biçimde hizmet etmiş, kayda değer bilge ve

bilgin kişiler olduğunu da ekleyelim. Ama dinin buyruklarına sadık yahudiler arasında zenginlerin ve fakirlerin, sömüren ve sömürülenlerin, gericilerin ve devrimcilerin, dün olduğu gibi bugün de bulunduğu bir gerçektir ve bu, siyonistlerin kendilerini tüm İbranilerin tek temsilcileri olarak sunmalarını engelememektedir.

Bir şeyi çok iyi belirlemek yerinde olur: Siyonistleri, ibraniler ya da genellikle yahudilerle, siyonizmi de ibrani halkıyla karıştırmamak gerekir.

Burada siyonistlerden söz ettiğimiz zaman, yalnızca bu siyasi ve ideolojik akımın partizanlarını kastediyoruz; aynen, kapitalizmin faşizm şeklinde soysuzlaşmasına boyun eğmek zorunda kalmış ve halen bu durumda olan halkları faşist diye nitelemediğimiz gibi.

Şunu da iyice belirtelim ki siyonizm, Israil devletiyle özdeş olarak kabul edilmemelidir, zira bu devletin halen siyonist ideolojiyle yönetildiği ve yöneticilerinin bu çizgiyle tâ kuruluşundan beri pratik olarak ittifak halinde olduğu doğru olsa bile, bu devletin bir gün sosyalist bir devlet haline gelmesi ya da, daha da basitinden, kapitalist kalarak siyonizmi reddetmesi olanaksız değildir.

İsrail devleti nasıl kuruldu ve siyonistler iktidarı nasıl elde ettiler?

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce, aynen Libya'da, Suriye'de ve bölgenin diğer arap ülkelerinde olduğu gibi Filistin de Osmanlı İmparatorluğuna dahildi. Bu imparatorluk çökünce, galipler bu toprakları paylaştılar ve kendi mandaları altına aldılar. Fransa, Suriye ve Libya'yı (o zamanlar Suriye'ye dahildi) zaptetti. İngiltere, Filistin'i ve Arap topraklarının geri kalan kısmını ele geçirdi. Bunlar 1918 yılında oluyordu. İngiltere'de Balfour hükümeti, Balfour Deklarasyonu adıyla bilinen bir karar dikte ettirdi ki bu, İbranilerin Filistin'e göçünü kolaylaştırıyordu. Zengin yahudiler o zaman Filistin'e gelmeye ve arap halkının topraklarını satın almaya başladılar. Arap toprak sahipleri, topraklarını iyi fiyatlarla satıyorlar ve satın alanlar da, oralarda çalışan yoksul çiftçileri bu topraklardan kovuyorlardı. Filistinli arapların serüvenlerle dolu yaşamı işte böyle başladı.

Cezayir ve Fas'ta olduğu gibi yoksul ibranilerin Filistin'de de bulunduğuna işaret edelim.

Filistin üzerindeki İngiliz mandası İkinci Dünya Savaşı'na dek sürdü. Savaştan sonra kurulan Birleşmiş Milletler örgütü, SSCB'nin de onayıyla, 1947'de Filistin'i iki devlete bölmeyi kararlaştırdı: Birisi Arap, diğeri Yahudi iki devlet, yani Filistin ve İsrail. Diğer bir deyişle, mandanın sona ermesi ile ülke halkı haklarında eşit oluyorlar, kendi ulusal kaderlerini kendileri tayin etme dönemine giriyorlardı. Birleşmiş Milletler örgütünce onaylanan ve tüm ülkeyi ele geçirme, Arapları kendi öz Dev-

letlerinden yoksun bırakma iddiasında olan siyonistlerin arzularına ters düşen kararın içeriği işte buydu.

Yine aynı karara göre, Yahudi Devleti Demokratik olmalıydı ve kendi yargılama alanı içinde kalan Arap halkına, hiç bir ayrım yapmaksızın İbranilerle aynı hakları garanti etmeliydi.

Balfour Deklerasyonu ve 1947'deki B.M. kararı (Araplara da İbraniler gibi kendi kaderini tayin hakkı tanıyan), Siyonistlerin hâlâ iktidarı elde etmediklerini kanıtlıyor

Ama siyonistler, kendi tasarılarının gerçekleştirilmesi için uygun koşulları hazırladılar. Amaçlarını ilk ideologları olan Herzl'in tezine uygun olarak çeşitli kademelerde gerçekleştirme yoluna gittiler.

Siyonist tırmanış kademeleri şunlardı:

Birinci kademe: «Tarihsel Vatan» denilen Yahudi sömürgeleştirmesi. Siyonistler bu hedefi geçtiğimiz yüzyıldan beri güdüyorlar ve bunu, propagandalarının merkezi haline getiriyorlardı. Bu da doğal olarak, ayrım kurbanı olmuş ve ezilmiş yahudi halkı üzerinde olumlu yankı yapıyordu.

İkinci kademe: Bu topraklarda yaşamış olanlar, yani tarihsel olarak Filistin halkı olan Araplar olmaksızın bir Filistin. Dolayısıyla bunları, topraklarından kovmak gerekiyordu. Filistin, yahudiler içindi. Belfour Deklerasyonu siyonist davasına yarıyor. Ayrıca İngiliz emperyalistlerine, Arap dünyasına el atma olanağını veriyordu. En zengin yahudiler toprak almaya ve yoksul ya da kendilerine göre daha az zengin olup da, çok iyi bir hayat sürdürdüklerini sanan yahudilerin yerini almaya başladılar. Orta burjuva tabakalarına ait kişiler de toprak satın aldılar. Topraklarından kovulan araplar ise, komşu Arap devletlerine sığınmak zorunda kaldılar. İlk mülteci kampları işte o zaman ortaya çıktı.

Üçüncü kademe: B.M. kararına uygun olarak İsrail devletinin kurulması. Bu kademede siyonistler, dünyadaki tüm yahudileri kendi topraklarına getirmek için çaba harcadılar (Yine belirtelim ki, İsrail devleti kurulduğunda siyonist değildi)

Dördüncü kademe: «Yaşamak için gerekli alan» ya da yayılma. Devlet kurulduktan sonra siyonistler iktidarı ele geçirdiler ve çeşitli milliyetten, farklı kültürlerden gelen, farklı deri renginde olan milyonlarca yahudi İsrail'e geldi; hükümet, yahudi halkının «yaşamak için gerekli alan»a gereksinmesi olduğunu iddia ediyordu ve ilk yayılma savaşlarını başlattı. Siyonistler ilk önce Ürdün'ün bir parçasını kemirdiler. Daha sonra aynı şey Suriye'nin ve nihayet Mısır'ın başına geldi.

Beşinci kademe: 1967 Savaşı Sina, Golan, Kudüs kenti ve diğer topraklar, hitlerci savaşlara çok benzeyen sıcak bir savaşla işgal edildi.

Altıncı kademe: Nil'de başlayan ve Fırat'ta biten «Tarihsel İsrail»in, Yehova'nın Abraham'a vaadettiği «Büyük İsrail»in yeniden kurulması.

Hedefleri ve yöntemleriyle faşizme bu denli yakın bir ideolojinin partizanları nasıl oldu da bugüne dek sürekli, aktif ya da gizli bir savaş yuvasını zorla kabul ettirmeyi başarabildiler?

Bu sorunun cevabı, büyük kısmıyla İsrail komünist Partisi'nin XVI. konresinde kabul edilen özel bir kararın içinde bulunuyor. İşte bu karardan bir bölüm:

«1920 yılları sonunda ve 30 yılları başında, dünya siyonist örgütü yönetimiyle Kuzey Amerikan finans kapitalinin önemli temsilcileri arasında gittikçe daha sıkı ilişkiler kurulmuştu. İkinci dünya savaşı sırasında ve savaş sonrasının ilk yıllarında siyonizm, dikkatini, tüm kapitalist dünyanın güçlü alanı olan ABD üzerinde topladı.

«İşte bu yıllarda, özel bir yoğunluk kazanarak ve denilebilir ki birbirine paralel olarak, aralarında sıkı bağlar olan iki dünya süreci gelişti: bir yandan, Kuzey Amerikan sermayesinin gittikçe daha yoğun bir şekilde Orta Doğu ülkelerine sızması ve bölgede egemen ekonomik, stratejik ve askeri noktalara girişi; ve diğer yandan, ABD'nde siyonist örgütlerin sayısal olarak artması ve etkinliklerinin yoğunlaşması.»

Kuzey Amerikan emperyalizminin politikası ile İsrail Devleti arasındaki ilişkiler, Harry Truman yönetiminde kuruldu. O tarihten sonra, siyonist politika ABD'nin Orta Doğu'daki politikasının başlıca dayanağı haline geldi. Bu politikanın hedefleri şunlardır:

Petrol tekellerinin ve diğer emperyalist şirketlerin çıkarlarını korumak,

ABD'nde, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle olası bir çatışma durumunda, stratejik ve askeri avantajlar sağlamak.

Siyonizm ve emperyalizm arasındaki sıkı ittifakın dayandığı hedefler işte bunlardı.

Bütün bunlardan şu sonuç çıkabilir ki, faşizm gibi siyonizm de ancak emperyalizm mevcut olduğu için mevcuttur. Bunlar, doğumlarına neden olan aynı babanın oğullarıdırlar...

Şimdi de, siyonizmin esasına inmeyi, derinliklerine dek onu daha açıklıkla görmeye çalışalım.

İlk olarak, ırkçı bir doktrindir; sözde ibrani halkının üstünlüğünden kaynak alır.

Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı F. Fedoseyef, özellikle şunları yazıyor:

«İsrail'de. şimdi kan saflığından söz ediliyor ve karışık evlilikler kabul edilmezmiş gibi gösterilmeye çalışılıyor. İsrail Devleti yahudilerinin, doğum yerleri ve deri renklerine göre birinci ve ikinci sınıf vatandaşlar olarak bölünmesi, uluslararası siyonizmin şöven ve ırkçı pek çok gösterisinin en aşağılatıcı olanıdır.»

(Bir kez daha belirtelim ki, siyonistlerle genel olarak İbranileri ka-

rıştırmak, aynı şekilde faşistlerle Almanları, İtalyanları ya da faşizm darbesi altına girmiş diğer herhangi bir halkı karıştırmamak gerekir. Bu nokta üzerinde ısrarla duruyoruz, çünkü siyonistler bu cins karıştırmaların hepsinden, anti-siyonistlerin anti-ibrani oldukları kanısını uyandırtmak için kendilerine pay çıkarıyorlar. Dolayısıyla bundan sakınmak gerek!)

İkinci olarak, siyonizm, sınıflarüstü bir hümanizma gibi sunuluyor; yani bu, bir halkın, toplumsal sınıflar üzerinde bir yeri olduğu arzusunun ifadesi olacak şekilde ortaya konuyor. Dolayısıyla siyonizm, sınıflar savaşını gizlemek ve maskelemek iddiasında.

Siyonizmin niteliklerinden birincisi, yani ırkçılık, emperyalizme karşı ulusal kurtuluş için verilen ortak mücadelede halkların birliğine engel teşkil ediyor. Siyonizm, bilimin ve halklar arasındaki dostluğun düşmanıdır; faşizm gibi, militarist ve saldırgan politika izler.

Şu halde siyonizm, doğası nedeniyle, bilimin taban tabana zıttı olduğu sonucunu çıkaracağız, çünkü insan cinsi tektir; yine siyonizm, ilerlemenin düşmanıdır, zira kurtuluş hareketlerinin yaygınlaşmasına engel teşkil eder; siyonizm bilinci boğmaktadır, zira sosyalizme karşıdır; siyonizm halklar arasında barış ve dostluğun düşmanıdır, çünkü askeri ve saldırgan bir politika gütmektedir; siyonizm antihümanisttir, antidemokratiktir ve enternasyonalizmin tam anlamıyla zıttıdır.

Sovyet Mark Nikitin'e göre siyonizm, Yahudi büyük burjuvazisinin milliyetçi gerici ideoloji ve pratiğidir. Siyonistler, ona göre, emperyalizmin savaş müfrezesidir bugün.

Halen siyonizm, İsrail devletince uygulanan siyasetin sınırlarını aştığından, bugünün dünyasında mevcut belli başlı siyonist örgütlenmeleri ve bunların işleyiş biçimlerini tanıtmayı da yararlı görüyoruz.

İlk sırada, başlıca merkezleri New York ve Kudüs'te olup, altmışa yakın şubesi bulunan ve adına «Dünya Siyonist Örgütü» denilen örgütü söyleyelim. Bu örgütün amacı, enternasyonal komünist hareketi, halkların kurtuluş mücadelesini ezmektir.

«Dünya Yahudi Kongresi» gibi diğer siyonist örgütlerin hedefi ise, kapitalist ülkelerde oturan yahudi kitlelerin ideolojileri üzerinde söz sahibi olmak ve eylemlerini sosyalist ülkelere yaygınlaştırmayı denemektir.

Dünyadaki siyonist örgütlerin en aşırısı «Yahudileri Koruma Ligası» diye adlandırılandır. Bu örgütün esas merkezi ABD'dedir. Bu örgüt, yanke emperyalizminin ve en azgın ırkçılığın âleti durumundadır.

SSCB Bilimler Akademisi'nin «Çağdaş Toplumsal Bilimler» adlı yayın organının bir sayısında Aleksandr Kislov şöyle yazıyor: «Yahudileri Koruma Ligası, ABD'nde 1968 yazında kuruldu; yarı askeri bir örgüttü bu.»

İlk gruplar Broklyn'in New York'lu mahallelerinde oluşturuldu; çünkü buralarda çok sayıda yahudi yaşıyordu; bahane ise, ırkçı ayaklanma sırasında buradaki yahudi işadamlarına ait bina ve ticarethanelerin yakılmış olmasıydı. Örgüt tarafından kamuoyuna açıklanan amaç, Yahudi halka karşı siyahlar, Portorikolular ve diğer «Yahudi düşmanları» tarafından yapılan suikastlar idi. Bununla birlikte pratikte ortaya çıktı ki, bu faşizan aşırı sağ örgütün amaçları, New York'un şu ya da bu mahallesindeki ya da Kuzey Amerika'nın herhangi başka bir kentindeki dükkânların ya da sinogogların korunmasıyla sınırlanmamaktaydı.»

Örgüt. ABD'deki başkaldıran gençliğin sürdürdüğü mücadelelere karşı kamuoyunun dikkatini başka yöne çevirmek niyetiyle kurulmuştu. Yöneticileri olan M. Kahame, M Delinski ve B. Zweibon, devrimci gruplara karşı haydutça eylemlere ve aynı şekilde sosyalist elçilere ve ticari şirketlere karşı, gençliğin Vietnam savaşına karşı mücadele verdiği dönemde eylemlere giriştiler.

Tüm olanaklarının iyi ve bol durumda olduğu dünya siyonist hareketi, büyük kapitalistler tarafından finanse ediliyor ve politikasını yönettiği İsrail hükümetiyle çok sıkı bağlar içinde bulunuyor. **Dünya Yahudi Basını** başlıklı bir broşürde yayınlanan verilere göre bu hareketin elinde, önemli bir propaganda aygıtı var: Yahudilere yönelik ve yidişçe (yahudice ve almanca karışımı dil), ibranice ve diğer dillerde yayınlanan 850 gazete ve dergiyi yönetiyor. İsrail radyosu, dünyanın belli başlı dillerinde yayınlar yapıyor.

Siyonizmle Kuzey Amerikan hükümetinin (diğer bir deyişle, tekeller idaresindeki cuntanın) dış politikasını birleştiren bağları da daha ayrıntıda incelemeye çalışalım: İlkin, Galinka Nikitana'nın verilerinden bazılarını alalım:

«Siyonizm taraftarları bile, İsrail'in bugün Orta Doğu'da emperyalizmin stratejik ve askeri üssü olduğunu, Arap halklarına ve ulusal kurtuluş hareketine saldırılan güçlü alanını oluşturduğunu yadsımıyorlar. Nitekim, **Near East Report** (Yakın Doğu Raporu) adlı siyonist gazetenin yazarı ve yayın müdürü Y. Kenan, ABD'ndeki Kongrede, İsrail'in varlığının bile «Iran Körfezinde —Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn, Güney Arabistan ve İran— Kuzey Amerika'nın petrol çıkarlarını korumaktan ibaret olduğunu söylüyor, «bu hem kendiliğinden, hem de apriori böyledir, değil mi ki İsrail, tüm Orta Doğu'da dengeleyici yegane unsurdur» diyebiliyor.

Siyonistler, İsrail Devleti'nin denetimini üstlendiklerinden bu Kuzey Amerikan emperyalistleri onlara, varlıklarını sağlama almak ve Araplar'dan daha büyük bir askeri potansiyeli ellerinde bulundurmak için gereksinme duydukları her türlü yardımı yapıyorlar. Resmi ittifak mevcut olmasa bile ve Kuzey Amerikan hükümeti, diktası altına aldığı Arap Dev-

letlerine de —bugünkü Mısır gibi— eşit miktarda silâh yollasa bile, İsrail, aslında Orta Doğu'da Kuzey Amerikan emperyalizminin mızrağıdır; Arap halklarının başı üzerine asılı bir Demokles kılıcıdır.

Çağdaş siyonizmin somut ifadesi ve dolayısıyle Kuzey Amerikan emperyalizminin maşası olarak İsrail, Orta Doğu'da sınırlarını aşan bir rol oynamaktadır. Telaviv'de yayınlanan ve **İsrail, Yahudi Devleti** başlıklı bir yergi yazısında, «İsrail tüm dünyaya, tüm insanlığa kapalıdır» deniliyor (ve insan Almanların yaşadığı tüm topraklara üçüncü Reich'ın yayılma hakkı vardır diyen Hitlerci sayıklamaları hatırlamadan edemiyor.)

Emperyalizm, siyonist iddiaları geniş biçimde kullanıyor. Siyonist örgütler ve İsrail Devleti hemen hemen her yerde emperyalizmin, özellikle siyonizm ve komünizme karşı ve her şeyden önce de Sovyetler Birliği'ne karşı yürüttüğü politik ve ideolojik mücadelenin âletleri haline gelmişlerdir.

Bilindiği gibi 1956 yılında, Macaristan'da binlerce komünistin ve partisiz cesur kişilerin hayatına mâl olan kanlı karşı devrim olduğu zaman, **«Ünited Jewish appeal»** adlı Kuzey Amerikan siyonist örgütü karşı devrimcilere yardım için fonlar açtı. Siyonistlerin, 1968 yılında Çekoslavakya'da meydana gelen anti-komünist olaylarda da «tuzları» bulundu. Siyonistlerin SSCB'ne karşı yükselttiği ve örneğin Carter gibi, kendilerini «insan hakları koruyucuları» diye sundukları geniş kamu savaşını hepimiz biliyoruz.

Kuzey Amerikan gizli servisleri pek çok ülkede çok sayıda siyonist ajan kullanıyorlar. Bunun somut kanıtı Afrika'da daha da kesin söylemek gerekirse Nijerya'da oldu. Washington Post'ta gazeteci olan Estabrook'un ifşa ettiği gibi siyonistler, sırf SSCB'ni lekelemek amacıyla, Sovyet silâhlarıyla dolu iki uçakla Biyafra'ya yollandılar.

Şimdi de, Filistinli Arapların sorunu üzerine eğilelim. Durumu somut olarak izleyen Evgeni Levedev'in düşüncelerinin bazılarını belirtmekle işe başlayalım.

«Filistin'de ortaya çıkışından hemen sonra siyonizm, çabalarını ve propaganda ağını, bir efsaneyi yapmaya adadı. Bu efsaneye göre Filistinli Araplar tek bir halk oluşturmamakta, fakat politik olarak geri kalmış ve ulusal bilinçten yoksun bir kitle meydana getirmektedirler, bu da onları kendi öz devletlerini kurma ve bu devleti yönetmede yeteneksiz kılmaktadır.

, «Sömürgeci otoritelerin korunması (bizce özellikle Ingiltere) ve Arap kurtuluş hareketinin kırılması, siyonizme, Filistin'deki mevkilerini İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar güçlendirme olanağını verdi ve ana hedefini gerçekleştirme atılımını yaptı: Kendi Devletini yaratma, tâ başlan-

gıçtan beri demokratik Arap - Yahudi federasyonu düşüncesini reddeden siyonistler, 29 Kasım 1947 tarihli B.M. Genel Kurulu kararının kabulünü de kendileri için tatmin edici bulmadılar; bu karar, Filistin'de biri Yahudi ve diğeri Arap iki devletin oluşumunu özel koşul olarak getiriyordu. Yahudi Devleti, Filistin topraklarının ancak % 56'sına sahip olabilecek gibi görünüyor ve bu da, tüm Filistin'in yahudi olduğu şeklindeki siyonist ilkeye ters düşüyordu. 1947 Kasım'ından, İsrail Devleti'nin ilân edildiği 15 Mayıs 1948 tarihine kadar, siyonist askeri müfrezeler, daha sonraları Filistin Arap devletini oluşturacak diye kabul edilen topraklarda terör estirdiler. Yalnızca ölümle tehdit edildikleri için yaklaşık 400.000 Arap, evlerini terketmek ve komşu Arap topraklarına göçmek zorunda bırakıldılar. O dönemde baskın çıkan siyonist politikanın sadece bir örneği olsun diye **Irgum Zwi Leumi** örgütünün, Deir Yisin kasabasında 250'den fazla kadın ve çocuğu katlettiklerini hatırlatalım. 1948 yılındaki İsrail - Arap savaşı sırasında 350.000 Filistinli yerlerinden edildiler. B.M. tarafından ortaya konan verilere göre 1967 Mayıs ayı sonunda, mülteci arapların toplam sayısı 1.345.000'e ulaşıyordu. BM kararı açıkça çiğnendi, zira Filistin Devleti asla günyüzü görmedi ve topraklarını siyonist İsrail Devleti işgal etti.»

Evgeni Levedev'in bu anlattıklarından akılda tutulması en gerekli olan şey 1.345.000 insanın evini barkını, atalarının yüzyıllar boyu üzerinde yaşadıklarıı toprağı terketmek zorunda bırakılmaları ve BM kararının aslâ uygulanmamış olmasıdır, çünkü Filistin'de Arap devleti hiç kurulmamış ve toprakları İsrail tarafından tamamiyle işgal edilmiştir.

Yahudilerin tüm dünyada dağılmış durumda olduğunu ve ana vatanlarına (Kanaan değil de Sümer olan) kavuşmak istediklerini bağırıp çağırarak haykıran siyonistler, bu topraklardan, oralarda yüzlerce ve yüzlerce yıldır yaşayanları —ve en uzak atalarının, yani Filistenlerin Mois'in ve onun soyundan olanların gelişinden çok daha önce buraya yerleşmiş olanları— ayrıca, ibrani halkının göçünden hiç bir şekilde sorumlu olmayanları kovmuşlardır. Siyonistler onları, komşu Arap topraklarına sahip çıkmaya zorlamışlar ve sözcülerinden bazıları batı Avustralya çöllerine ya da Kuzey Kanada'ya gönderilmek zorunda kalacaklarını hesaplamışlardır.

Filistinli Arap halkın sorunu işte budur ve trajedisi bazı Arap devletleri yöneticilerinin eylemleriyle daha da ağırlaşmaktadır; ki bunlar, emperyalizmle suç ortaklığı yaparak, bu halkı sefalete ve daha da dayanılmaz acılara itmekte, siyonistlere yardım etmektedirler.

Ne var ki siyonizm sorunu burada da kalmıyor. Toplumsal ilerleme ve dünya barışı için daha tehlikeli bir şey daha var.

İsrail'in bugünkü yöneticileriyle ittifak hâlinde olan dünya siyonist

örgütü insiyatif kullanmakta ve Devlet olarak İsrail'de yasak olan eylemler yapmaktadır. Dolayısıyla bunları bu örgüt üstlenmektedir. 1969 yılında kabul edilen ve **İsrail hükümetinin temel ilkeleri** başlıklı resmi belgede, uluslararası siyonist eylemin, yahudilerin İsrail'e göçü ve «İsrail'e gelmeyen yahudi değildir» şeklindeki ilkeye dayanarak sağlamak için geliştirilen «teorik» gerekçeler üzerine yoğunlaştırılması gerektiği söyleniyor. Demek ki birinci hedef, tüm araçları kullanarak ve hattâ yahudi kitleler üzerinde zorlayıcı tedbirler uygulayarak ve İbranilerin yaşadığı diğer devletlerin içişlerine karışarak, göçü sağlamaktı.. Bu hedef, özellikle Sovyetler Birliği'ne karşı, her türlü gerici provokasyona bahane hizmetini de görmektedir.

Siyonizmin bugünkü liderlerinden biri, şunu doğrulamaya çalışıyor: «(İbranileri) kaderlerini İsrail'inkine bağlamakta mutlak haklı olduklarını inandırmak gerekir. Yaşadıkları ülkelerde Yahudilerle, yahudi olmayanların bağlılığı ilkesini reddetmek cesaretini göstermek zorundadırlar.»

Aynı dili, dünya siyonist örgütü başkanı da benimsemiş bulunuyor: «Yahudilerle, yahudi olmayanların bağlılığı ilkesini reddetmek cesaretini göstermek zorundadır.»

Yaşanan ülkenin devletine değil ama İsrail Devletine bağlı olmak! Siyonizmin uluslararası politikasının esası işte budur. Bir dine bağlı ya da az çok belirlenmiş bir etnik kökeni olan bir kişi yaşadığı ülkeye sadık olmamalı, ama başka bir devlete ait olduğu düşüncesini kabul etmelidir!.

Siyonistler, İsrail'e gitmek arzusundaki Yahudilerin, bulundukları ülkeyi terketmelerine ilke olarak karşı olduğu kanısını uyandırmaya çalışıyorlar. Bu yanlıştır. Siyonist propagandanın kurbanı binlerce Sovyet Yahudisi İsrail'e gitmişler ve aralarından pek çoğu daha sonra Sovyetler Birliği'ne geri dönmek istemişlerdir. Sovyetler Birliği gençlik örgütü militanlarının ve Komünist Partisi üyelerinin çoğu ibranidir. Onlarca yıldan beri, bu engin ülkede, Rus Federatif Cumhuriyeti'ne ait ve esas olarak halkını, tarihsel geleneklerine göre istedikleri gibi bir arada yaşamayı seçmiş sovyet ibranilerinin teşkil ettiği Birobidjan adlı özerk bir Cumhuriyet vardır. Sovyet İbranileri, eğer istemiyorlarsa ne Filistin'e ne de Birobidjan'a gitme gereğini duymazlar, zira SSCB'de hiç bir türden ayrım mevcut değildir.

Şimdi de, sorunun diğer bir görünümüne daha yakından bakalım: kapitalizm övgücülerinin «Brezilya mucizesi»nden sözettikleri gibi, ünlü «Israil ekonomik mucizesi»nden de kastettikleri nedir ve neden ibarettir bu mucize?

Kapitalistler, kendi sistemlerinin sözde «avantajları»nı sergiledikleri bazı «vitrinler»e sahiptirler dünyada; örneğin İsviçre ya da bazı Kuzey Avrupa ülkeleri gibi. Amerika'da da vitrinin camı patlayana kadar Uruguay ve Şili'ydi bu sergileme yerleri.

İsrail'de tarım, sanayi ve bilim, görkemli bir ilerleme gösteriyor. Bu yadsınamaz. İbraniler genellikle çok çalışkan ve insiyatif dolu kişilerdir. Israil halkının gerçekleştirdiği ilerlemeler, siyonistler tarafından, gevşek ve geri olarak nitelendirdikleri Araplarla karşılaştırma yapmak için kullanıyorlar. Şu da doğru ki, Arap dünyasında ilkelliğin ve feodalizmin kalıntıları hâlâ yaşıyor; ama bunlar, bir halkın kalite ya da hatalarının ürünü değil, dünyanın bu bölümünde hüküm süren toplumsal sistemin ürünüdür.

Bir yandan, kültürel, bilimsel ve teknik yüksek bir düzeye sahip pek çok kişi Israil'e yerleşmek için gittiler ve diğer yandan, İsrail ekonomisi, emperyalist ülkelerden gelen sermaye akımı nedeniyle hızlı bir gelişme gösterdi ve gösteriyor. 1949'dan 1970'e kadar, 3 milyondan biraz fazla nüfusa sahip olan İsrail, tercihan para yardımı biçiminde toplam 11 milyar dolar aldı. Bu ana gelir kaynakları, Kuzey Amerikan «yardımı»ydı, Federal Alman Cumhuriyeti tarafından verilen «tazminat»ı ve siyonistlerin «bağışları»ydı.

Bu «bağışlar»ı siyonistler, dünyadaki bütün yahudileri, para vererek Israil'e yardıma zorlamak suretiyle topladılar. Buna karşı çıkan yahudilerle mücadele edildi ve peşlerine adamlar konuldu. Siyonist olsun ya da olmasın, yahudiler para vermek zorundaydı.

İsrail politikası gittikçe daha saldırgan hâle geldikçe, emperyalistler ve daha da özel olarak ABD tarafından yollanan krediler artıyordu. 17 yıl içinde (1949'dan 1966'ya kadar) İsrail, 6.700 milyon dolar aldı ve daha sonraki üç yılda da (1967 - 1969) bu rakamı 4.700 milyon dolardı.

Bu paraların üçte biri cari harcamalara gitti. Geri kalanın onda dokuzu ise İsrail'in gelişmesine, yani yatırımlara ayrıldı

Bununla birlikte İsrail'in dış borçları 1972 yılında 4.200 milyon dolara yükselmişti.

Diğer bir deyişle İsrail ekonomisi, sadece israillilerin çabaları sayesinde değil, aynı zamanda ve özellikle aldığı dış yardım sayesinde gelişiyor. İsrail asalak bir devlettir. İsrail'in kullandığı fonlar, yahudi kitlelerinin ve çeşitli milliyetten olan emekçilerin sömürüsünün ürünüdür.

Kapitalistler İsrail'e neden para gönderiyorlar? Çünkü bugünkü İsrail Devleti onların çıkarlarına hizmet ediyor. Bu harcamalar, uzun vâdede «üretkendirler» çünkü İsrail'i yöneten siyonistler, sosyalist ülkelerle ve kurtuluş hareketleriyle çarpışmaktadırlar. Burada, yabancı tekel-

lerin İsrail halkını sömürmekten pek tabii geri kalmadıklarını da belirtelim. Nitekim 1965 yılında, 94 milyon ve 1970'de 165 milyon dolar kazandılar bu ülkeden.

Orta Doğu'nun hâlen içinde bulunduğu bu bunalım döneminde İsrail, köprü başındadır ve bu bölgede emperyalizmin mızrağıdır. Ekonomisi, ABD'nin askeri - sınai kompleksine dahildir. İsrail, ABD'nin bir «Sanayi atölyesi»dir.

İşte yanke emperyalizminin plânı, bu anlattıklarımızdan ibarettir.

DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ

Program Hedefleri ve Görevler

Dergimiz, şu günlerde kuruluş hazırlıklarını sürdüren DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİNİN çalışmalarını bütün imkanları ile destekleyecek ve sayfaların DKB'nin çalışmalarına imkanları ölçüsünde açık tutacaktır. Bu amaçla ilk olarak DKB'nin «Program Hedefleri ve Görevler» adlı broşürünü okurlarımıza sunuyoruz.

DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ'ne çalışmalarında başarılar dileriz.

İLKE

Dünyamızın dört bir yanında milyonlarca işçi ve emekçi mutlu bir gelecek için mücadele ediyor. Emekçiler hayatı çekilmez kılan sömürüye, milyonlarca insanın yaşamını tehdit eden nükleer savaş tehlikesine, emperyalizmin yıkıcı, yokedici saldırganlığına karşı, kalıcı barış ve sömürüsüz bir dünya için savaşıyorlar. Bu savaş güçlendikçe ve savaştan güçlerin sayısı arttıkça tüm çalışanlar için özgür bir geleceğin ışıkları daha net ve gözalıcı bir biçimde parlıyor. Sadece günümüz kuşaklarına değil, insanlığın geleceğine de mutlu bir yaşamı müjdeliyor.

İnsanlığın topyekün kurtuluşunu ifade eden bu gelişmenin başını işçiler ve emekçiler çekiyor. Mücadele onların omuzlarında yükseliyor. Onların yol göstericiliğinde sağlam bir güvenceye kavuşuyor. Ve bugün milyonlarca yürek inanıyor ki, kuracağımız yeni dünya, emeğin kurtuluşu, insanların kardeşlik ve dayanışması, çocuklarımızın ve geleceğin güvencesi, kadınların tarihsel ezilmişlikten kurtulup toplumda layık olduğu yerini alması demek olacaktır. Kim ki, bu özgürlüklerden ve gerçek demokrasiden yanadır, öyleyse savaşmakla da yükümlüdür.

İnsanlığın topyekün kurtuluşu demek olan barış ve özgürlük mücadelesinde kadınların, geçmişte olduğu gibi bugün de onurlu bir yeri vardır. Kadınlar biliyorlar ki, kendilerinin kadın olmaktan dolayı taşıdıkları tarihi kölelik zincirlerinden onları ancak bütün dünyayı aydınlatacak olan özgürlük güneşi kurtarabilir ve bu güneşe yürüyenler ise emekçilerden başkası değildir.

Kadınların kurtuluşunun yolu görünmüştür ve bu yol emekçilerin mücadelesidir. Ama kadınlar sömürünün, baskının, hor görülmenin, bir mal gibi alınıp satılmanın, erkeğin boyunduruğu altında yaşamanın çemberinden henüz çıkabilmiş değildirler. Sömürünün bulunduğu her köşede kadının ezilmişliği, köleliği varolmaya devam ediyor.

Sömürü düzeni, kadınlar için hayatı çekilmez hale getiriyor ama, onlara kurtuluşlarının azmini de aşılıyor. Her geçen gün daha çok kadın baskı ve eşitsizliğe karşı öfke ile başkaldırıyor, emekçilerin mücadelesine katılıyor. Kadınlar sadece emekleriyle üretmiyorlar, Kadınlar fizik varlıklarıyla sadece insanlığın gelecek nesillerini üretimiyorlar, artık günümüzde kadınlar; barış, demokrasi, eşitlik ve özgürlük mücadelesini ve kurtuluş umutlarını da üretiyorlar. Hangi saflarda daha çok kadın yüreği çarpıyorsa, o saflar kurtuluşa daha yakındırlar. Afrika'dan Latin Amerika' ya, Uzak Asya'dan Ortadoğu'ya kadar yeryüzünün her yanında ve emek cephesinde kadınların ayak izleri var. Bu izler günden güne çoğalıyor.

Türkiye'de de kadınların uyanışı, kurtuluşa uzanışı ve emekçi saflarına yönelişi bütün dünyada olduğu gibi hızlanıyor. Erkeğin karşısındaki eşitsiz yerini, emeğinin ucuza çalındığını, analık hakların ve kadınlığının horgörüldüğünü açıkça anlayan kadınlarımız özgürlükler için mücadelenin gereğine inanıyor. Demokrasiden yana, barıştan ve eşitlikten yana olanların saflarına akıyor. Kendi kurtuluşunun barış ve özgürlükler dünyasında olduğunu anlayan kadınlarımız bu dünyanın kuruculuğuna hazırlanıyorlar. Emekçi saflarında yerlerini genişletiyorlar. Kendilerinin, çocuklarının geleceğini emekçi sınıflarının geleceği ile birleştirdikleri içindir ki, güçlerini de emekçilerin güçleriyle birleştiriyorlar.

Kadınlar biliyorlar ki, işçiler ve emekçiler sadece emeğin kurtuluşu, insanlığın barış ve kardeşliği için savaşmakla kalmıyorlar. Onlar yürüttükleri bu savaşla kadınların özgürlüğü için gerekli şartları da hazırlıyorlar. Bu nedenle, işçi sınıfının ve emekçi halkımızın verdiği BARIŞ, DEMOKRASİ, EŞİTLİK mücadelesi,

kadınların ilgisini çekiyor. Demokrasiye yönelik kadın hareketi şekilleniyor ve güç kazanıyor. Bunun nedeni ise açık;

Sınıflı toplumlar kadının insanlığına ve onuruna büyük zararlar verdi. Onlara kölelikten, ezilmişlikten ve acıdan başka bir şey vadetmeyen sömürü düzeni ve emperyalizm, kadınları tüketmeye, onları bedeni ve ahlâki çöküntüye sürüklemeye devam ediyor. Haksız savaşlar kadınların maddi ve manevi bütün değerlerini gaspediyor, yutmaya devam ediyor. Savaşlar onların kocalarını, çocuklarını, kardeşlerini ellerinden alıyor. Savaşların açtığı yaraları sarmak kadınlara düşüyor. Babasız çocukların yetiştirilmesi, yıkılan dünyanın onarılması kadın emeği ve onun sonsuz fedakârlığı üzerinde mümkün olabiliyor.

Tüm kadınların çilesi çalışan kadınlarda daha bir yoğunlaşıyor, katmerleşiyor. Çalışan kadınlarımız yepyeni sorunlarla kuşatılıyor. Emeğin ucuza kapatılması, fazla çalıştırılması bir yana, çocuğuna bakacak zamanı, kendine ayıracak emeği patronlar tarafından çalınıyor. Kendi sağlık koşullarının çekilmezliği bir yana, bütün sorumluluğunu üstlendiği yavrularının gelişip serpilmeleri de patronların çizdiği karanlık tablo içinde kaybolup gidiyor.

Her şeyi alınır satılır mal haline getiren sömürü düzeni, iffet ve onuru da «pazara sürüyor». Her şeye bir fiyat biçen bu düzen analığa, kadınlığa onun iffetine ve namusuna da kendince bir fiyat biçiyor. Yoz ve gerici kültür bu batağı derinleştiriyor. Ve içine sadece emekçi kadınları değil, genel olarak tüm çalışan kadın kitlesini çekmeye çalışıyor. Nice genç kız ve kadın, kendi geleceğinin onurlu savaşçısı olmak yerine düzenin kuklası ve parlak vitrinlerin devamlı seyircileri olarak şartlandırılıyor.

Fakat artık dünyanın çehresi değişmiştir. Kadının insanlaştığı, erkek karşısında eşit konuma ulaştığı ekonomik, demokratik, siyasal haklarına kavuştuğu, geleceğine güvenle bakabildiği toplumlar var. Bu toplumların kuruluşunda kadınların asla inkâr edilmez katkıları var. Kendi kurdukları mutlu yaşamı erkeklerle yanyana ve birlikte yaşayan bu kadınların geçmişteki mücadelesi ve bugünkü yaşamları tüm dünya kadınlarına örnek oluyor. Türkiyemizde de demokratik kadın hareketi, bu deneylere bakarak kendi yolunu açmaya, emekçi saflarında yerini almaya çalışıyor.

Bütün kadınların bu mücadelede, demokratik hakların kazanılması, geliştirilmesi, kadın - erkek eşitliğinin hayata geçirilmesi, kadınların çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi, gelecek-

lerinin yasal güvencelere kavuşturulması, analıklarının özel ve saygın bir konuma yükseltilmesi mücadelesinde yeri vardır. Mutfağın ve ev hayatının körelten ve köleleştiren çemberinden kadınların kurtulması gerek. Kocanın egemenliğinin karşısında kadının «ikinci sınıf vatandaşlıktan» çıkarılması gerek. Ana sağlığına zarar veren işlerden uzak tutulması, çocuklarına sağlam bir gelecek hazırlayabilmesi için her şeyden önce kendi geleceğini kurtarması gerek. Ve bu kurtuluş için verilen mücadeleye girmesi gerek.

Kadınların kurtuluşunun, emekçilerin kurtuluşundan ayrı olmadığını söyledik. Bunun için kadınlar, kadınlıklarından doğan sorunlarını çözmek üzere bir araya gelmelidirler. Barış için, özgürlük için, eşitlik ve kardeşlik için mücadelede «varım» diyen tüm kadınlarımızın tek bir çatı altında t‹planmaları gerek. Güçlerini birleştirmeleri ve bu birlikten dogan güçlerini işçilerin, emekçilerin güçlerine katmaları gerek.

Nitekim katıyorlar da. BARIŞ, DEMOKRASİ, EŞİTLİK mücadelesi ülkemiz kadınları arasında da hızla yayılıyor. Hâkim sınıfların, kodamanların kadını aşağılayan görüşleri ve telkinleri, onları siyasetten ve toplum işlerinden uzak tutmak için başvurdukları yöntemler kadınları toplum içinde bu mücadeleye katılmaktan alıkoymaya yetmiyor. Kadınlar daha iyi ve mutlu yaşamak için eşitlik, özgürlük için verdikleri mücadelenin yurt ve dünya sorunlarından ayrılamayacağını, onun bir parçası olduğunu hergün daha iyi anlıyorlar. Kısacası, demokratik kadın hareketinin gelişmesini önlemeye hâkim sınıfların gücü yetmiyor.

Ülkemizde demokratik kadın hareketi, kadınların BARIŞ, DEMOKRASİ, EŞİTLİK mücadelesi her türlü gerici engeli, ayakbağını aşarak serpilip, gelişiyor... Ancak bu mücadelede başka engeller de var... Bugün demokrasi için savaşan saflarda yer alan bazı çevrelerin kadın hareketi içindeki davranışları hareketimize zarar veriyor. Çünkü onlar demokratik kadın hareketinin genel çıkarını kendi dar grup çıkarlarına feda ediyorlar. Bu tür davranışlar, bir yandan kadınların toplum içinde elde etmeleri gereken hak ve çıkarlar doğrultusundaki mücadeleyi zaafa uğratıyor, diğer yandan kadınların gittikçe daha çok sayılarda demokrasi mücadelesine katılmalarını güçleştiriyor.

Böyle bir ortamda, ülkemizdeki kadınların demokratik örgütlenmesini geliştirme ve demokratik kadın hareketinin birliğini sağlama işi, tüm demokrasi güçlerinin önünde, hayati bir görev olarak duruyor.

Kadın hareketinin yol gösterici, güven verici, derleyip toparlayıcı, ayrılıkçı tutumlardan uzak, birleştirici bir örgüte ihtiyacı vardır. Ancak gerçek bir demokratik kadın örgütü, kadın kitlesinin mümkün olan en geniş kesimlerini kurtuluş mücadelesinde başarıya ulaştırabilir. İşte DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ bu amaçla kuruldu. Demokratik Kadın Birliği (DKB), kendisini böyle bir göreve hazırlarken;

— *Tüm kadın kitlesini demokrasi mücadelesine hazırlamaya,*

— *Kadınların toplumsal hak ve çıkarlarını savunmaya,*

— *Demokratik kadın hareketi içindeki ayrılıkçı tutumları gidermeye,*

— *Mevcut kadın örgütlenmelerini* tek bir *yığınsal demokratik kadın örgütünde birleştirmeye,*

— *Barış, Demokrasi, Eşitlik mücadelesini azim ve fedakârlıkla üstlenmeye çalışacaktır.*

Demokratik Kadın Birliği (DKB) bu amaçlar için tüm kadınları mücadeleye omuz vermeye ve çatısı altında toplanmaya çağırıyor.

KADIN HAREKETİMİZİN TALEPLERİ

DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ, ülkemiz kadınlarının, kadın olmaktan doğan özgül sorunlarının çözümü için, ekonomik demokratik, siyasal, kültürel haklarını ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için mücadele verir. Bu Mücadelenin hedeflerini, kadın kitlemizin genel taleplerine ve değişik toplum kesimlerinde yer alan kadınlarımızın çıkar ve istemlerine göre tayin eder.

● Kadın çalışmasını kocasının iznine bağlayan Medeni Kanun'un 159. maddesi başta olmak üzere, kadının üretime ve toplumsal hayata katılmasını engelleyen her türlü yasa maddesi kaldırılmalıdır.

● Kadını aile ve toplum hayatında erkekten geri planda gören ve aynı zamanda Anayasa'nın kadın - erkek eşitliği hükmüne de ters düşen yasa maddeleri kaldırılmalıdır.

● Kadınlarımızı okur - yazar kılmak, eğitim düzeylerini yükseltmek, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve mesleki eğitimin çağdaş koşullara uygun düzenlenmesi ve geliştirilmesi için gerekli tüm tedbirler öncelikle alınmalıdır.

● Ana ve çocuk sağlığının gereğince korunması için her türlü sağlık hizmeti sağlanmalı ve parasız olarak gerçekleştirilmelidir.

- Her yıl onbinlerce kadının ölümüne ve ana olma şansını yitirmesine yol açan gizli çocuk düşürme konusunda tedbirler alınmalıdır. Bunun ilk adımı olarak kürtaj yasallaştırılmalı, aile planlaması eğitimi yaygınlaştırılmalıdır.
- Fuhuş kesin olarak yasaklanmalıdır. 1593 sayılı kanun başta olmak üzere fuhuşu yasallaştıran her türlü yasa hükmü iptal edilmeli, teşvik edenlerin cezaları ağırlaştırılmalıdır.
- Fuhuş batağından kurtulan kadınlara onurlu bir hayata kavuşmaları için gerekli iş ve yaşama koşullar sağlanmalıdır.

Tüm çalışanlarla birlikte
kadın için taleplerimiz:

- 8 Mart Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü olarak yasallaştırılmalıdır.
- İşçi memur ayrımı yapılmaksızın tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalıdır.
- 8 saatlik iş günü her yerde uygulanmalıdır.
- Hafta sonu tatili her yerde iki gün olmalıdır.
- Zorunlu olarak fazla mesai yasaklanmalı, fazla mesaide âdil bir ücret sistemi getirilmelidir.
- Kadın - Erkek ayrımı yapılmadan eşit işe eşit ücret ödenmelidir.
- Kadın sağlığına zarar veren alanlarda kadınların çalıştırılması yasaklanmalıdır. Bu alanlar saptanırken bilimsel ve teknik gelişmeler dikkatle gözönünde bulundurulmalı ve konuyu düzenleyen mevzuat sık sık yenilenmelidir.
- Kadınların gece çalıştırılmaları yasaklanmalıdır. Gece çalışmasının zorunlu olduğu alanlarda çalışma koşulları iyileştirilmelidir.
- Kadınlara doğum öncesi 6 haftalık, doğum sonrası 6 aylık ücretli izin hakkı tanınmalıdır.
- İş yerlerinde ve her belediye sınırı içerisinde çalışanların okul öncesi ve okul çağındaki çocukları için yeteri kadar kreş, ana okulu, eğitim ve bakım merkezleri açılmalıdır.
- Asgari ücret, işçinin kendisinin ve ailesinin bilimsel olarak tesbit edilmiş yaşam düzeyini karşılayacak şekilde belirlenmelidir.
- Asgari ücret her belediye sınırlarına göre ve işçi temsilciliklerinin etkili bir şekilde katılacakları yerel komisyonlar tarafından her yıl yeniden tesbit edilmelidir.

● Asgari ücretten vergi alınmaması bir an önce yasallaşmalıdır.

● Ne sebeple olursa olsun, işçi ücretlerinden kesinti yapılmamalıdır.

● İşsizlik sigortası kurulmalıdır.

● Grev hakkı üzerindeki bütün kısıtlamalar kaldırılmalı, genel grev ve dayanışma grevi yasallaşmalıdır.

● Lokavt yasaklanmalı ve suç sayılmalıdır.

● Mevsimlik işçiler sosyal güvenliğe kavuşturulmalıdır.

● Çalışma hayatını ilgilendiren bütün yasalar demokratikleştirilmelidir.

● 1 Mayıs İşçi Günü olarak kabul edilmeli ve yasallaştırılmalıdır.

Ev kadınları için taleplerimiz:

Ev kadınlarımız, başta üretim hayatının dışında olmalarından dolayı genel toplumsal hayatın da dışında kalmakta ve bundan ötürü alışılmış ev işlerinin sürekli tutsağı olmaktadırlar. Hayatın canlılığından ve dinamiğinden uzak kalan ev kadınlarımızın ekonomik sorunları yanında kültürel gelişmeleri de başlıca sorunlardan biri olmaktadır. Bu nedenle, kadınların çalışma hayatına katılmalarını kısıtlayan yasal engellerin aşılması için mücadelenin yanında, gerici egemen kültürün baskı ve tahakkümünden kurtarılmaları da önem kazanmaktadır. O halde;

● Ev kadınlarının çalışma isteklerinin her türlü sınırlamadan kurtarılması, çalışmalarının teşvik edilmesi ve iş bulmalarının güvenceye bağlanması, sağlanmalıdır.

● Ev kadınları sosyal güvenlik kapsamına alınmalı, sosyal güvenlik primleri devlet ya da eşinin işvereni tarafından ödenmelidir.

● Eve işe giden kadınlar sigortalanmalıdır.

● Eve iş alan kadınların emeği kooperatifleşme yolu ile değerlendirilmelidir.

Köylü kadınlar için taleplerimiz:

Kırsal kesimde yaşayan kadınlarımız inanılmaz ölçüde zor hayat şartlarına katlanıyorlar. Gündelikçi, mevsimlik işlerde çalışan ya da yarıcı olarak geçimini başkalarının toprağından sağlayan ailelerde kadınlar çocuklarıyla birlikte sınırsız bir sömürü çemberinin içinde bulunuyorlar. Küçük ve az topraklı köylü ailelerinde de erkeklerin gurbet yaşamı, toprağın ve ev hayatının bü-

tün yükünü kadınların sırtına yüklüyor. Emeğiyle yaşayan bütün bu kadınların çalışma saatleri belirsizdir. Gelecekleri güvenceden yoksun, çalışma koşulları son derece ağırdır. Özellikle Doğu ve Güney Anadolu bölgelerinde yaşamakta olan köylü kadınlarının durumu daha bir katlanılmazdır. Feodal ve gerici ilişkiler altında bu kadınlarımız bir mal, bir köle gibi tutulmaktadırlar.

Tüm bu kadınların kurtuluşları yolunda;

● Kırsal alandan feodal kalıntıların sökülüp atılması için gerçek ve köklü reformlar derhal başlatılmalı, demokratik bir eğitim seferberliği gerçekleştirilmelidir.

Başlık parası yasaklanmak bir yana, denetim altına alınmalı, kadının alınıp satılır hale gelmesine yol açan maddi ve kültürel etkiler yok edilmelidir.

● Resmi nikâh uygulaması titizlikle gözetilmelidir. Çok evliliğin, kumalığın önü alınmalı, çocukların nüfusa kayıtlarındaki aksaklıkların önüne geçilmelidir.

● Kadın sağlığı, ana sağlığı konusunda uzman ve gezici ekipler kırsal kesimde yaygınlaştırılmalı, ilkel doğum şartlarından köy kadınlarının kurtulması için gereken bütün önlemler alınmalıdır.

● Eşit işe eşit ücret ilkesi tarım alanında da uygulanmalıdır.

Çocukların gelişmesi için taleplerimiz:

Çocuklar toplumun geleceğinin başlıca güvencesidirler. Çocuk eğitimi ve çocuk sağlığı ihmal edilmiş konuların başında gelmektedir. Çocuk yetiştirmek aileler için ve özellikle kadınlarımız için bir hak ve görev olmaktan çok bir yük haline gelmiştir. Daha sağlıklı bir gelecek için daha sağlıklı bir çocuk yetiştirme ortamı zorunludur. Bu nedenle;

● Çocuklarımızın zihinsel, bedensel ve ruhsal olarak sağlıklı gelişmelerini sağlayıcı koşullar yaratılmalıdır.

● Çalışan annelerin çalışma koşulları çocuklarının sağlıklı eğitilmesi, beslenmesi, yetiştirilmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

● Eğitim kurumları çocukların yetenek ve becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmeli, çocuk parkları geliştirilmeli, artırılmalıdır.

● Eğitim alanında fırsat eşitliği hiç bir farklılık gösterilmeden tüm çocuklar için gerçekleştirilmelidir.

● Suçlu çocuklar için ceza ve ıslah kurumları değil, onların eğitimi için gerekli kurumlar oluşturulmalıdır. Suçlu çocuk kav-

ramı yasalardan çıkartılarak eğitime muhtaç çocuk olarak ele alınmalı, bunların toplumsal hayata kazandırılmaları için gerekli önlemler getirilmelidir.

- 16 yaşından küçüklerin çalıştırılması kesinlikle yasaklanmalıdır.
- Çırak, Kalfa Yasası başta olmak üzere çalışan küçüklerin çalışma koşullarını düzenleyen tüm yasalar, onların yararına düzenlenmelidir.
- 1 Haziran Uluslararası Çocuk Günü olarak kabul edilmelidir.

BARIŞ, DEMOKRASİ EŞİTLİK İÇİN...

Kadınlarımızın kurtuluşları için verdiğimiz mücadelenin başarısı, demokratik haklarımızdan ve özgürlüklerimizden ayrı değildir. Gerçek bir demokrasinin kurulması, hak ve özgürlükler üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması, demokrasiyle bağdaşmayan yasaların kaldırılması ve uygulamaların yokedilmesi için elbirliğiyle çalışmalıyız. Bu uğurda mücadele veren tüm demokrasi güçlerinin başarısı, kadınlarımızın BARIŞ - DEMOKRASİ - EŞİTLİK mücadelesinin de başarısı olacaktır. O halde,

- Can güvenliği ve öğrenim özgürlüğü sağlanmalıdır.
- En temel haklardan olan düşünce ve örgütlenme özgürlüğü hiç bir şekilde kısıtlanmamalıdır. Türk Ceza Kanununun 141 - 142, maddeleri başta olmak üzere, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü engelleyen her türlü kanun maddesi kaldırılmalıdır.
- İnsanlık suçu olan faşizm ve ırkçılık ağır ceza hükümleriyle kesin olarak yasaklanmalıdır.
- Okullardaki, yurtlardaki işyerlerindeki devlet dairelerindeki faşist yuvalar dağıtılmalıdır. Demokrat, ilerici emekçilerin kıyımına, sürülmesine son verilmelidir.
- İlericilerin, demokratların, yurtseverlerin hunharca katledildiği, işkence gördüğü, suçsuz yere zindanlara atıldığı kanlı 12 Mart döneminin sorumluları, işkencecileri başta olmak üzere bütün faşist uygulamaların sorumlularından hesap sorulmalıdır.
- Bilim düşmanlığına karşı mücadele edilmeli, kitap ve yayınların yasaklanmasına, toplatılmasına son verilmelidir.
- Jandarma, komando ve polis baskısı sona erdirilmelidir.
- Dayak, işkence, keyfi muameleler ve rüşvete son verilmelidir.
- Güvenlik görevlilerinin hangi nedenle olursa olsun, suçsuz

bir yurttaşı özgürlüğünden mahrum etmesi suç sayılmalı, böyle yapanlar cezalandırılmalıdır.

- 12 Mart döneminde Anayasa'da yapılan gerici değişiklikler iptal edilmelidir. Anayasa, çalışan halkın yararına demokratlaştırılmalıdır.
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da emekçi halk üzerinde sürdürülen ırkçı, mezhepçi baskılara son verilmelidir.
- Adalet mekanizması iktidarın etkisi altında olmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- İnsanların siyasi düşünce ve inançlarından dolayı yargılanmalarına son verilmelidir.
- Hak ve özgürlükleri tehdit eden Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve benzerlerinin kurulması kesinlikle yasaklanmalıdır.
- İdam cezası kaldırılmalıdır.
- Çalışan halkın ekonomik - demokratik, mesleki, kültürel, siyasal vb. her türlü örgütlenmesi serbest olmalıdır.
- Demokratik örgütlerin özgürce faaliyetini ve uluslararası ilişkilerini engelleyen yasa hükümleri kaldırılmalıdır.
- Sağlık hizmetleri tüm yurttaşlara parasız olarak sağlanmalıdır.
- Gecekondu yıkımı kesin olarak yasaklanmalıdır.
- Mevcut gecekonduların yol, su, kanalizasyon, elektrik ihtiyaçları karşılanmalıdır.
- Kira artışları denetlenmelidir.
- Kiralar her belediye çevresinde, sendikaların belediyelerin ve kiracı temsilcilerinin katılacağı bir komisyon tarafından tesbit edilmelidir.
- Barış, Demokrasi, Özgürlük yolunda önemli bir dönüm noktasını oluşturan ve altında Türkiye'nin de imzası bulunan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı kararları etkin bir şekilde hayata geçirilmelidir.
- Uluslararası ilişkilerde barış içinde yan yana var olma politikası izlenmeli, silahlanma yarışına karşı çıkılmalıdır.

Hayatı erkekle eşit koşullar altında ve tam bir dayanışma içinde yaşamak için; çocuklarımıza daha mutlu bir gelecek kurabilmek için; bütün insanlığın barış ve kardeşlik içinde yaşayabilmesi için kısacası, daha güzel bir dünya için, sömürünün, baskının, cinsiyet, din, dil, ırk ayırımının olmadığı bir dünya için mücadelede isteklerimizin hayat bulması önemli bir adım olacaktır.

Bu adımı, tüm kadınlarımızın BARIŞ - DEMOKRASİ - EŞİTLİK mücadelemizde seferber olmasıyla atacağız. DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ bu amaç için mücadeleyi bir görev, tüm kadınlarımızı bu görev için mücadeleye çağırmayı zorunluluk sayar.

YAŞASIN KADINLARIN BARIŞ - DEMOKRASİ - EŞİTLİK MÜCADELESİ!

YAŞASIN DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ!

Sendikal Hak ve Özgürlükler için ileri

Türkiye'deki çalışanlar kitlesinin önemli bir kesimin temsil eden DİSK, TÖB - DER, TMMOB, TÜM - DER, TÜTED, TÜS - DER'in «Sendikal Hak ve Özgürlükler» ile ilgili olarak hazırlayıp basına dağıttıkları bu belgeyi; konunun güncelliği ve konuyla direk ilişkisi olan kuruluşların görüşlerini yansıtmak amacıyla yayınlıyoruz. Bilindiği gibi Türkiye Sosyalist İşçi Partisi de Haziran başlarında «Sendikal Haklar Kampanyası»nı başlatmış ve bu kampanya doğrultusunda gerek basın yoluyla, gerekse de toplantılarla meselenin önemini anlatmaya çalışmıştı. Dergimiz elindeki imkânlar çerçevesinde bu kampanyaya yardımcı olmaya çalışmış ve bu kampanyanın bir uzantısı olarak da Dünya Sendikalar Federasyonu'nun 9. Genel Kurulu'nda kabul edilen «Sendikal Haklar Evrensel Bildirgesi»ni yayınlamıştı.

İLKE

SUNUŞ

Örgütlerimiz, 1978 Haziran ayında biraraya gelerek, sendikal hak ve özgürlükler mücadelesini konu alan ortak bir çalışmayı başlatmışlardır. Bu çalışma, kazanılmış sendikal hakların daha ileriye götürülmesi ve sendikal haklara sahip olmayan kesimlerin bu hakka kavuşması için ortak mücadele platformunun oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Çalışmalarımızın ilk aşaması olarak, ülkemizde sendikal hak ve özgürlükler mücadelesini ve önümüzdeki mücadele hedeflerini genel hatlarıyla belirten «Sendikal Hak ve Özgürlükler için İleri» Deklerasyonunu basın ve örgütlerimiz aracılığıyla geniş işçi ve emekçi yığınlara ulaştırmayı yararlı gördük.

Deklerasyonu geniş bir kitapçık haline getirme çabalarımız sürerken, sendikal hak ve özgürlükler için kitlesel mücadele amacına yönelik ortak çalışma da gündemimizin ilk maddesini oluşturmaktadır.

Demokratik toplumsal muhalefet içinde, örgütlendikleri sınıf ve kesimler itibariyle ülkemizde önemli bir yere sahip olan örgütlerimizin bu çalışmalarını, genelde verilmekte olan bağımsızlık demokrasi sosyalizm mücadelesinin bir parçası olarak nitelendiriyoruz.

Saygılarımızla...

DİSK, TÖB-DER, TMMOB, TÜM-DER, TÜTED, TÜS-DER

1. ÜLKEMİZDE ÇALIŞANLARIN VE EGEMEN SINIFLARIN ÖRGÜTLÜLÜĞÜ :

1.1. İŞÇİ SINIFININ ÖRGÜTLÜLÜĞÜ :

Ülkemizde işçi sınıfının örgütlenmeye başlaması Osmanlı İmparatorluğu döneminde, 1840'lara uzanmaktadır. İşçi yardımlaşma dernekleri biçiminde başlayan ilk örgütlenmeler arasında, 1871'de kurulan Amele Cemiyeti ve 1890'larda kurulan Osmanlı Amele Cemiyeti görülmektedir. İşçi sınıfının örgütlenmesinin başlamasıyla birlikte işçi hareketleri ve grevler de yayılmaya başlamıştır. 1908 yılının Ağustos ve Eylül aylarında yoğun grevler gerçekleştirilmiştir. Ancak aynı yıl çıkarılan Tatil-i Eşgal Kanunu ile iktidar tarafından grevler yasaklanmıştır.

Bu arada işçilerin sendikalarda örgütlenmeye yönelik çalışmaları sürdürülmüş, 1920 sonlarında İstanbul Uluslararası İşçi Birliği kurulmuştur. İzmir İktisat Kongresini izleyerek sendikal örgütlenme ve sendikal birliğin sağlanması çabaları daha da artmıştır. İktisat Kongresi'nde işçileri temsil eden İstanbul Amele Birliği daha sonra Zonguldak ve Balya - Karaaydın Birlikleriyle birleşmiş, bu kuruluşun kapanmasından sonra da birden çok sendikal nitelikte örgütü içeren Amele Cemiyeti kurulmuştur.

Ancak 1925'de çıkarılan Takrir-i Sükun Kanunu ile işçilerin örgütlenmesine büyük sınırlamalar getirilmiş ve 1929 ekonomik bunalımını izleyerek işçi sınıfı üzerindeki baskılar daha da arttırılmıştır. Bir dizi anti-demokratik yasa ve yasa değişiklikleri çerçevesisde; 1938'de çıkarılan Dernekler Yasasıyla sınıf örgütleri kurulması yasaklanmıştır. 1946'ya kadar süren bu dönem, işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi ve mücadelesi açısından adeta ölü bir dönemdir. Ancak 1946'da sınıf esasına göre dernek kurma yasağının kaldırılması ve 1947'de Sendikalar Yasasının çıkarılmasıyla işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi büyük bir hız kazanmıştır. İşkollarında sendikalar kurulurken, bir taraftan da ulusal düzeyde tek bir merkezi örgüt oluşturma düşüncesi yaygınlık kazanmaya başladı. Ve 1952 yılında Türk-İş kuruldu. Ancak Amerikan sendikacılarının girişimlerinin ve etkilerinin sonucu Türk - İş sınıf uzlaşmacısı bir yol izlemeye başladı. 1961'de yeni Asayasa'nın kabul edilmesi ve 1963'te 274 ve 275 sayılı yasaların çıkarılmasını izleyerek işçi sınıfının örgütlenmesi ve mücadelesi daha da güç kazanmış ve 1967'de sınıf uzlaşmacısı görüşlerin karşısında DİSK kurulmuştur. 30.000 üye ile kurulan DİSK, sınıf ve kitle sendikacılığı doğrultusunda verdiği mücadeleyle kısa zamanda gelişmiş ve güçlenmiştir.

Ne var ki örgütlenmesini durmadan geliştiren işverenlerin karşısında, işçi sınıfının bugünkü sendikal örgütlülük düzeyinin yeterli olduğunu söylemek olanaklı değildir.

Ülkemizde sağlıklı istatistikler bulunmadığı için kesin sayılar bilinmiyorsa da, sendikalı işçi sayısının üst sınırını sigortalı sayısının oluşturduğu yaklaşımla, bu sayının 1977 sonlarında 2 milyon civarında olduğu söylenebilir (1). 1977 yılındaki toplam ücretli sayısı ise 6 milyon dolayındadır. Bu sayılar içinde toplu sözleşmeden yararlanan işçi sayısı ise 1 milyon civarındadır (2). Yukarıdaki sayıların açıkça gösterdiği gibi toplu sözleşmeden yararlanan işçi sayısı sigortalı işçi sayısının yarısını, toplam ücretli sayısının 1/6'sını, sigortalı işçilerin sayısı ise ücretli çalışanların yaklaşık 1/3'ünü oluşturmaktadır.

1. 2. SENDİKAL HAKLARA SAHİP OLMAYAN DİĞER ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTLÜLÜĞÜ.

Ülkemizde, işçi sınıfı dışında kalan diğer çalışanların örgütlenmelerinin geçmişine bakıldığında, çok gerilere giden bir örgütlenme çabası ve geleneğiyle karşılaşmak olanaksızdır. Bunun temelinde yatan etken, kamu kesiminde devlet memuru olarak çalışmanın yıllar boyu belirli bir güç ve saygınlığı simgelemesi ve bunun yanısıra ekonomik olanaklar açısından da göreli bir üstünlüğü sağlamasıdır. Diğer yandan, geleneksel «Devlet Baba» imajıyla, devlete karşı hak aranmasına gerek olmadığı anlayışı uzun süre kamu kesimi çalışmalarının öznel engelini oluşturmuştur. Ancak burada; diğer çalışanlardan farklı olarak öğretmenlerin örgütlenme geçmişlerinin 1908'lere uzandığı ve örgütlenme geleneğinin —yer yer kesintiye uğramakla birlikte —sürdürüldüğü söylenebilir.

---

(1) DPT programına göre (s. 281) 1977 yılında toplam sigortalı sayısı 2.2 milyon, DİE Aylık İstatistik Bülteni (1978, I - V)'ne göre sigortalı sayısı, 1978 Ocak ayı itibariyle 1.934.642'dir. Yukarıdaki verilerden de anlaşılacağı gibi, devletin farklı kurumlarında yapılan araştırmalardan vardığı sonuçlar birbirini tutmamaktadır.

(2) DPT programı 1978 (s. 281).

Ülkede kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak sınıflararası çelişkilerin keskinleşmesi, devletin giderek daha büyük ölçüde ücretli çalıştırması ve buna bağlı olarak üst düzeydeki bürokratların giderek emekçi konumuna gelen geniş kitlelerden ayrılması gibi etkenlerin sonucu olarak yakın sayılacak bir geçmişte, kamu kesimi sendikasız çalışanlarının da örgütlenmeye yöneldikleri görülmeye başlanmıştır.

1961 Anayasası'nın kabulüyle kamu kesiminde çalışanların sendika kurma hakkını elde etmesi (Bu hak grev ve toplusözleşme hakkından yoksun da olsa) örgütlenme açısından bir dönüm noktasıdır. 1971'e kadar uzanan dönemde; Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS), İlkokul Öğretmenleri Sendikası (İLK - SEN), Teknik Elemanlar Sendikası (TEK - SEN) ve genel olarak memurların örgütlendiği TÜM-PERSEN, gözlenen başlıca örgütlenme odaklarıdır.

Ancak bunlardan TÜM - PERSEN'i diğer örgütlerden ayırmak zorunludur. Bu örgütlenme ekonomik mücadelenin dar sınırları içine hapsolmuş ve genelde verilen bağımsızlık, demokrasi mücadelesinden tümüyle kopuk bir memur sendikacılığı örneği sergilemiştir.

Bu dönemdeki sendikal örgütlenmenin gücüne ve etkinliğine bakıldığında ise; grev ve toplu sözleşme silâhlarından yoksun güdük sendika hakkına bağlı olarak işçi sendikaları dışında, dağınık ve birbirinden kopuk olarak biçimlenen sendikal örgütlenmenin doğal olarak güçsüz ve sendikal mücadele anlamında başarısız olduğu görülmektedir. Diğer yanıyla, uğrunda belirli bir mücadele verilmeksizin kazanılmış bulunan bu hak 12 Mart'ı izleyerek yapılan Anayasal değişiklikle kolayca geri alınmıştır.

1971 sonrası dönem, sendikal haklardan yoksun olan kamu çalışanlarının örgütlenmesi açısından son derece hareketli bir dönem olmuştur. 12 Mart döneminde kapatılan öğretmenlerin sendikası, TÖS, bu dönemde yerini, TÖB - DER'e, teknik elemanların sendikası TEKSEN de yerini TÜTED'e bırakmıştır.

12 Mart dönemine kadar bazı odaların yönetiminde ilericilerin olmasına rağmen genel olarak gericilerin elinde olan TMMOB, çeşitli meslek odalarındaki ilerici demokrat ve sosyalistlerin ortak çabasıyla ilerici bir yönetime kavuşmuş, aynı şekilde Barolar Birliği ve Tabibler Odası yönetimlerine de ilerici demokrat unsurlar gelmiştir. Böylece üyeliğin zorunlu olduğu meslek odaları bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi içinde yer almışlardır.

Yine 12 Mart döneminde kapatılan ve bünyesinde işyeri sendikalarını taşıyan TÜM - PERSEN, taşıdığı aynı yanlışlığı sürdürerek bu sefer işyeri derneklerinin bir üst örgütü şeklinde TÜM - PERSON - KON'a dönüştü. Memur kesiminde ilk ciddi örgütlenme ise 1975 yılında kurulan ve büro emekçilerini örgütlemeyi amaçlayan TÜM - DER çatısı altında meydana geldi. Sağlık emekçileri ise 12 Mart sonrası TÜS - DER çatısı altında bir araya geldiler.

2. ÜLKEMİZDE ÇALIŞANLARIN DURUMU :

Ülkemizde toplam nüfusun büyük bir bölümünü (% 28) oluşturan ücretliler ülkede yaratılan gelirin yalnızca % 20'sini almaktadır. Buna karşılık tüm ailelerin ancak % 2'sini oluşturan büyük tüccar, sanayici ve serbest meslek sahiplerinin toplam gelirden aldıkları pay % 10'dan fazladır. Bu durum, işçi ve memurların ne denli bozuk bir gelir dağılımı ile

karşı karşıya bulunduklarını açık biçimde göstermektedir.

Bu bozuk gelir dağılımı içinde işçi ücretleri ve memur maaşlarının durumuna bakıldığında; yıllar itibariyle parasal ücretlerin artış göstermesine karşılık, gerçek alım gücünün sürekli olarak gerilediği görülmektedir. Yüksek enflasyon hızının alım gücünde meydana getirdiği azalma, bir yana bırakıldığında işçi ücretlerinin 1976 yılında, ancak 1968'deki reel düzeyinde bulunduğu hesaplanmaktadır. Buysa, işçilerin arada geçen süre içinde gelişen emek üretkenliğinden artan ulusal gelirden pay alamadıklarını, artan gereksinimlerini karşılayamadıklarını ortaya koymaktadır.

Aynı yaklaşım memur maaşları için getirildiğinde de, sınırlı katsayı yükseltmelerinin sağladığı maaş artışlarını enflasyonun tümüyle götürdüğü ve memurların alım gücünün sürekli gerilediği görülmektedir.

Mevcut vergi sistemi ise, sözkonusu yapının adaletsizliğini daha da artırmaktadır. Örneğin gelir vergisinin 1977'de ücretliler tarafından ödenen bölümü % 65.8 dolayındadır. Ücretliler dışındaki kesimlerin geniş vergi kaçırma olanakları ve vergilendirilmeyen yüksek tarım kazançları gözönüne alındığında ve son derece yüksek dolaylı vergiler de hesaba katıldığında, vergi sisteminin yükünü bütünüyle ücretlilerin taşıdığı ortaya çıkmaktadır.

Ücretlilerin sosyal güvenlik olanaklarından yararlanma durumuna bakıldığında ise, öncelikle çalışanların büyük bir bölümünün (1977'de yaklaşık olarak % 30) sosyal güvenlikten tümüyle yoksun bulunduğu dikkati çekmektedir. Bunun ötesinde, mevcut güvenlik kuruluşlarının yönetiminde işçilerin ve memurların söz sahibi olmaması nedeniyle, çalışanlardan yana bir işleyiş de sözkonusu olmamaktadır.

Örneğin Emekli Sandığı, memur maaşlarından kesilen paraları, memurların sosyal güvenlik kapsamındaki konut, kreş vb. sorunlarının çözümü doğrultusunda kullanmak yerine büyük işhanları ve oteller yapımında kullanmakta ve çeşitli şirketlerle ortaklığa girerek özel sektöre fon aktarmaktadır.

Emekli Sandığı kanalıyla oluşturulan fonların durumu ortada iken, MEYAK adıyla ikinci bir yardımlaşma kurumu oluşturulmak istenmiştir. Halen yasası çıkmamış MEYAK için memur maaşlarından 1971'den bu yana % 5 kesinti yapılmaktadır. MEYAK kesintileri de dolaylı yollardan özel sektöre ikinci bir fon kaynağı olarak aktarılmaktadır.

Çalışanların eğitim olanaklarından yararlanmalarına ilişkin olarak gözlenen durum da farklı değildir. Eşit olmayan eğitim olanakları, kısıtlı eğitim hakkı, eğitimin üretimden kopuk olması, eğitim teknolojisinin gerilik ve ilkelliği, kısaca, eğitim sisteminin tümü karşısında emekçiler güç durumdadır.

3. ÇALIŞANLARIN ÜRETİM SÜRECİ İÇİNDEKİ YERİ VE ROLÜ :

Çalışanların üretim süreci içindeki yerleri, onların içinde bulundukları üretim ilişkilerinin niteliğine bağlıdır. Kapitalist ülkelerde ve dışa bağımlı bir kapitalist yapının hâkim olduğu ülkemizde de, kapitalizmin ilkeleri ve sömürüsü geçerlidir.

İŞÇİ SINIFI

Tüm değerleri yaratan, kapitalizmin gelişmesine paralel olarak sürekli büyüyen işçi sınıfı, üretim süreci içindeki yerinden dolayı toplumun öncü ve itici gücüdür.

Kapitalizmin tekelcilik dönemini

sürdürdüğü, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin başta işçi sınıfı olmak üzere diğer sınıf ve tabakaları doğrudan etkilediği çağımızda, işçi sınıfının öncü güç olma niteliği tüm toplumların gelişmesine damgasını vurmaktadır. Kapitalizme karşı mücadelenin başını işçi sınıfı çekmektedir. Günümüzde kapitalist ülkelerdeki sınıf mücadelesinin pratiği, işçi sınıfının bu tarihsel sorumluluğu gittikçe daha büyük ölçüde yüklendiğini kanıtlamaktadır.

DİĞER ÇALIŞANLAR

Kapitalist toplumda doğrudan üretim süreci içinde yer almayan (artıdeğer yaratmayan) toplumsal kesimler (katmanlar) vardır. Üretim araçlarının sahipliğinden yoksun olan ve işgüçlerini bir ücret karşılığı satan bu kesimler, maddi üretimle doğrudan doğruya bütünleşmemekle birlikte, emeğin üretim gücünün devamlılığını ve gelişmesini sağlamak ve üretimin oluşmasına yaptıkları katkı bakımından giderek önem kazanmaktadırlar.

Kapitalist üretimin ortaya çıkmasıyla var olan ve gelişmesini sürdüren bu kesimler ülkemizde eğitim emekçileri, sağlık emekçileri, teknik elemanlar ve Osmanlı döneminden bu yana var olan memurlar (büro emekçileri) oluşturmaktadır.

Devletin çalışanları durumunda olan bu kesimler, bugün giderek yoksullaşma ve emeklerine yabancılaşma sürecine girmişler ve çıkarlarının işçi sınıfının çıkarlarıyla aynı olduğu bilincine varmaya başlamışlardır.

SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER MÜCADELESİ

Emperyalizm çağında, tekelci burjuvaziye karşı verilen mücadelede, işçi sınıfı ve diğer emekçi kesimlerin ortak bir ekonomik temeli vardır. Tekellerin sömürüsünün; toplumun tüm emekçi kesimlerini etkileyen bir sömürü olması, tekelci kapitalizmin varlık nedenlerinden biri olması, tekelci kapitalizmin sömürüsüne karşı tüm emekçi kesimlerin ortak mücadelesinin maddi temelini oluşturmaktadır.

Egemen güçlerin tek çatı altında işçi, emekçi sınıf ve kesimlere karşı örgütlenmeleri tüm emekçi kesimlerin ortak mücadelesini geliştirerek sürdürmeleri zorunlu. Ülkemizde burjuvazi tek çatı altında, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği biraraya gelerek kendi sınıfsal örgütlenmesini gerçekleştirmiş ve emperyalizm ve onun uluslararası örgütleriyle bağlantısını güçlendirmiştir.

Tekelci kapitalizmin geldiği bu aşamada ve bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sonucu toplumun eğitim emekçisi ve teknik eleman gibi mesleklere sahip olanlarından oluşan tabakalarıyla işçi sınıfı arasında bir yakınlaşma meydana gelmektedir. İşçi sınıfının ve işçi sınıfı dışında kalan bu tabakalarının sayısı da süratle artmaktadır. Büyük bir kısmı kamu kesiminde çalışan ve sendikal haklardan yoksun olan bu emekçi tabakaların işçi sınıfının siyasi, ideolojik ve fiili önderliğinde verdikleri mücadele sonucu, sendikal haklarını elde edebilmekte bağımsızlık ve demokrasi için toplumun kurtuluşu olan sosyalizm için verilen mücadeleye etkin bir biçimde katılabilmektedirler.

4. DÜNYANIN DİĞER ÜLKELERİNDE ÇALIŞANLARIN SENDİKAL HAKLARI :

Ülkemizde olduğu gibi, diğer ülkelerde de kamu kesimi çalışanları (işçiler ve diğer çalışanlar) sesdikal haklarına kavuşmak için zorlu mücade-

leler vermişler ve kendi ülkelerinde sınıf mücadelesinin ulaştığı boyut ve vardığı sonuçlara göre çeşitli düzeylerde haklar elde etmişlerdir.

Kamu kesimi çalışanlarının örgütlenme özgürlüğü 1948 yılında Uluslararası Çalışma Konferansında kabul edilen «Örgütlenme hak ve özgürlüğü anlaşması» ile ilk kez uluslararası düzeyde tanındı. Bu anlaşma, «Işçiler ve çalışanlar, aralarında hiçbir türlü ayırım yapılmaksızın, önceden izin almaksızın, kendi seçimleriyle örgütlere katılabilmeli ve örgüt kurabilmelidirler» demektedir.

Sendikal hakların başta 1948 anlaşması olmak üzere daha birçok uluslararası anlaşmalarla da tanınmasına karşın bu hakkın çeşitli ülkelerde farklı düzeyde uygulanması ve bazı ülkelerde de hiç kullandırılmaması görülmektedir.

Kamu kesimi çalışanlarının örgütlenme özgürlüğüne sahip olduğu ülkelerde sendikal hakların kısıtlanması konusunda şu üç farklı eğilimi ortaya çıkmaktadır.

1 — Sendikal örgütlenme hakkını tanımak ama grev hakkını tanımamak veya sınırlamak.

2 — Kamu kesiminde çalışanların bazı kesimlerine örneğin,

— Silahlı kuvvet mensupları,

— İç güvenlik mensuplarını (polis v.b.)

— İtfaiye vb. gibi kuruluşlarda çalışanları,

— Devletin ya da devlet kuruluşlarının yönetim kademelerinde bulunanları, örgütlenme dışı bırakmak.

3 — Örgütlenme hakkının tanındığı hallerde bile, kamu kesiminde çalışan «politik bağlantılarını ya da grev eylemlerini önlemek» için, dolaylı ya da dolaysız yollarla özel kesim işçileriyle birlikte, örgütlenmelerine kısıtlamalar getirmek, yalnızca kamu kesiminde çalışanları kapsayan örgütlenmelerde bile güçlü örgütlerin ortaya çıkmasını engelleyecek biçimde zorlamalar ve bölücülük yapmak.

Dünya ölçeğinde ortaya çıkan sendikal hakların kısıtlanması, sendikal mücadelenin saptırılıp, hedefinin bulanıklaştırılması çabaları Türkiye burjuvazisinin her dönemde yararlandığı ve uyguladığı taktikler olmaktadır.

Bugün Dünyada kamu kesiminde çalışanların, özellikle işçilerin dışında kalan emekçi kesimlerine, sendikal hakların tanınmadığı 8 ülke kalmıştır. Bunlar Ekvator, Etiyopya, Ürdün, Liberya, Nikaragua, Peru, İspanya ve TÜRKİYE'dir.

5. SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN GELİŞİMİ VE MEVCUT HUKUKİ DURUM :

Ülkemizde sendikal hak ve özgürlük lerin tarihi gelişmesine bakıldığında, 1946 yılına kadar süren yoğun bir baskı ve sınırlama döneminin yaşandığı görülmektedir. 1946'da Işçi Sigortaları Kurumu ve Çalışma Bakanlığı' nın kurulması ve 1947'de Sendikalar yasasının çıkarılmasıyla bu anlamda önemli sayılabilecek gelişmeler gerçekleşmiştir. Ancak, 1947'de çıkarılan Sendikalar Yasası grevi ve toplu sözleşmeyi yasaklamaktadır.

27 Mayıs Anayasası sendikal hak ve özgürlükler açısından bir dönüm noktasıdır. Anayasasının 46. maddesiyle herhangi bir ayırım gözetilmeksizin sendika hakkı tanınmış ve toplu sözleşme ve grev hakları getirilmiştir. Ancak grev hakkının yalnızca işçilere tanınmış olması, kamu kesiminde çalışanların bir kısmının işçi sayılmaması ve bunların grev hakkına sahip olmaması gibi bir anlayışla yorumlanmıştır. Buna bağlı olarak

da memur ve işçi kavramlarının birbirinin karşıtı olarak anlaşılması eğilimi güçlenmiş ve yasalara da egemen olmuştur.

1963'de çıkarılan 274 sayılı Sendikalar Yasası, geleneksel fikri-bedeni çalışma ayırımı yerinde hizmet akdiyle çalışan herkesin işçi sayılacağı yönünde bir hüküm getirmiştir. (Madde: 2) 275 sayılı Toplu-İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası ile 931 ve 1475 sayılı İş Yasalarında da işçi tanımının yapılmasında hizmet akdi kavramı esas alınmış olduğu halde, dar anlamda bir işçi tanımına dayanılarak çalışanların giderek daha büyük bölümünün sendikal haklardan yoksun bırakılması yönündeki uygulama sürekli gelişmiştir.

Kamu kesiminde çalışanlarla ilgili olarak, özellikle 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının çıkarılmasından sonra memur tanımının geniş tutulması ve işçi kapsamının giderek daraltılması eğilimi güç kazanmıştır.

Öyle ki, artık işçi-memur ayırımı tümüyle rastlantısal bir niteliktedir. Ard arda çıkarılan yasa ve kararnamelerle bu konu tümüyle çıkmaza girmiş, işçiyle memurun ayırdedilmesine yasal anlamda olanak kalmamıştır. (3) Bu durumsa, Anayasanın eşitlik ilkesine de aykırı olarak bir yandan aynı koşullar altında çalışan kişilere ayrı hukuksal statülerin uygulanması sonucunu getirmekte; diğer yandan da çalışanların kendi yaşamları üzerinde söz sahibi olabilmelerini engellemek için bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu anlamdaki uygulamalar sendikal hak ve özgürlüklerin özünü zedeleyici bir niteliktedir.

12 Mart döneminde, Anayasanın 46. maddesinde yapılan değişiklikle sendika hakkının yalnızca işçilere tanınır biçime getirilmesi, genelde sendikal hak ve özgürlükler, özelde kamu kesiminde çalışanların sendikal hakları açısından büyük bir gerilemedir. Memurların sendikal hakları her ne kadar 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Yasasının dar çerçevesinde, toplu sözleşme ve grev haklarından; ayrıca toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme ya da yurt dışındaki sendikalarla ilişki kurma gibi hak ve özgürlüklerden yoksun göstermelik bir nitelikte olup, yapılan değişiklik tümüyle Anayasanın ruhuna ve sosyal hukuk devleti ilişkilerine terstir.

Bu ve benzeri çabalarla sendikal haklardan yararlananların kapsamının giderek daraltılmasının yanısıra gözlenen diğer bir olgu, sendikal hakların kullanılmasına da çeşitli sınırlamaların getirilmiş bulunmasıdır.

Grev hakkının kullanılmasının uzun süren bürokratik formalitelere bağlı bulunması ve bu hakkın tümüyle ekonomik sınırlar arasına hapsedilerek, genel grevle dayanışma grevinin yasaklanması, bunun en belirgin örneklerindendir. Sendika seçme özgürlüğünün temelini oluşturan referanduma yer verilmemesi; yetki tesbitinde uzlaşmacı sendikalara çeşitli sahtekârlıklar için olanak tanıyan formalitelerin mevcut olması, İş Yasasının iş güvencesini yok eden 13. ve 17. maddeleri de bu kapsamdadır.

Gerçekte, sendikal hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi, yeni kazanımların elde edilmesi söz konusu olduğunda; halen bu haklara sahip olanlar için mevcut bulunan sınırlamaların ortadan kaldırılmasıyla, sendikal hakka sahip olamayanların bu hakka kavuşması doğrultusundaki mücadelenin birbirinden ayrılamayacağı açıktır. Bunların ikisi de aynı öze; sendikal hak ve özgürlüklerin özüne

(3) Bkz. Tunçamağ, Türk İş Hukuku, s. 117; Serozan, Memurların Sendikal Örgütlenme Hakkı. Yargı no: 24, 1978 s. 9 ve Işıklı, Kamu Kesiminde çalışanların Sendikal Hakları, s. 5152.

ilişkindir. Çalışanların önemli bir kesiminin sendikal haklarının tanınmaması, bu haklara sahip olanlardan bazılarının statü değişiklikleriyle sendikal haklarını yitirmeleri için de açık kapı oluştururken, mevcut sendikal hakların kullanılmasına ilişkin anti-demokratik sınırlama ve uygulamalar da gelecekte bu haklara kavuşacak kitleler için bir tehdit oluşturmaktadır.

Bu anlamda, halen sendikal haklara sahip olsun, olmasın, tüm çalışanlar sendikal hak ve özgürlükler için verilen mücadelenin geliştirilmesi ve yükseltilmesini ortak hedef olarak görmektedirler.

6. ÖNERİLER :

Sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin ortak önerilerin başlıca iki grup içinde toplanması olanaklıdır. Konunun birbirini tamamlayan iki boyutu olarak bunlardan biri, halen sendikal haklara sahip olmayanların bu haklarına kavuşması, diğeri de sendikal haklara sahip olanların bu haklarını kullanmalarına ilişkin sınırlamaların ve anti-demokratik uygualamaların ortadan kaldırılmasıdır.

6. 1. SENDİKAL HAKLARA SAHİP OLMAYANLAR BU HAKKA KAVUŞTURULMALIDIR

Vereceğimiz örgütlü mücadele ile sendikal haklarımızı mutlaka alacağımıza inanan bizler, bir yandan uzun vadeli çalışmalarımızı sürdürürken, diğer yandan da kısa vadede her türlü yasal olanaklarımızı kullanacağız.

Bugün, kamu kesiminde Devlet Memuru, statüsünde çalışmakta olan yüzbinlerce emekçinin Anayasal bir değişikliğe gerek olmaksızın işçi statüsüne geçirilmeleri yoluyla sendikal haklara kavuşmaları olanaklıdır ve bu sağlanmalıdır.

Anayasanın 117. maddesine göre kimlerin «devlet memuru» olduğunun kıstası genel idare esaslarına göre hizmet ifası olarak belirlenmiştir. Bundan anlaşılması gereken, kamu gücünün kullanılması ve bu yetkinin, icrai kararlar almak ve kararları uygulamaya koymak niteliğini taşımasıdır. Dolayısıyla, kamu kesiminde çalışanlardan bu konumda olmayanların bir yasa çıkarılarak işçi statüsüne geçirilmesi Anayasaya aykırı olmayacaktır. Anayasa'da bulunmadığı halde, bu tür bir hakkın tanınması, tersine demokratik ve sosyal bir Anayasa rejiminin gereklerine uygun düşen bir sonuçtur ve bu hak, 1971 değişikliğine rağmen, Anayasamızın bünyesinde zaten hâlâ mevcut bulunmaktadır. (4)

Salt zaten mevcut bir Anayasal hakkı somutlaştırıp güncelleştirme açısından zorunlu görünen böyle bir yasal düzenlemenin sağlanması demokratik olmanın ve emekten yana olmanın asgari zorunluluklarından biri olarak gündemdedir. Bu doğrultuda son ILO toplantısında kabul edilen ve sendikasız kamu çalışanlarına sendikal hakların tanınmasını öngören karar metnine uyulmalıdır.

6. 2. MEVCUT SENDİKAL HAKLARIN KULLANILMASINA İLİŞKİN ANTİ-DEMOKRATİK SINIRLAMALAR KALDIRILMALIDIR

Türkiye işçi sınıfının Sendikal Hak ve Özgürlükler için verdiği mücadelelerin sonucu, yasalarda birtakım ka-

(4) Bkz. Serojan «Memurların Sendikal Örgütlenme Hakkı» **Yargı**, no: 24, 1978 s. 11 ve Tanör «Bugün Memurların Örgütlenme Hakkı Ne Durumdadır», **Yargı** s. 23, 1978, s. 7.

zanımlar yer almıştır. Ancak, bu kazanımların geliştirilmesi ve yeni kazanımlar için mücadele devam etmektedir.

— Anayasa'da lokavt olmadığı halde, 275 sayılı yasa ile işverenlere bu hak verilmiştir. Lokavt sosyal suçtur. Yasalardan çıkarılmalıdır.

— Grev, ekonomik sınırların arasına hapsedilmiş; genel grev, dayanışma grevi yasaklanmıştır ve dayanışma grevi yasalarda yer almalıdır.

— Grev hakkını kullanmak, uzun süren bürokratik formalitelere bağlanmıştır, grev hakkını kullanmayı uzatan tüm formaliteler yasalardan çıkarılmalıdır.

— Yetki tesbitinde, uzlaşmacı sendikalara çeşitli sahtekârlıkları için olanak tanıyacak formaliteler konmuştur. Sendika seçme özgürlüğünün temelini oluşturacak Referanduma yer verilmemiştir; Referandum en kısa zamanda yasallaşmalıdır.

— İş Yasasında, iş güvencesini yok eden 13. ve 17. maddelere yer verilmiştir; İş Yasası mutlaka demokratikleştirilmelidir.

— İşçinin, üyesi bulunduğu sendikadan ayrılması, noterden istifa etme şartına bağlanarak, sendika seçme özgürlüğü engellenmeye çalışılmıştır, noterden istifa şartı yasadan çıkartılmalı, işçi dilekçeyle üyesi olduğu sendikadan ayrılabilmelidir.

— Tarım işyasası çıkarılmalıdır.

— Asgari ücret her yıl yeniden saptanmalı, yalnız ücretlilere uygulanan özel indirim asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır.

Sendikal hakların özgürce kullanılmasını engelleyen bu anti-demokratik sınırlamalar tümüyle kaldırılmalıdır.

SONUÇ

Emperyalizme bağımlı Türkiye egemen sınıflarının, çalışanların bir bölümüne tanımadığı, sendikal haklar için mücadele başarıya ulaşacaktır. Çalışanların ve onların kitle örgütlerinin verdiği ve vereceği mücadele, «TOPLU SÖZLEŞMELİ VE GREVLİ SENDİKAL HAKLAR»ın tüm çalışanlara tanınması, sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımını kısıtlamaya yönelik her türlü anti-demokratik uygulamanın son bulması, yeni hak ve mevziler elde edilmesine yönelik olacaktır. Örgütlerimiz, kitlelerimizden aldığı somut destek ve güçle, bu doğrultuda mücadeleyi kararlı bir biçimde sürdürecek ve her türlü demokratik mücadele biçimini gündeme getirecektir. Ortak mücadelemiz, çalışanların uluslararası örgütlerine, platformlarına da ulaştırılacak ve dayanışma sağlanacaktır.

Kitlelerinin ekonomik - demokratik hakları için yıllardır bağımsızlık demokrasi mücadelesine bağlı bir biçimde mücadele veren örgütlerimiz, «SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İÇİN İLERİ» şiarını bağımsızlık - demokrasi - sosyalizm mücadelesine tabi bir biçimde tüm Türkiye'de yankılandırmaya kararlıdır.

Ören Toplantısının Ardından DİSK'e Düşen Görevler

Hasan ŞERİF

DİSK yönetim organlarının, bağlı sendika yürütme kurullarıyla ortaklaşa düzenledikleri toplantı, geçtiğimiz ay Ören'de yapıldı. DİSK ve bağlı sendika yönetimlerinin zaman zaman ortaklaşa düzenledikleri ve ülkemiz emekçi halk hareketi açısından önem taşıyan bu tür toplantılar, ülkenin siyasal yaşamında işçilerin ve emekçilerin etkinliğinin duyurulmasını sağlayan ve geçmişin değerlendirmesinden kalkarak gelecek görevlerin çerçevesinin çizildiği değerli platformlar olmak durumundadırlar. Ekonomik demokratik mücadelede işçi sınıfının ileri kesimlerinin takınacağı tutum ve bu tutumun işçi sınıfı siyasi hareketiyle olan uyumluluğu, DİSK içinde ortaya çıkan çeşitli sorunların görüşülmesi ve çözümü gibi hayati meseleler, ancak bu gibi genişletilmiş toplantılarda ele alınıp karara bağlanabilir. Ören toplantısının önceden belirlenmiş gündemi de bu açıdan büyük önem taşıyor ve gündemi oluşturan sorunların çözümü bekleniyordu.

Ören toplantısının değerlendirmesi, DİSK Yürütme Kurulu adına toplantıya sunulan uzun bir rapordan ve toplantıda görüşlerini dile getiren çeşitli sendika temsilcilerinin konuşmalarından çıkarılabilir, toplantının ne denli yararlı olduğu ve gündemindeki sorunlara hangi bakış açısından eğilebildiği anlaşılabilir.

DİSK 6. Kongresinden bu yana geçen süre içinde ülkemiz siyasal yaşamında önemli değişiklikler olmuş ve bu değişmeler işçi sınıfımızı çok yakından ilgilendiren nitelikler taşımıştır. 6. Kongre sonrası çalışmaların değerlendirilmesi, bu dönem içindeki gelişmelerin gözden geçirilmesi, DİSK içinde ortaya çıkan bazı önemli sorunların çözümü, iktidarda olan sosyal demokrasiye karşı tutum ve hükümetin TÜRK-İŞ yönetimiyle imzaladığı «toplumsal anlaşma» metniyle ortaya çıkan işçi sorunları, DİSK'in demokrasi mü-

cadelesindeki yeri ve işlevi, bu işleve zarar veren DİSK bünyesindeki gelişmeler, Ören toplantısında ele alınıp çözülmesi gereken sorunlar olmasına rağmen, toplantı bütün bu sorunlarda genel olarak geçiştirmeci ve erteleyici bir tutum takınarak, gerek DİSK açısından ve gerekse genel demokratik hareket açısından üzerine düşeni gereğince omuzlamamış ve böylece önümüzdeki görevleri daha da ağırlaştırmış bulunmaktadır.

ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ:

6. Kongre'den bu yana yapılan çalışmaların değerlendirilmesi objektif ölçüleriyle, ne sendikacıların konuşmalarına ve ne de DİSK yürütme kurulunun raporuna yansımamıştır. 6. Kongre sonrası çalışmalarının doğru bir değerlendirmesi, mücadelenin geleceği açısından önemli idi. Örneğin; bu konuda demokrasi güçlerinin birliği sorunu genişliğine ele alınıp tartışılmalıydı. Öbür yandan, 6. Kongre kararlarından olan, faşizme karşı güçlerin «cephesi»nin oluşturulması konusunda hangi adımlar atılmış ve hangileri niçin atılamamış; bilince çıkartılmalıydı.

Eski DİSK yönetimi, demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması bir yana, bu birliği sabote eden tutumuyla biliniyordu. Yeni yönetim bu konuda ilk elden olumlu izlenimler uyandırmış, ama bu yeterli olmamıştır. 27 demokratik kuruluşun oluşturduğu ve zaman zaman 40 demokratik kuruluşu kapsayan bir ortak çalışma platformu, belli bir işleyişle devam ediyordu. DİSK'in bu platforma katılması, işçi sınıfımızın demokrasi saflarındaki öncü konumunu daha da güçlendirecek ve demokrasi mücadelesinin güçlenip yaygınlaşmasına katkıda bulunacaktı. Bu yapılmadığı gibi, toplantıda böyle bir perspektifin sözü bile edilmemiştir. Halbuki DİSK'in katılmasıyla bu demokratik örgütler platformu yeni bir işlerlik ve muhteva kazanabilirdi.

Öte yandan geçmiş dönemde (6. Kongre sonrası) DİSK'in de içinde yer aldığı önemli uluslararası olaylar yaşanmıştır. Bunların ikisi Türkiye emekçileri açısından büyük bir önem taşımaktadır. DSF (Dünya Sendikalar Federasyonu) 9. Kongresi, yayınladığı «Sendikal Haklar Evrensel Bildirgesi»yle tüm dünyanın emekçilerine yeni görevler ve sorumluluklar iletiyordu. Bu kararların Türkiye'de hayata geçirilmesi ve özellikle sendikal haklar konusunda mücadelenin daha da derinleştirilmesi, işçi sınıfımızın ve tüm çalışanların asla vazgeçemeyeceği bir görevidir. DSF kararlarının ülkemizde yaygınlaştırılması, savunulması ve hayata geçirilmesi konusunda gerekli adımların atılmasında ağır kalındığının kabul e-

dilmesi gerekir. Ören toplantısı bunu, enine boyuna tartışmak için elverişli bir zemindi ama konunun üzerinde gereğince durulmamıştır.

Uluslararası Çalışma Örgütü, (İLO) yine bu dönemde yaptığı bir toplantıda, tüm çalışanlara sendikal hakların tanınması doğrultusunda bir karar almış bulunuyordu. Bu karara Türkiye hükümeti temsilcisi de imzasını atmıştır. Türkiye gibi, çalışanların çok büyük bir bölümünün sendika hakkından yoksun bulunduğu bir ülkede DİSK gibi bir örgüte büyük görevler düşmektedir. İşçi sınıfımızın kendisinin sendikal haklarını genişletmesi için verdiği mücadele ile, çalışanların sendikal haklarının alınması için verilen mücadelenin sıkı bir bağlantısı vardır ve bu bağlantı, tüm çalışanların güçlerinin birleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. DİSK bu konuda atılması gereken adımların başını çekmeli ve yönlendirici olmalıdır ama geçmiş dönemde bu konunun üzerine gereği kadar gidilmediği gibi, Ören toplantısında da konu ele alınmamıştır.

Bu saydığımız görevlerin yerine getriilmesi için hükümete karşı net bir tutumun takınılması, işçi sınıfımızın ve çalışanların taleplerinin sosyal demokrat ağırlıklı hükümete dayatılması, seçimlerde CHP'ye sağlanan desteğin ne anlama geldiğinin bizzat CHP' ye ve hükümete somut bir politik tutumla «hissettirilmesi» gerekirdi. Başbakan'ın 20 Mart «uyarı» direnişinin ardından kimseye «Diyet» borçlu olmadığını belirtebilmesi bir ölçüde, işçi sınıfının talepleri tarafından kuşatılmayışının ve hükümetin, vaadlerini kendiliğinden yerine getireceği şeklindeki inancın verdiği bekleyişten doğduğu söylenebilir. DİSK bu dönemde, sosyal demokrasiye ve hükümete karşı somut bir tutum belirtememiştir ve bu durum hükümetin, kendi sınıfsal işlevi doğrultusunda daha rahat hareket edebilmesine olanak hazırlamıştır. Alınan ekonomik «önlemler»den ve «darboğaz»dan çıkış için seçilen yolun niteliğinden bunu anlamak mümkündür.

DİSK yönetimi 1 Mayıs öncesi çalışmalarında, Kongre kararlarına nisbeten uygun bir tutum takınarak, 1 Mayıs 1978'in en geniş demokratik güçleri kapsaması yönünde, birleştirici bir tutum takınmıştır ama bu tutum 1 Mayıs çalışmalarıyla sınırlı kalmıştır ve geliştirilmemiştir. Bu da geçmişin değerlendirilmesinde ele alınması gereken bir konu idi ve toplantıda üzerinde durulmamıştır.

Geçiştirmeci tutum, DİSK yönetiminin çalışmalarının olumsuzluklarında değil, olumlu olanlarında da kendini göstermiştir. Örneğin geçmiş dönemde 20 Mart direnişi, 1 Mayıs 1978 ve TÖB-DER' in DİSK onur üyeliğine kabulü gibi gerçekten önemli ve olumlu başarılar da vardır. Rapor, bu başarıları, bir övünç vesilesi sayarak

değil, anlamlarını işleyerek ele alıp değerlendirmeliydi. Bunun yapılmayışı da toplantının eksikliği olarak not edilmelidir.

DİSK İÇİNDEKİ SORUNLAR:

Ören toplantısında ele alınması gereken sorunların belki de en önemlisini, DİSK içinde ortaya çıkan bazı sorunlar oluşturmalıydı. Gerçi böyle bir gündem maddesi vardı ama, ne bu gündem maddesi üzerinde gereğince duruldu ve ne de rapor bu konuyu genişliğine tartışarak görüş getirdi. Bu konuda takınılan ertelemeci tutumun DISK'e ve genel demokratik harekete büyük zararlar getireceğini belirtmek için kâhin olmaya gerek yoktur ve yakın geçmişin kaba bir değerlendirilmesi dahi bunu anlamak için yeterlidir.

Bilindiği gibi Kemal Türkler'in başını çektiği ve eski DİSK yönetiminden kaynaklanan ve adına «İlerlemeciler» denen bir siyasi çizgi, gerek DİSK içinde ve gerekse diğer demokratik kitle örgütlerinde, bölücü ve gurupçu tavırlarıyla mücadeleye büyük zararlar vermiştir. Eski DİSK yönetimiyle birlikte sosyalist siyasi hareketin gelişmesinin önünde başlıca engel teşkil eden bu grup, bugün aynı yıkıcı tutumunu daha da azıtarak yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. DİSK yönetimindeyken sendikalarda işçi sınıfı sosyalistlerine karşı savaş açan ve kendi grupsal çıkarları için en gerici unsurlarla dahi işbirliğinden kaçınmayan «İlerlemeciler» grubu bu tutumuyla DİSK'de sosyal demokrasinin tırmanışına olanak hazırlamıştır. Bugün aynı grup, DİSK içinde Maden-İş yönetimi olarak ayrı baş çekme hevesleriyle, DİSK'in birliğini sabote etmeye, işçi sınıfını bölmeye çalışmaktadır. Bölücülüğü sendikalarla sınırlı kalmayan bu grup, gittikçe daralan etrafındaki tecrit çemberini kırmanın yolunu, kendi hatalarında arayacak yerde, demokrasi mücadelesine saldırmakta görmek gibi bir şaşkınlığın içine düşmüştür. DİSK'in prensiplerini ve örgüt bütünlüğünün getirdiği sorumlulukları çiğnemekten perva duymayan, DİSK'e bağlı sendikaların örgütlenme çalışması yaptığı işkollarında, kendine bağlı ayrı sendikalar kurup, hem bugünden işçi sınıfının birliğine zarar veren ve hem de geleceğe ilişkin çirkin hesaplarını açığa vuran bu grubun özel olarak DİSK içindeki yıkıcı çalışmaları Ören toplantısında enine boyuna tartışılmalı ve teşhir edilmeliydi. DİSK'in örgütsel birliği, bu grubun yaptıklarını görmezlikten gelmeyi değil, tam tersine, bu hareketin teşhirini ve tecritini zorunlu kılmaktadır.

«İlerlemeci»liğin hastalığı sadece *kendini* tahrip etmiyor ve sadece işçi sınıfına zarar vermiyor. Bunun en somut örneğini TÖBDER'de gördük.

Demokrasi güçlerinin endişeyle ve gericiliğin sevinçle izlediği bu grubun «gelişmesi» kendi başına bağımsız bir olay değil, sistemli bir mantığı olan toplumsal bir olaydır. TÖB-DER'in birliğini bölmeye ve demokratik öğretmen hareketine açıktan saldırıya cesaret eden «İlerlemeciler» grubunun «gücü» (!) kendinde değildir. Mevcut siyasal ortamda ortaya çıkan yeni kutuplaşmalar ve toplumsal gelişme eğilimleri, bu grubun davranışlarının nereden kaynaklandığını ve hangi hesaba hizmet ettiğini açıkça göstermektedir.

Demokrasi mücadelesini burjuva mahkemelerine taşıyan, *egemen yasallığı* kendisine kalkan edinen, sosyal demokrasi kuyrukçuluğunu «gelişmesinin» tek güvencesi olarak gören bu grubun makyavelizmi ve alet olduğu siyasi kombinezon, münferit olayların sistemli olarak bir araya getirilmesiyle açıklanabilir. Ören toplantısında mutlaka yapılması gerekiyorken, «yersiz bazı endişeler» yüzünden yapılmayan, işte bu siyasal kombinezonun açığa çıkartılmayışıdır.

Tekstil sendikasında üç-beş delegeyle gürültü koparmanın, basın tekellerinin kapısında çadır kurup merhamet dilenciliğine çıkmanın, mahkeme kapılarında «Usül Hukuku»nun maddelerini ezberleyip burjuva silahlar kuşanmanın arkasında yatan hesabı «sosyal demokrat siyasi bilincin» etkinliğinde ve CHP'nin niyetinde aramak lâzım geliyor. Hızla tecrit olmanın verdiği endişe «İDD»cileri, Makyavel'i yeniden okumaya ve ezberlemeye itmiştir. Tutmayan «UDC»yi tutturmanın (!) bir tek yolu vardır. Bu da, «sosyal demokrat siyasi güce» sırtını dayayıp DİSK'i köşeye sıkıştırmaktır. Bu grupsal hesap, sosyal demokrasinin «toplumsal anlaşma»ya ikna edemediği DİSK yönetimine karşı olan hesaplarıyla çakışınca ortaya, «İlerleme» - CHP karışımı bir «cephe» ve bu cephe'nin çeşitli oyunları çıkmıştır.

CHP - «İlerleme» karışımı bir TÖB-DER yönetiminin DİSK'in karşısına çıkarılması ve işçi sınıfının «hizaya getirilmesi» için işletilen bu hesap tutsaydı, DİSK içindeki bazı sendikalarla birlikte «UDC'yi kurmak» da kolaylaşmış olacaktı! Eğer buna rağmen yine zorluklarla karşılaşılırsa, «ilerleme» yönetimindeki bazı sendikalarla yeni bir konfederasyon kurulması da yapılan hesapların bir parçasını oluşturuyordu. Bu hesaplar hiç değilse Ören toplantısında eğilimler olarak kendini gösterdiler. Bu nedenle toplantı, DİSK'i bölüp parçalama hesaplarının teşhir ve mahkum edilebileceği bir forum olabilirdi. DİSK yönetimi bu olanağı değerlendirmekten kaçınmakla sorunların çözümünü kolaylaştırmak yerine daha da zorlaştırmıştır. Ancak öğretmen kitlesi «ilerleme» - CHP koalisyonu-

na bu yolu büyük ölçüde tıkama uyanıklığını, TÖB-DER kongresinde göstermiş ve demokrasi saflarındaki bölücü tutumları tümüyle mahkum etmiştir.

HÜKÜMET KARŞISINDAKİ TUTUM

Hükümetin kurulması aşamasında bile işçi sınıfı sosyalistleri bu hükümetin, yüklendiği misyona işaretle, ekonomik darboğazdan tekelciler yararına çıkabilmenin bütün yollarını deneyeceğini belirttiler. Ayrıca, sosyal demokrasinin bunu dahi başarmasının olanağı bulunmadığına, sıkıştıkça emekçilere yükleneceğine ve ücretleri direkt ya da dolaylı yollardan dondurmayı deneyeceğine dikkatler çekilmişti. Bütün bunların yanında, hükümetin faşist tırmanışa karşı etkin tedbirleri alamayacağı, bilimsel bir tesbit olarak belirtilmişti.

Nitekim hükümetin 8 aylık çalışmalarının icmali, bu söylenenlerin tamı tamına doğruluğunu kanıtladı. İzlenen ekonomi-politikanın, ücretleri dondurmayı, ya da, daha doğru bir deyimle, emekçilerin yaşama düzeylerini sabit tutmayı amaçlayan bir «Toplumsal Anlaşma» ile sonuçlanması kaçınılmazdı. Hükümetle TÜRK-İŞ yönetimi arasında varılan bu Anlaşma, işçi sınıfımızın ve emekçilerin çıkarlarına ters düşmektedir. Ancak sorunu bu çerçeveyle sınırlı görmek yanlıştır ve bu anlaşmaya karşı çıkmakla, emekçilerin sorunları çözüm bulmuş olmamaktadır.

Halbuki işçi sınıfımızın âcil çözüm bekleyen sorunları vardır. İşçilerin milli gelirden aldıkları payın artırılması, iş ve hayat koşullarının daha yaşanılır hale getirilmesi, sendika seçme özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, genel grev hakkı vb. işçi talepleri «Toplumsal Anlaşma»da yer almıştır. Bu vaadlerin ne ölçüde yerine getirileceğinin bekleyişi içinde bulunmak elbette ki düşünülemez.

DİSK yönetimi, yaptığı muhtelif açıklamalarla «Toplumsal Anlaşma»ya karşı olduğunu belirtmiştir ama yukarıda değindiğimiz gibi, bu, işçi sınıfımızın çözüm bekleyen sorunları açısından çok şey ifade etmiyor. Esas olan, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinde sarı sendikacılığın baş çekmesini önlemektir. Böylece ancak işçi sınıfının ekonomik ve demokratik hakları belli bir güvenceye kavuşturulabilir ve DİSK'in varoluş sebebini de bir ölçüde burada aramak gerekmektedir.

Ören toplantısına sunulan Yürütme Kurulu raporunda, 6. Kongre'de belirlenmiş olan taleplerin kısa bir sıralamasıyla yetinilmiştir. Halbuki DİSK seçimlerde CHP'yi desteklemiştir ve bu desteğin ardından kendi taleplerini de dayatmakla yükümlüdür. DİSK'e dü-

şen, «Toplumsal Anlaşma»nın objektif bir değerlendirmesini (eleştirisini) yapmak ve bunun karşısına alternatif olarak kendi talepler bütünlüğünü çıkarmaktır. «CHP bir burjuva partisidir ve bu nedenle onunla anlaşma olmaz» mantığı, sekter ve yanlış bir anlayıştır. Asıl önemli olan, reformist bir burjuva partisiyle belli şartlar içinde anlaşmış veya uzlaşmış olmak değildir. Önemli olan bu uzlaşma veya anlaşmanın işçi sınıfının yararına olmasıdır. Nitekim, sınırları net olarak çizilmiş böyle bir talepler programı aynı zamanda işçi sınıfımızın belli bir süre için ekonomik mücadele programı işlevini de görebilir.

Ören toplantısında bu konular üzerinde gereği kadar durulamamıştır ve dolayısıyla, toplantıdan umulan amaca ulaşmak bir yana, önümüzdeki dönemde takınılacak ana hatları dahi ortaya çıkarılamamıştır. Hükümetin demokrasiden ve emekçilerden yana girişimlerinin destekleneceğinin belirtilmesi, aksi girişimlere karşı olunacağının açıklanması, DİSK'in izleyeceği yol hakkında yeterli bilgi vermiyor.

SONUÇ:

Ören toplantısında yeterince üzerinde durulmayan, ya da bazı «mülâhazalar»la geçiştirilen ve yukarıda değindiğimiz sorunlar, DİSK'in önümüzdeki dönemde izlemesi gereken politika hakkında yeteri kadar ipucu vermektedir. İşçi sınıfımızın çözüm bekleyen âcil sorunları ve bu sorunlarla içiçe geçmiş bulunan genel emekçi halk hareketinin önündeki sorunlar, DİSK'in mücadele programını belirliyor.

Birincisi, DİSK'in birliğine yönelik saldırılar karşısında uyanık olunmalı, gerek DİSK içinden ve gerekse DİSK dışından gelen bu saldırıların arkasındaki siyasal hesaplar çok iyi saptanmalıdır. Sosyal demokrasinin DİSK'i ve dolayısıyla işçi sınıfımızı köşeye sıkıştırmasına izin verilmemeli, tersine, DİSK sosyal demokrasiyi, tekelcilere yönelik uygulamalarından vazgeçirebilecek dinamizmi göstermelidir.

İkincisi, 6. Kongre kararları doğrultusunda ve günümüzün siyasal gerçeklerine uygun düşen bir çabayla DİSK, demokrasi güçlerinin birliği doğrultusunda çaba göstermelidir. Çeşitli siyasal kuruluşlar ve demokratik örgütler arasında DİSK'in «katalizör» rolü oynaması mümkündür. Her şeyden önce DİSK, farklı siyasal görüşleri olan sendika liderlerini bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla, DİSK'in demokrasi güçlerini birleştirmede yardımcı bir rol oynaması, onun yapısına da ters düşmemektedir. Ve bu aynı

zamanda, DİSK'in örgütsel birliğinin sağlamlaştırılmasının da bir koşuludur. Demokrasi güçlerinin birliği gerçekleşip hayata geçtiği oranda DISK içindeki sürtüşmelerin, grupsal yarışmaların ve bunlardan doğan olumsuzlukların üstesinden gelinmesi kolaylaşacaktır.

Üçüncüsü, DİSK Yürütme Kurulu Ören toplantısına sunduğu raporda, bilimsel ilkelerini ve kapsamını çizmemekle birlikte, sosyalist hareketin dağınıklığından ve bu nedenle de sosyalist birlikten sözetmiştir. İşçi sınıfı siyasi hareketi açısından hayati bir önem taşıyan sosyalist birlik sorunu, işçilerin ve tüm emekçilerin diğer sorunlarında da derece derece etkisini göstermekte ve çeşitli olumsuzlukların kaynağı olmaktadır. DİSK, bu soruna nasıl baktığını ilkesel olarak tesbit etmeli ve sosyalist birlik çabalarını kolaylaştırıcı bir tutum içinde olmalıdır.

Ve nihayet DİSK yönetimi, Ören toplantısında sözü bile edilmeyen «sendikal haklar için mücadele»yi DSF kararlarının ışığında yeniden ele alıp değerlendirmeli, çalışanların, temsili niteliği olan TÖB-DER, TMMOB gibi örgütleriyle işbirliğini geliştirmeli, SENDİKAL HAKLAR EVRENSEL BİLDİRGESİ'nin başarısı için, uluslararası proletaryanın bir müfrezesi olarak kendine düşeni yerine getirmelidir.

Demokrasi güçlerini ve dolayısıyla DİSK'i önümüzdeki dönemde önemli görevler beklemektedir. Bu görevlerin üstesinden gelebilmenin ilk koşulu ise, işçi sınıfı biliminin prensiplerine bağlı olmak ve bu prensiplerin somutlandığı işçi sınıfı siyasi hareketiyle ve onun program hedefleriyle uyumlu bir faaliyet içinde olabilmektir.

TÖB-DER Kongresi ve Burjuvazinin Saldırısı

Ali ÖNGEN

21 - 24 Ağustos tarihlerinde yapılan TÖB-DER 4. Olağan Genel Kurulu ve ilgili gelişmeler demokratik halk hareketi açısından, devrimci-demokratik güçlerin birliği bakımından büyük önem taşıyan bir olaydı.

TÖB-DER Kongresinde, Kongre öncesinde ve sonrasında yaşanan olgular dikkatle ve ibretle izlenmesi gereken birçok noktayı içermekteydi. Bu yazımızda, bu noktaları tek tek ayrıntılı bir biçimde ele almak istiyoruz:

BURJUVAZİNİN ÇOK YÖNLÜ SALDIRISI

Bilindiği gibi TÖB-DER başından beri tekelci sermayenin ve gerici müttefiklerinin başlıca boy hedeflerinden birisidir. Bugüne değin TÖB-DER'e yönelmiş olan gerici baskılar ve saldırılar, örgütü zayıflatamamıştır. Tersine, TÖB-DER ve üyeleri üzerinde en şiddetli baskıların yoğunlaştığı son iki yıl içinde, örgütün üye sayısı ve yerel şubeleri çoğalmış, iki yıl önce 110 bin üyesi olan TÖB-DER'in üye sayısı 160 bine yaklaşmıştır. MC'nin TÖB-DER'i iki kez kapatmaya kalkışması, yerel şubelere sürekli saldırılar düzenlenmesi, TÖB-DER üyesi öğretmenlerin binlercesinin kıyıma uğraması, bugüne değin öldürülen 37 TÖB-DER'liden 34'ünün son iki yıl içinde katledilmiş olması... Bütün bunlar TÖB-DER'i yıldırmaya ve geriletmeye yetmemişti.

Bugüne değin TÖB-DER'e yönelik saldırılar açıktan açığa ve cepheden yapılmıştı. TÖB-DER 4. Genel Kurulunda ise örgüt burjuvazinin çok yönlü saldırısına uğradı. Burjuvazi bir yandan yıllardır uyguladığı cepheden saldırı politikasını sürdürürken, öte yandan TÖB-DER'in dostu gibi görünen güçler aracılığıyla örgüte içten bir saldırı da düzenledi.

Tekelci sermayenin Kongre nedeniyle TÖB-DER'e sadece cepheden değil, içeriden de saldırıya geçmesi tekelci sermayenin sosyal demokrat partisinin ve onun kuyruğuna takılan birtakım grupçu, bencil siyasetlerin sayesinde gerçekleştirildi.

Tekelci sermayenin sosyal demokrat karargahı, kongreden aylarca önce bu konuda hazırlıklara başlamıştı. CHP Genel Sekreter yardımcılarından Orhan Birgit'in sorumluluğunda başlatılan bu çalışmalar, kısa vadede şu hedeflere yönelikti:

NE PAHASINA OLURSA OLSUN GAZİOĞLU YÖNETİMİNİ DÜŞÜRMEKTE ANLAŞANLAR

Gültekin Gazioğlu başkanlığındaki yönetimi ne pahasına olursa olsun düşürmek CHP'nin birinci amacıydı. Çünkü bu yönetim iki yıl boyunca faşizmin ve gericiliğin karşısında eğilmemişti, bükülmemişti. Çünkü bu yönetim iki yıl boyunca tekelci sermayenin karşısında gerilememişti. Çünkü bu yönetim TÖB-DER'i hiçbir şekilde CHP'nin kuyruğuna takmamıştı. Çünkü bu yönetim, CHP' nin faşizme ve faşist saldırılara karşı izlediği uzlaşmacı tutumu sürekli olarak eleştirmiş, özellikle kendi görev alanına giren Eğitim Enstitüleri konusunda sosyal demokrasinin faşizmle uzlaşan tutumunu sert ve kesin bir dille eleştirmişti. Çünkü bu yönetim, demokratik öğretmen örgütlenmesinin merkezinde 1975 yılına kadar süren Kemalist anlayışın yerine işçi sınıfı bilimi rehberliğini getirmek için önemli, kararlı ve başarılı bir uğraş sürdürmüştü. Çünkü bu yönetim, eğitimin demokratikleştirilmesi konusunda yorulmak bilmez ve cesur bir mücadele vermiş, dil ve kültür üzerindeki ırkçı, şöven baskılara, egemen burjuva uygulamalarına karşı kararlıca direnmişti.

Birçok sosyal demokrat kurmayın da belirttiği gibi, bu yönetim her ne pahasına olursa olsun işbaşından gitmeliydi.

CHP kurmayları, Kongrede Gazioğlu yönetimini işbaşından düşürdükten sonra, kendi siyasetlerinin ağırlık koyacağı, hiç değilse pay sahibi olacakları bir TÖB-DER yönetimi istiyorlardı. Çünkü CHP yandaşlarının Kongredeki delege sayısı 120 civarındaydı. Bu rakam CHP'nin Kongrede başka gruplarla işbirliği yapmasını gerektiriyordu.

Böylelikle CHP, Türkiye solu içindeki bölünmelerden yararlanmak ve TÖB-DER içindeki birtakım grupçu eğilimleri kendisine payanda yapmak istiyordu.

Bu konuda, ne pahasına olursa olsun Gazioğlu yönetimini

düşürmek için can atan bazı gruplar vardı. Bu grupların başında hiç kuşkusuz Birlik Dayanışma grubu geliyordu.

Birlik Dayanışma grubu, sosyal demokrasinin planları için uygun bir ortak idi. Çünkü bu grubun bağlı olduğu siyaset eskiden beri CHP kuyrukçusu olarak şöhret yapmıştı. Birlik Dayanışma grubunun DİSK içindeki uzantıları DİSK'i uzun zaman CHP kuyruğuna taktıktan sonra, bugün gene aynı misyonu üstlenmişlerdi. DİSK'in Ağustos başındaki Ören toplantısında Toplumsal İlerleme grubu ile CHP merkezine bağlı sendikacılar, bugünkü DİSK yönetimine karşı işbirliği yapmışlardı.

Birlik Dayanışma grubu da, tıpkı sosyal demokrat burjuva merkezi gibi ne pahasına olursa olsun Gazioğlu yönetimini düşürmek» sloganıyla kongreye girmişti. Böylece Birlik Dayanışmacılar, kendi grup ihtirasları uğruna, bir kez daha sosyal demokrasinin peşine takılmaktan, bir kez daha işçi sınıfı sosyalizmine karşı, TÖB-DER'e karşı ve devrimci-demokratik güçlerin birliğine karşı burjuvazi ile işbirliğine gitmekten çekinmedi. 90 ila 100 arasındaki delegeye sahip bu grup örgütte başarı şansını ancak ve ancak sosyal demokrasi kuyrukçuluğuna bağlı gördü. Tıpkı DİSK' de olduğu gibi.

Ama sosyal demokratlar ile Birlik Dayanışmacıların (BD) oyları kongreyi almaya yetmiyordu. İşte burada kendilerine bir üçüncü müttefik daha buldular.

ÜÇÜNCÜ MÜTTEFİKİN KÜÇÜK HESAPLARI

TİP yanlısı Demokrasi İçin Birlik (DİB) grubu da altı aya yakın zamandır BD ile işbirliği halindeydi. Önce siyasal planda başlayan TİP ve İDD işbirliği, gerçekte oportünist amaçlara, ilkesizliğe ve karşılıklı küçük hesaplara dayanıyordu. İDD'ciler kendi kendilerini hapsettikleri tecrit çemberinden çıkmak için TİP'lilerin eteğine yapışmışlardı. TİP'liler ise 1979 ve 1981 seçimlerinde İDD'cilerin oylarını almak, ayrıca gelecek dönemde İDD'nin tabanını kendisine kaydırmak planları içindeydi. Her ikisi de işçi sınıfının tek partisi olduğunu iddia eden bu çizgiler, «daha sonra birbirlerinin gözünü oymak üzere» geçici bir mütarekeye ve hatta ittifaka girmişlerdi. Bu ittifak siyasal ve demokratik yaşamın bazı alanlarında kendisini gösteriyordu. Bu alanlardan birisi de TÖB-DER idi. BD'nin belli bir gücüne karşılık, DİB grubunun TÖB-DER'deki gücü devede kulaktı. Makyavelciliğin ve sahtekârlığın şampiyonluğunda eşi menendi bulunmayan İDD'ciler ve onların TÖB-DER'deki kolu BD'ciler TÖB-DER Ankara ve İstanbul kon-

greleri öncesinde DİB ile işbirliği yapabilmek için TÖB-DER 4. Genel Kurulunda ortak liste oluşturmayı ve DİB grubunun lideri İlhan Alkan'ı TÖB-DER genel başkanlığına getirmeyi kabul etmişlerdi. Böylece DİB'liler genel kurulda az sayıda delegeyle genel başkanlığı alacakları hayali içindeydiler. Ne var ki, Ankara ve İstanbul Kongrelerinde kurulan oportünist kutsal ittifaklar işe yaramayınca, ayrıca DİB'lilerin bugüne değin en güçlü oldukları yer olan Eskişehir kongresini DİB'liler kaybedince, BD grubu İlhan Alkan'ın genel başkanlığından yan çizmeye başladı. Ama bir kez, DİB grubu, sakalı BD'ya kaptırmıştı. Nitekim DİB grubu bu angajmanını İlkokul Öğretmenleri Sağlık Sosyal Yardım Sandığında da sürdürdü. Çünkü sandık seçimlerinde faşist delegeler ile işbirliği yapanlar sadece BD'ciler değildi. Sandık kongresi kulislerine DİB adına giren İlhan Alkan da adı geçen sicilli MC militanları ile işbirliği yapılmasında «söz ve karar sahibi» olmuş, kongredeki bir-iki DİB yanlısı delegenin oylarını gericileri de içeren listeye kanalize etmişti. Bir başka deyimle BD düzeyinde olmamakla birlikte, Sandık Kongresinde DİB grubu da bu suça katılmıştı.

Ayrıca sosyal demokrat genel merkezin ve BD'nin yanısıra DİB grubunun da birinci belirleyici sloganı ne pahasına olursa olsun Gazioğlu yönetimini düşürmekti.

İTTİFAKIN TAMAMLAYICI ÖGESİ

Ne var ki, TÖB-DER genel kurulunda DİB'li delegelerin sayısı 32-33 kadardı. Bir başka deyimle sosyal demokratların, BD'cilerin ve DİB'lilerin oyları 250'yi ancak geçiyordu. Bu rakam da sözkonusu kutsal ittifakın kongreyi alması için yeterli değildi. Bu üçlü temel ittifak bu durumda kendisine dördüncü bir müttefik aradı ve buldu. Siyasal demokratik platformda DDKD diye anılan Doğulu siyasi grup, son bir buçuk yıldır İDD ile işbirliği halindeydi. Bu grubun kıyasıya düşmanlık güttüğü Özgürlük grubu ise TÖB-DER yönetimine ortaktı. İşte DDKD grubunun Özgürlük grubuna düşmanlığını ve birtakım subjektif değerlendirmelerini ön plana çıkarması, sosyal demokratlar ile BD'cilerin TİP ile kurdukları ittifaka bir dördüncü müttefik daha ekledi. Böylece Dörtlü kutsal ittifak kongre öncesinde kuruldu.

Bu dörtlü itifakta gerçek anlamda oyuna gelen grup DDKD oldu. Sosyal demokrat merkezde üstlenmiş olan kaşarlanmış bur-

juva politikacıları ile onlara taş çıkartan İDD'ci politikacıların ayak oyunları, TİP'lilerin küçük hesaplarıyla birleşince, ilkesi «ne pahasına olursa olsun Gazioğlu yönetimini düşürmek» olan kutsal ittifak kurulmuştu. DDKD'nin TÖB-DER'deki adı olan Devrimci Demokrat Öğretmen (DDÖ) ise böyle bir sloganı taşımamakla birlikte, kendisini o ittifakın bağrında buldu. Fakat daha Kongre sırasında nasıl bir oyuna getirilmiş olduğunu da görmekte gecikmedi. Çünkü oportünizme dayalı kutsal ittifak, DDÖ grubunun merkez yürütme'de temsil edilmesini istemiyordu. Sosyal demokrasinin böylesine şöven olduğu bir ülkede, böyle reformist ve oportünist karışımı bir ittifakın DDÖ grubunu sadece kullanmak istemesi, fakat merkez yürütme yönetimini paylaşmaya yanaşmaması gerçekte ittifakın doğasına uygundu. Çünkü BD grubu sosyal demokrasi yoluyla burjuvazinin, DİB grubu da BD'nin peşine takılmıştı. Ortaya çıkan sonuç ise burjuvazinin planlarına ve oyunlarına alet olmaktan öteye gidemezdi. DDÖ grubu kongre çalışmalarını terketmeyerek, seçimlerde oy kullanarak kutsal ittifakın oluşturduğu bataktan kendilerini kurtardılar. Ve kutsal ittifak cephesini kendi kaderiyle başbaşa bıraktılar. Nitekim bu cephenin sonu daha sonra bir bozgun oldu. Cephe dağıldı, ittifak çözüldü. BD grubu kendi ihanetiyle başbaşa kaldı.

BURJUVAZİNİN SALDIRISINA YARDIM EDENLER

Dörtlü ittifakın ilk iki temel unsurunu sosyal demokrat merkez ile İDD'ci oportünistler oluşturmaktaydı. BD grubu kendi grupçu çıkarları için burjuvazinin TÖB-DER'e, DİSK'e, DİSK ve TÖB-DER birlikteliğine ve devrimci-ilerici güçler bütünlüğüne yönelik saldırısına avadanlık etmeyi kabullenmişti. Bu İDD'ciler için yeni ve yadırgatıcı bir siyaset değildi. İDD'cilerin benimsemiş oldukları partinin tarihi sayısız CHP kuyrukçulukları, Kemalist takipçilikleri ile doluydu. Ayrıca, her türlü oportünizmi uygulamak onların meşrebine pek de uygundu. Onlar DİSK'deki en tutucu sendikacılarla sosyalistlere karşı işbirliği yapmanın ve örgütü burjuvaziye peşkeş çekmenin şampiyonu değil miydiler? Onlar, DİSK'de işçilerin birliğini bölen, parçalayan, DİSK'i bir yangın yerine çevirmek isteyen, işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütlenmesini altın tepsi içinde burjuvaziye sunmak isteyenler değil miydiler? Onlar, DİSK'e bağlı Tekstil sendikasında kargaşa yaratarak, Cağaloğlu'nun ortasına DİSK düşmanı bir ihanet çadırı kuranlar ve hem tekstil işverenlerinin, hem de sarı Teksif'in değirmenine su taşıyan değil miydiler? Onlar Maden İş şubele-

rindeki özellikle Bursa ve Kartal bölgelerinde her türlü pervasızlığı göze alanlar değil miydiler? Onlar Maden İş Ereğli bölgesinde Maocu provokasyona olanak hazırlayan, fakat başları sıkışınca TSİP'li ve TİP'li işçiler tarafından işyerini kurtaranlar değil miydiler? Onlar DİSK'in sağlık işkolunda örgütlenmesinin önüne burjuvaziden bile daha büyük engeller koyarak AP'li Mustafa Başoğlu'na ve onun sarı sendikasına dolaylı yoldan hizmet edenler değil miydiler? Onlar Yeni Haber İş'in bölünmesine ve silinmesine giden olayların baş suçlusu değil miydiler? Onlar, Kimya İş Sendikasının başına çorap örenler değil miydiler? Onlar, DİSK'e bağlı bazı sendikalara karşı gecekondu sendikalar kurarak gangster sendikacılık oyunlarına başvuranlar değil miydiler?

«T. ilerlemecilerin» destekledikleri partinin geçmişteki sayısız marifetine ek olarak, son yıllarda aynı siyasal kökenden sürgün veren İDD hastalığının son iki yıl içindeki cürümleri saymakla bitmez.

Türkiye solunda bir habis ur gibi yürüyerek hareketi yozlaştıran İDD'cilik, kendi mikroplarını TÖB-DER içine de taşımıştı. Şube işgallerinden her türlü yalan, dolan ve tezvirata, binbir çeşit ayak oyununa ve akıl almaz entrikalara kadar tüm çirkin yöntemleri kullanan BD grubu siyaset alanındaki, DİSK platformundaki zararlarını TÖB-DER'de de yaygınlaştırmaya uğraşıp durmuştu.

BD grubunun, İDD'ciliğin ve TKP'nin CHP kuyrukçuluğu on yıllardan beri sürüp gelen onmaz bir hastalıktı ve TÖB-DER 4. Genel Kurulu öncesinde sosyal demokrat merkezle kurdukları gizli pazarlıklar yadırgatıcı değildi.

Ne var ki, bu kutsal ittifaka dahil olan DİB grubunun siyasal merkezi, 5 Haziran seçimleri öncesinden başlayarak CHP'ye karşı kesin tavır almış gözüküyordu. Yeniden kurulduğu sıralarda bir dönem için sosyal demokrat takipçiliği güden TİP çizgisinin, 5 Haziran seçimleri öncesinde CHP'ye götürdüğü güçbirliği önerisi reddedilince, bu kez öbür uca savrulan parti yönetimi, CHP'yi MC ile aynı kaba koymaya kalkışmıştı. Ve bildiğimiz kadarıyla TİP bu son görüşünü o zamandan bu yana korumaktaydı.

Ne var ki, TÖB-DER kongresinde DİB grubunun politikası hiç de öyle siyasal plandaki gibi olmadı. Siyasal arenada CHP'ye karşı kesin tavır almış gözüken TİP'in TÖB-DER'deki yandaşları, burjuva işbirlikçiliği içinde yer aldılar ve sosyal demokrat siya-

sal merkezin TÖB-DER'e ve tüm sol güçlere yönelik saldırısında BD ile suç ortaklığı yaptılar. Böylece adı geçen siyasetin sosyal demokrasiye karşı çıkışının gerçekte içi kof bir tavır olduğu bir kez daha anlaşıldı. Çünkü BD ve DİB gruplarının TÖB-DER'de sosyal demokrasi ile kurmuş oldukları ittifak öyle masum ve demokratik bir birlik değildi. Sosyal demokrat siyasal merkezin TÖB-DER üzerindeki planlarını anlamamak için kör olmak gerekirdi. CHP genel sekreterinin de bilgisi dahilinde, ve CHP genel sekreter yardımcısının yönetiminde, birçok CHP milletvekili ile kongre öncesinde sürdürülen faaliyetlerin, gerçekte demokrasi güçlerine değil, burjuvaziye hizmet ettiği gün gibi ortadaydı.

Ama ne yazık ki, DİB grubu da kongre öncesinden başlayarak kongre bitimine kadar burjuva işbirlikçiliği yapan BD grubuyla birlikte davrandı, burjuvazinin değirmenine su taşıdı. Ve ancak son anda, BD'ci Süleyman Üstün'ün topladığı korsan kongreye karşı çıkarak, yakasını bu bataktan *bir ölçüde* kurtarabildi. Fakat şayet işler sözkonusu kutsal ittifak için olurunda gitseydi ve bu kutsal ittifak TÖB-DER yönetimine gelmiş olsaydı, DİB grubu da tıpkı BD gibi TÖB-DER'de burjuva işbirlikçiliği yapmış ve örgüt üzerindeki sosyal demokrat burjuva operasyonuna avadanlık etmiş olacaktı. Ama DİB grubu sosyal demokratlarla ve burjuva işbirlikçisi BD grubuyla kurduğu ittifakın sonuç vermeyeceğini görünce, son anda kendisini sıyırmasını bildi. Ne var ki, DİB grubunun olumsuz faaliyeti burada da bitmedi. Süleyman Üstün'ün divanda tek başına kalmak pahasına topladığı korsan kongreyi geçerli saymayan DİB grubu, TÖB-DER'in biricik ve meşru kongresini de yasal saymamak yoluna gitti. 277 oya karşılık verilen 349 güvensizlik oyunu hiçe sayarak, TÖB-DER'in meşru yönetimini tanımayan DİB grubu, BD'nin korsan kongresinden sonra *sosyal demokrat* politikacılar ile yeni bir işbirliğine girerek, her iki kongreyi de mahkeme tarafından geçersiz saydırtmaya, örgüt yönetimini kayyuma veya yed-i emin'e verdirtip yeni bir kongre toplama çabalarına girişti. Bugün DİB grubu sureti haktan gözükürken, kapalı kapılar ardında burjuvazinin uzantıları ile pazarlıklr yapmakta ve mahkeme kapılarını aşındırarak «sonuç almaya» çalışmaktadır. Oysa, bu çabalar da bir sonuç vermeyecektir. 32-33 delegeye sahip olan DİB grubu ağzıyla kuş tutsa bu delegeleri artıramaz. Burjuva yasalarının boşluklarından yararlanıp örgütü yeni bir kongreye götürse bile oportünist kutsal ittifak karşısında bugünkü genel merkezi oluşturan ve 350'den fazla oy alacağı kesin olan bir bloku bulacaktır. Ve

örgutü yed-i emin'e verdirtmek, bu yolla yeni bir kongre toplamak marifetleri DİB grubunun hanesine yeni bir suç olarak kaydedilecektir.

YÜRÜYÜŞ DERGİSİ VE DİB GRUBU S. ÜSTÜN'E SUÇ ORTAKLIĞI YAPMIŞTIR

Maden İş Sendikasının yönetimindeki İDD'ciler Kartal (4.) Bölge seçimlerinde, TİP'li aday Osman Aslanbay'ı veto etmişti. Yürüyüş dergisi 15 Ağustos tarihli 175. sayısında bu seçimlerin yapıldığı 4. Bölge Konseyi ve divan başkanı Süleyman Üstün ile ilgili olarak şunları yazıyordu:

«Adaylığı reddedilenlerin çabalarına rağmen bu şartlar altında konseye 465 delegeden ancak 262'si katıldı. Süleyman Üstün'ün divan başkanlığına getirildiği konseyde delegeler yönetimin anti-demokratik tutumunu protesto eden konuşmalar yaptılar. Adaylığı reddedilen Aslanbay konuşmasının sonunda anti-demokratik tutumu protesto için merkezin tek aday bıraktığı Karabaş'a oy verilmemesini istedi. Divan başkanı eski hoca Süleyman Üstün bütün ustalığını seçimlere geçerken gösterdi. Aslanbay'ın beyaz oy verme çağrısının anlamsız olduğunu, çünkü tek aday olan Karabaş'ın 5 oy bile alsa seçilmiş sayılacağı keşfini anlattı. Konseye katılan 262 delegeden 103'ü salonu terkederek eski hoca Üstün'ün keşfini protesto etti. 464 delegesi olan Konseyde toplam 115 oy alan Karabaş bölge temsilcisi olarak ilân edildi.

Arçelik lokal temsilcisi Ali Bikim'in konuşmasının son sözleri gerçekten öğretici: «Kardeşlerim, demokrasi mücadelesi anti-demokratik uygulamalara karşı çıkmayı da içerir. Biz işçiler anti-demokratik bulduğumuz için giriştiğimiz DGM direnişinde olduğu gibi, Faşizme İhtar Eylemi'nde olduğu gibi, bu anti-demokratik duruma da karşı çıkmak zorundayız. Sendikamızın geleceği açısından karşı çıkmak zorundayız. Sendika içi demokrasiyi sağlamak zorundayız.

Delegelerden söz alanlar Osman Aslanbay'ın adaylığının reddedilmesini protesto eden konuşmalar yaparlarken, seçimlere yakın «sahibinin sesi» bir konuşma yapılır. Bir delege TİP'in işçi sınıfı partisi olamayacağını anlatmak için ter dökmektedir. Salondaki bütün işçiler ayağa kalkarak protestoya başlayınca divan «sahibinin sesinin» konuşmasını keser ve kürsüden indirir. «Divanın yetkisine dayanarak konuşmacının sözlerinin geri alındığı» açıklanır. Eski hoca Süleyman Üstün gene ustalığını kullan-

mıştır. Nasılsa 5 oy bile alsa seçilecek olan Karabaş'ın kazasız belâsız bölge temsilcisi yapılması için her şey mübahtır. Usulen yapılacak bir seçimden önce hır çıkmaması için başkasının sözlerini geri almak insanlara bölge temsilciliği kazandırırken, çok şey kaybettirir. Eski hocanın da unuttuğu budur.» (Yürüyüş, 15., 8.1978)

Bu derginin yayınlanmasından altı gün sonra toplanan TÖB-DER dördüncü Genel Kurulunda, TİP yanlısı Demokrasi İçin Birlik grubu, sosyal demokratlarla, İDD'cilerle ve Devrimci Demokrat Öğretmenlerle işbirliği yaparak divan başkanlığına Süleyman Üstün'ün gelmesini sağladı.

Fakat Kongrenin üçüncü gününde divana karşı güvensizlik önergesi oylandı. 277 kişinin güven oyuna karşılık 349 güvensizlik oyu verilmişti. Bundan daha demokratik bir sonuç olamazdı. Buna rağmen, oylamayı idare eden DİB grubundan divan başkan vekili Adil Ülgen divanın düşmediğini, güvensizlik oyunun yeterli olmadığını açıkladı ve divan ile taraftarları kongreyi terkettiler.

Dördüncü günü akşamı, DİB grubu saat 19 ibaresini vererek yayınladığı bildiride şöyle diyordu:

«Demokrasi İçin Birlik grubu olarak kongrenin kaşla göz arasında yapılmaması için bir oldu bitti ile TÖB-DER'in yokolması anlamına gelecek tehlikelerden kurtulabilmesi için gücümüzün el verdiği her çabayı, bütün teröre, baskıya ve her türlü ahlâksızlığa varan maceracı goşist maocu ve sahtekâr genel merkezcilerin tavırlarına rağmen kararlıca mücadele ettik. Böylece kongreyi mahkemenin tedbir kararının çıkma zamanına kadar tamamlatmamaya uğraştık.

Demokrasi için birlik grubu ile Birlik ve dayanışma gruplarının avukatları canla başla çalışarak yasal ve meşru olmayan «fiili divan»ın meşruiyetsizliği mahkemece de tescil edilerek TEDBİR KARARI alındı. Tedbir kararı duruşmalı olarak alındığı için bu karara itiraz yasal olarak mümkün değildir.

3. Mahkemenin verdiği tedbir kararı ile artık «fiili divan»ın sözde seçimini takip eden uygulamaları ve bu uygulamalarla *aklama* dahil *tüzük değişiklikleri* dahil alınmış olan tüm kararların geçersiz olduğunu, bu anlamda meşru ve yasal olan divanın görevinin yapılmasının önlendiği saatten itibaren artakalan diğer bütün gündemin yeniden görüşülmek ve bu görüşmeler sonucunda karara bağlamak zorunluluğunun yasal ve hukuki bir kesinlik taşıdığı açıkça ortaya çıkmıştır.

4. Bu durumda: a) Yasal ve meşru olan divan görevi derhal devralmalı ve TÖB-DER gerçekten gerçek yöneticilerine kavuşabilmesi için üzerine düşen işlevleri kararlıca yerine getirmelidir.

b) Yasal divan, meşru ve hukuki olmayan divanca fiili durum yaratılarak sahte delegelik kartları saptanmalı, bu durumda olan delegelerin sözde delegelikleri kaldırılmalı, haksız olarak delegelikleri iptal edilenlerin ise re'sen delegeliklerinin kabulü yoluna gitmelidir.

c) Meşru ve yasal divanın güven oyuna gitme zorunluluğu sözkonusu değildir. Tüm yapılanlardan sonra meşru ve hukuki olan divan artık yeni divanı seçme zorunda değildir. (24.8.1978, saat 19.00)

Yürüyüş Dergisi, DİB grubunun kongrenin son akşamı panik içinde kaleme alıp dağıttığı bu bildiriye yer verdi. (29.8.1978)

Böylece, TİP'lilerin canla başla uğraşarak mahkemeden yasallık beratı aldırdıkları divanın başkanı, birkaç hafta önce, 465 delegelik bir kongreden beş oy alan adayın bile seçilmiş sayılacağını söyleyen ve bu seçimin selameti uğruna başkasının sözünü geri alan Süleyman Üstün'dü...

DİB grubu, büyük bir telaşla, tedbir kararının duruşmalı olarak alındığını ve itiraz hakkı bulunmadığını söylerken, bu kararı aldırmak için avukatların gösterdiği «canla başla çalışma» nın ne olduğunu da itiraf etmiş oluyordu. DİB grubu, aynı şekilde, kongrede sahte delegelikler bulunduğu yalanını ve iftirasını savunuyordu. Oysa bu tür sahtecilikler DİB'lilerin dostu BD grubuna ve onların efendisi sosyal demokrat burjuva politikacılarına düşer. DİB ve benzeri gruplar, bu balonu yayarken, tek bir sahte delege olduğunu kanıtlayamamışlardır. Bu yalancı ve iftiracı grupların çirkin yüzü, mesnetsiz karalamaları gerçekte kendi yüzlerine çalınmış birer lekedir. DİB grubu, aynı şekilde delegelikleri iptal edilmiş olanların S. Üstün divanı tarafından re'sen kongreye kabul edilmelerini isterken, gerçekte S. Üstün'ün topladığı Korsan İstanbul Kongresinde seçilen delegeleri kastediyor. Mahkeme kararlarına pek saygılı olan DİB grubu, S. Üstün' le birlikte topladığı Korsan İstanbul Kongresinin bütün sonuçları ile mahkeme ve yargıtay tarafından iptal edildiğini ne çabuk unutuyor.

İşte TİP çizgisinin, burjuva politikacıları ile ve onların işbirlikçisi BD'cilerle düştüğü bataklığın acıklı tablosu. (Kitle, sayı 226)

TKP'NİN SESİ VE YÜRÜYÜŞ DERGİSİNİN İFTİRA KAMPANYASI

TÖB-DER 4. Genel Kurulunda İDD'cilerin bozguncu uzantısı BD grubu ile TİP yanlısı DİB grubunun burjuva politikacıları ile yaptıkları işbirliği açığa çıkıp, hüsrana uğrayınca, TKP ve TİP çevreleri, kendi suçlarını örtbas etmek için yalan ve iftira mekanizmasına sarıldılar.

Gerek TKP'nin sesi, isimli radyo yayınlarında, gerekse TİP genel sekreterinin sahipliğindeki Yürüyüş dergisinde, TÖB-DER' de Demokratik Merkeziyetçilerin ve Özgürlük Grubunun maocularla işbirliği yaptığını iddiaya kalkıştılar.

Aynı çevreler, aynı iddialarını Kongrede dağıttıkları bildirilerde de öne sürdüler.

TÖB-DER Kongresinde burjuvaziyle ortaklık kurmakta ve TÖB-DER ile DİSK'e dönük burjuva planlarını TÖB-DER'de sahneye koymakta suçüstü yakalanan TKP ve TİP yalancı ve müfteri durumundadırlar.

Bu iki siyasal çevreye yakın gazeteciler komisyon seçimlerinde genel merkezcilerin Maocu Yurtsever Öğretmen Grubu ile işbirliği yaptığını yazmışlar, fakat sonradan bu sözlerini düzeltmişlerdi. Ama adı geçen Makyavelci iki çevre, gözleri ihtirastan kararmış olarak yalan ve iftira kampanyalarını sürdürdüler.

Yalanlarını yüzlerine çalmak ve onların sahteciliklerini teşhir etmek ise bizim görevimizdir.

1 — Kongrenin ikinci gününde yapılan komisyon seçimlerinde, Maocuların hiçbiri seçimleri kazanan önergelere oy vermemişlerdir. Bu duruma yüzlerce kişi tanıktır. Basın mensupları tanıktır.

2 — Kongrenin üçüncü gününde verilen 350 imzalı güvensizlik önergesinin altında tek bir Maocunun imzası yoktur.

3 — Aynı şekilde güvensizlik oylamasında bütün Maocular çekimser kalmışlar ve bu tutumlarını basına tekrar tekrar yazılı olarak açıklamışlardır. Maocuların basına dağıttıkları duyuruların fotokopileri bunun bir başka kanıtıdır.

4 — 24 Ağustos 1978 günkü Aydınlık gazetesinde başlık altında verilen haberde Maocu YÖ grubunun Demokratik Merkeziyetçiler ile işbirliği yapmadığı, bu grup tarafından açıklanıyorbu ise dağıttığı bildiride «Devrimci Öğretmen» grubu ile ittifak du. Aynı haberin içinde şöyle deniliyordu:

«... TİP'in görüşlerini benimseyen Demokrasi İçin Birlik Grubu ise dağıttığı bildiride «Devrimci Öğretmen» grubu ile ittifak

yapan tüm grupları suçlayarak «Devrimci Öğretmen» grubunun yanısıra bu grupların Yurtsever öğretmen ve yurtsever devrimci öğretmen ile işbirliği yaptığını açıkladı»...

Bu arada Yurtsever öğretmen grubu basına yaptığı açıklamada Cumhuriyet gazetesinde dün yayınlanan ve gruplarının Devrimci Öğretmen ve onunla hareket eden gruplarla ittifak ettiği haberini yalanlayarak, bunun gerçeğe aykırı olduğunu ve kongreyi izleyen Birlik Dayanışma ve TİP'e yakın Cumhuriyet muhabirinin kasıtlı bir şekilde böyle bir haber verdiğini bildirdiler.» (Aydınlık, 24.8.1978)

5 — DİB'lilerin de içinde bulunduğu Süleyman Üstün divanı düşürüldükten sonra yeni yapılan divan seçimini kazanan divan 414 oy almıştır. Bu oylar, düşük divanla birlikte salonu terketmeyen halkçı eğitimcilerin oyları ile 414'e yükselmiştir. Aynı oylamada 9 delege çekimser kalmış, tüm Maocu grupların oluşturdukları 28 delege ise karşı oy kullanmış ve bu husus sayma yoluyla tesbit edilerek tutanaklara geçirilmiştir. Kaldı ki, bütün Maocu gruplar, yukarıda da belirttiğimiz gibi, gerek divanın düşürülmesinde, gerekse yeni divanın seçilmesinde oylamaya katılmadıklarını açıklamışlardır.

6 — PDA'cı - Maocu YÖ grubu seçimlere bağımsız bir liste ile katılmış ve 5 oy almıştır.

7 — Maocu YDÖ grubu ise 23 imzalı bir bildiri yayınlayarak kongreyi terketmiştir. YDÖ grubuyla birlikte davranan diğer iki küçük Maocu gruba ait delegeler de bu 23 kişi arasında yer aldılar. Yapılan ortak açıklamada «Kongrede liste çıkaracak olan iki gerici bloku da reddediyoruz. Ancak birlik cephesi platformunun yönetime alternatif olmaması nedeniyle liste çıkarmıyoruz» dediler.

8 — Yürüyüş dergisi, 1976'daki 3. Genel Kurulda Demokratik Merkeziyetçiler ile Özgürlük gruplarının sadece 25 oy farkla yönetime seçildiklerini yazıyor. Gerçekten de Demokratik Merkeziyetçiler ile Özgürlük grubunun oluşturduğu blok, o kongrede 202 oy almıştı. Diğer blok olan DİB ve Halkçı Eğitimcilerin listesi 177 oy almıştı. Ne var ki, o kongrede *bütün Maocu gruplar* toplam 87 - 90 arasındaki delege sayısıyla DİB'in sosyal demokratlarla birlikte başını çektiği listeye oy vermişlerdi. Yani Maocular DİB grubunu kendileri için tehlikeli görmemişlerdi. Ve Yürüyüş dergisi, o kongrede kazanan ittifakın sadece 25 fark yaptığını yazarken, hiç utanmadan, asla sıkılmadan 87 ila 90 arasındaki Maocu oyları da kendisine ait gösterebilmektedir. (İki yıl önceki TÖB-

DER genel kurulu ile ilgili değerlendirmemizi KİTLE'de yaparken, hem Maocuların TİP'i destekleyen ortak bildirilerini yayınlamıştık, hem de divan oylaması ile kongre sonundaki merkez organları seçimi arasındaki oy dağılımının rakamlarını vererek, TİP yanlısı DİB ile CHP yanlısı HE grubunu destekleyen Maocuların sayısının ne denli yüksek olduğunu kanıtlamıştık.)

9 — Gerçekten de Maocular bu seçişlerinde haklıydılar. Onlar ne pahasına olursa olsun Gültekin Gazioğlu ekibinin işbaşına gelmesine karşı çıktılar. Çünkü DİB'in ağırlığındaki bir yönetim onlar için kolay yutulur bir lokmaydı. Ve Maocular yanılmadıklarını anladılar. Kongreden altı ay sonra, Gültekin Gazioğlu başkanlığındaki merkez yönetimi Maocu bozguncülara devrimci ve demokratik güçler adına öldürücü darbeyi indirdi. DİB ve benzeri grupların bu cesareti bulmasına olanak yoktu. Gazioğlu yönetiminin örgüt içinde Maoculuğa karşı verdiği mücadele, Maoculuğu TÖB-DER'de bir tehlike olmaktan çıkardı. Nitekim geçen genel kurula 530 delegeden 90 civarında delegeyle gelen Maocular, şayet bu kongrede yamalı bohça gibi derme çatma gruplar halinde 744 delegeden ancak 28'ini alabildilerse ve bunların büyük kısmı kongreyi terkederken, seçimlere katılan Maocu grup sadece 5 oy alabildiyse, bu başlıca geçen yönetimin Maoculara karşı verdiği kararlı mücadelenin sonucudur.

10 — Ve nihayet bu 28 kişilik delege sayısıyla, Maoculuğun artık TÖB-DER'de bir tehlike olmaktan çıktığı herkesçe açıkça görülmüştür. Üstelik de Maocular arasında en fazla yayın yapan, altı aydır günlük gazete çıkaran PDA grubunun kongrede sadece 5 oy alması, diğer 23 Maocunun Arnavutluk çizgisinde olduğu hatırlanırsa, Maoculuğun TÖB-DER'de bu kongreyle son nefesini verdiğini ileri sürmek yanlış olmaz.

11 — Sayıları toplamı 744'de sadece 28'e ulaşan Maocu delegelerin bu kongredeki başlıca amaçları, örgütten ihraç edilmiş olan kafadarlarını örgüte geri aldırtmaktı. Maocular bu emellerinde de muvaffak olamadılar ve genel kurula yaptıkları itirazı inceleyen özel komisyon, Maocuların örgüte alınmamasını kararlaştırmış, genel kurulda yapılan oylamada ise komisyonun görüşleri kabul edilmiş, böylece örgütten ihraç edilen 100'ü aşkın Maocunun örgüte geri dönmeleri kesin olarak önlenmiştir.

Bütün bu gerçekler apaçık ortadayken ve sayısız belgeler ile kanıtlanmışken, TKP'nin Sesi adlı radyo ile TİP'in genel sekreterine ait olan Yürüyüş dergisi hâlâ herkesin gözü içine baka baka yalan söylemektedir. Oysa makyavelizmin, iftiracılığın ve

sahteciliğin eninde sonunda o silahları kullananları yaralayacağını bu yöntemlerin şmpiyonu olan çizgiler artık öğrenmelidirler. Biz onların yalancılıklarını ve müfteriliklerini her yerde yüzlerine vuracağız ve sosyalist ahlâkla taban tabana zıt bu yöntemlerin sahiplerini teşhir etmeye devam edeceğiz. (Kitle s. 226)

BULANIK SUDA BALIK AVLAYAN YÜRÜYÜŞ VE DİB

Yürüyüş dergisinin TÖB-DER ile ilgili olarak son haftalarda yaptığı yayınlar, TÖB-DER genel kurulunda 32 kişilik delegasyonu oluşturan Demokrasi İçin Birlik grubunun bulanık suda balık avlayan politikasını yansıttı.

BD grubu ile elele vererek aylardır TÖB-DER kongresine dönük birtakım küçük hesaplar içine giren bu küçük grup, sosyal demokrasiye sözde karşı çıkarken, sosyal demokrat burjuva parti merkezlerinde gazaba gelen ilahların öfkesinden «yararlanmak» istedi. Tekelci sermayenin sosyal demokrat politikacılarının Gazioğlu yönetimine karşı yöneltiği kıyasıya saldırıda, onlarla işbirliği yapan BD grubunun yanısıra DİB grubu da, küçücük delegasyon grubu ile «başa güreşmeye» çalışırken, bilerek bilmeyerek, tıpkı BD gibi burjuva işbirlikçiliğine düşmekten kendisini kurtaramadı.

Bu grubun ve sözkonusu siyasetin yayın organı durumundaki Yürüyüş dergisinin bulanık suda haftalardır avladığı balıklar arasında iftira yöntemi de yer aldı. Bu iftiralardan birisi de geçen dönemki yönetimin malî harcamalarda birtakım usulsüzlükler yaptığı yolunda idi.

TÖB-DER genel merkezine daha önceki yıllarda personel olarak girmiş fanatik bir TİP'linin, bu siyasi grup lehine yaptığı çalışmalar sonucunda Yürüyüş dergisi ve DİB grubu birtakım rakamlar elde etmiş. Ve bu rakamları sıralayıp kafa karıştırarak, 1976 - 78 dönemindeki TÖB-DER yönetiminin usulsüz harcamalarından dem vurmaya kalkışıyor. DİB grubunun bu harcamalara yolsuzluk demeye dili varmıyor, sadece ardarda rakamlar sıralayarak «ateş olmayan yerde duman tütmez» misali, o dönemki yönetimi aklı sıra töhmet altında bırakmaya kalkışmıştır.

Öne sürdükleri rakamlar arasında somut olan hiç bir şey yoktur. Sadece rakam kargaşası altında bir izlenim yaratmaya çalışan bu baylar, Gazioğlu'nun Kongrede sözkonusu personelle ilgili söylediği sözleri güya kendi örtük argümanlarına kanıt olarak getirmeye çalışmaktadır.

Herkesten önce DİB grubuna ve onun Yürüyüş gazetesine

söyleyelim ki, geçmiş yönetimin veremeyeceği tek bir hesap yoktur. Geçmiş yönetimin her konuda alnı açıktır. Yürüyüş dergisi, Devrimci Öğetmen grubunun liderlerinden Ali Başpınar'a atfen birtakım sözleri aktararak, aklı sıra bugün merkez bloku içinde bulunan bu grubu, Demokratik Merkeziyetçilere ve özgürlük grubuna karşı kışkırtmaya çalışıyor.

Pek klişeleşmiş bu eski Bizans taktiğine gerek yok. DİB'lilere ve onlar gibi düşünenlere söyleyelim: Kongrede seçilen 5 kişilik malî komisyonda sadece iki üye eski yönetim blokundan idi. Demokratik Merkeziyetçiler ve Özgürlük gruplarından oluşan bu iki delegenin dışında kalan üç delege komisyonlarda Devrimci Öğretmen ve Devrimci Demokratik Birlik gruplarını temsil ediyorlardı. Ve Kongrenin belki de en uzun süre, en ciddi, en titiz çalışan komisyonu Malî Komisyon oldu. Bütün hesaplar didik didik arandı. İkinci günden başlayarak sabahlara kadar çalışan Malî Komisyon çalışmasını ancak Kongrenin son günü akşamı, seçimlere pek az kala bitirebildi. Ve DİB'li baylar hiç korkmasınlar, bugünkü yönetim ittifakını oluşturanlar sahtecilik üzerine ittifak kurmuş değillerdir. Sahtecilik ve entrikacılık ancak burjuva politikacıları ile işbirliği yapanlara özgüdür.

Ve gene Yürüyüş dergisine, DİB grubuna ve benzerlerine söyleyelim ki, geçmiş yönetim, hesap vermekten kaçındığı için Devrimci Öğretmen ve Devrimci Demokratik Birlik ile ittifak kurmuş değildir. Eski merkez bloku, burjuvazinin saldırısını görmüş, kimlerin TÖB-DER'e ve DİSK'e karşı burjuvazi ile işbirliği yaptığını bizzat yaşamış ve bu ittifakı tekelci burjuvazinin TÖB-DER ve DİSK üzerindeki oyunlarına karşı oluşturmuştur. «Sosyalizm» adına yola çıkıp, işi burjuva işbirlikçiliğine kadar vardırmak, birtakım küçük hesaplarla bulanık suda balık avlamak siyasetinin sahipleri bu suçlarından utanma duymaksızın, son iki yıllık yönetime kara çalmaya boşuna heveslenmesinler. Ve bir noktayı daha hatırlatalım, Kongrede eski yönetim aklama'yı asla bir oldu bittiye getirmediği gibi, yeniden başkan seçilen Gültekin Gazioğlu, yeni Merkez Yürütme ve Genel Yönetim Kurulu üyelerine aynen şunları söylemiştir: «Bizim aldığımız ibra'ya dayanarak geçmiş defterleri kapatmak istediğimizi sanmayın. Bu ittifakta, güven ve açıkyüreklilik çok önemli unsurlardır. Bütün geçmiş dönemin bütün malî hesaplarını daha ayrıntılı bir şekilde inceleyebilirsiniz ve özellikle incelemelisiniz. Bizi töhmet altında bırakmak isteyen gruplara karşı bunu biz de isteriz. Biz her zaman her yerde hesap vermeye hazırız. Alnımız ak, yüzümüz açıktır.»

G. Gazioğlu'nun yeni yöneticilere söylediği bu sözler, eski yö-

netime kara çalmak isteyen tüm grupların ve aynı kervandaki Maocuların dikkatine sunulur. (Kitle s. 226)

BİRLİK DAYANIŞMA GRUBUNUN BOZGUNCULUĞU VE ÖRGÜT YIKICILIĞI

Kongre öncesinde ve kongre sırasında, hatta kongre sonrasında bulanık suda balık avlayarak kendi küçük delege grubu ile başa güreşme hayalleri içinde yüzen Demokrasi İçin Birlik grubunun ve onu destekleyen yayınların, kongreyle ilgili çalışmaları bu grubun cürmü kadar yer yakmıştır.

Bu bakımdan gerek Yürüyüş dergisinin, gerekse DİB grubunun ve onlara kaynak olan siyasal odağın TÖB-DER Kongresi ile güttüğü politikayı bütün yanlarıyla sergilemek gerekirken, TÖB-DER'de asıl suçlu olan grubun DİB olmadığını da tekrar belirtmek isteriz.

TÖB-DER'de burjuvazinin saldırısına birinci derecede koçbaşı görevi yapan asıl suçlu grup Birlik Dayanışma'dır. Utanmaz bir pişkinlikle kendisine «Birlik ve Dayanışma» adını alan, böylece hem sureti haktan gözüken, hem de TÖB-DER örgütünün adındaki iki değerli kelimeyi çalan bu grup, son iki yıl içinde, özellikle son bir yıl içinde her türlü örgüt yıkıcılığına, her türlü bozgunculuğa başvurmuştur.

İlkokul Öğretmenlerinin Sandığının bu yılki genel kurulunda faşist delegeler ile pazarlık yaparak onlarla ittifak kuracak kadar gözü kararmış olan Birlik Dayanışma grubu, gerek TÖB-DER Genel Kurulu öncesinde, gerekse kongre sırasında burjuvaziyle açıkça işbirliğine gitmiştir. Sosyalizme ve TÖB-DER'e karşı, Sandık'da faşistler ile işbirliğini dahi mübah görecek kadar zıvanadan çıkmış olan İDD'cilerin, TÖB-DER Kongresinde burjuvazinin sosyal demokrat politik merkezi ile işbirliği yapması onun için çok daha mübah olacaktı elbet.

Ve nitekim de öyle oldu. Sahtecilik, makyavelcilik ve entrikacılık konusunda, —işbirliği halinde oldukları— yıllanmış burjuva politikacılarına bile parmak ısırtacak denli mahir olan BD'ci düzenbazlar aylardır süren «delege çalışmalarında» ve kongre öncesi kulislerinde her türlü çirkinliğe başvurdular. Onlar, kendi bencil grup çıkarları uğruna tekelci sermayenin TÖB-DER'e, DİSK'e, DİSK ve TÖB-DER birlikteliğine ve tüm demokratik halk hareketine karşı giriştiği bu sinsi bu amansız saldırıda burjuvazi ile işbirliği yaptılar. Etki altına alabileceklerini umdukları delegeleri Kongre öncesindeki aylarda tek tek dolaştılar. Merkez yönetimi hak-

kında akıl almadık yalanlar söylediler. İftiralara, kara çalmalara başvurdular. Bununla da kalmadılar, jurnalciliğe sarıldılar. Merkez yönetimindeki grupları burjuvaziye jurnal ettiler.

BD grubu bu iğrenç ve bozguncu çabalarında asıl kolaylığı tekelci sermayenin sosyal demokrat politik merkezinden gördü. Çünkü tekelci sermaye, bir yandan MC partileriyle, faşistiyle, Maocusuyla, diğer gericisiyle, Tercüman'ıyla, Aydınlık'ıyla, Hergün'üyle ve Hüsamettin Çelebi'siyle TÖB-DER'e karşı açıktan yürüttüğü saldırıyı büsbütün hızlandırmıştı. Ama sosyal demokrat politik merkez de, TÖB-DER'e yönelik bu Haçlı Seferine bir truva atı gibi katılmıştı. Sosyal demokrat merkez en sinsi İsmet Paşa politikasıyla TÖB-DER'e cepheden değil, arkadan, yandan ve içten saldırıyordu. Ne pahasına olursa olsun TÖB-DER'in devrimci yönetimini düşürmek ve kendisiyle uyumlu çalışacak, kendisinin de içinde bulunduğu yeni bir genel merkez oluşturmak istiyordu.

Bunun için çok sayıda milletvekilini ve burjuva politikacısını seferber etmişti.

İşte sosyal demokrat burjuva merkezinin TÖB-DER'e yönelik bu saldırısında onun içerideki ana kolunu ve vurucu gücünü «bilimsel sosyalizm» etiketli BD grubu oluşturuyordu.

BD grubunun makyavelciliği ve ihtirasları ile burjuvazinin planları birleşince TÖB-DER'e ve onun bütünlüğüne yönelik Haçlı Seferleri'ne yeni cenahlar eklendi. TÖB-DER'e karşı yeni cephelerde savaşlar açıldı. Gerici güçlerden başlayan bu Haçlı Orduları'na BD grubu da sol kanattan katıldı. Çünkü bu grup ve onun temel siyasetini oluşturan İDD'cilik, CHP'ye ve sosyal demokrasiye «ulusal burjuvazi» veya «burjuvazinin ilerici kanadı» etiketlerini yapıştırmıştı. Böylelikle BD grubu, kendi çirkin çıkarları uğruna olmayan bir «ulusal burjuvazi» ile ittifak kurmak politikasını bu kez TÖB-DER'de daha çirkin bir şekilde derinleştiriyordu. Çünkü BD grubu, emperyalizm çağında, uluslararası tekelci sermaye ile bütünleşmiş olan yerli tekelci burjuvazinin sosyal demokrat tercihini «burjuvazinin ilerici kanadı» diye ilan edecek kadar bilimden uzaklaşmıştı.

İşte BD grubu «burjuvazinin ilerici kanadı» ile TÖB-DER'de bir kez daha işbirliği yaptı. Hem de en kötü biçimiyle yaptı.

Burjuvaziye verdiği ödünlerle elli yıllık CHP kuyrukçusu TKP' nin «utkan ve savaşkan» geleneğine lâyık olduğunu bir kez daha kanıtladı.

SOSYAL DEMOKRASİNİN VE BD'NİN YÖNTEMLERİ

CHP genel merkezinin doğrudan doğruya TÖB-DER meselesine müdahale etmesi, birçok milletvekillerini kulislere seferber etmesi ile sosyal demokrasi ve onun iflah olmaz takipçisi BD arasında tam bir işbirliğinin kurulmasına yol açtı.

Ne var ki, gerek kulisleri bizzat yöneten yıllanmış burjuva politikacılarının, gerekse onlarla işbirliği halindeki sahtekâr İDD'cilerin bütün çabaları, oluşturulan kutsal ittifak'ın başarıya ulaşmasına yetmedi. Kendi içinde de birbirlerine oyun oynamayı yöntem edinen kutsal ittifak ortakları, Kongrenin çoğunluğu karşısında birbirlerine düştüler ve neticede kutsal ittifak önce üç'e, sonra iki'ye indi ve nihayet BD grubu yalnız başına kaldı. (Kutsal ittifakın bozguna uğramasından BD'nin bir korsan kongre toplamasından sonra, DİB grubu boyunun küçüklüğüne, delege sayısının gülünçlüğüne bakmadan sosyal demokratlarla ittifaka girerek, yeni bir kongre toplamak kombinezonlarını başlattıysa da, gerçekte sözkonusu kutsal ittifakın iki ana bileşeni olan sosyal demokratlar ile İDD'cilerin ayrı düşmüş olması sosyal demokrat merkezi en sadık müttefikinden, soldaki aslî payandasından yoksun bırakmıştır. Bundan sonra oportünist umutlar burjuva politikacılarının mahkeme kulislerinde alacakları sonuçlara bağlanmıştır.)

Böylece DİSK içinde burjuvazi ile işbirliği yapan, DİSK'i sosyal demokrat politik merkeze bağlamak için hayli çaba sarfeden fakat daha sonra sosyal demokrasiden esaslı bir darbe yiyen, ama gene de akıllanmayıp, Ören toplantısı öncesinde burjuvazinin DİSK'e saldırısında gene koçbaşı görevi yapan İDD'ciler, bütün bu cürümlerine ek olarak TÖB-DER'i de bir yangın yerine çevirmek için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır. Yapmaya devam etmektedirler.

Bunun için Kongre öncesi kulislerde başvurulan yollar arasında, yalan, iftira, dedikodunun yanısıra, başka «kozlar» da bol bol kullanıldı.

Bu gibi işlerde fazlasıyla usta olan BD'ciler, Halkçı Eğitimci delegelerin ayrıntılı bir listesini çıkarmışlardı. Bu delegelere sosyal demokrat politikacılar, önce cazip tayin teklifleri ile gittiler. Bunların geçersiz kaldığı yerde, milletvekillerini delegelere gönderdiler. Bilmem hangi büyük liderin ya da diğer başka bir CHP kurmayının bu konudaki isteğini ilettiler. CHP'ye bağlı olan delegelere parti disiplini ve parti direktifi getirdiler. Gazioğlu başkanlığındaki yönetimi jurnallediler. Bilmem hangi «devlet büyüğünün» ve CHP liderinin, ya da falanca bakanın bugünkü yönetimi isteme-

diğini söylediler. Gazioğlu başkanlığındaki yönetimin TSİP'li olduğunu, kendilerinin ise CHP'li olduğunu, halkçı eğitimci delegenin elbette CHP'yi seçmesi gerektiğini belirttiler. «Küçük partiler» edebiyatına bol bol sarıldılar. Demokratik Merkeziyetçilerin ittifak yaptığı Özgürlük grubu hakkında jurnalcilik yaparak delegelerin aklını çelmeye çalıştılar.

Ve nihayet bunların hiçbiri geçmediği yerde, sözkonusu delegeye karşı terfi-tayin mekanizmasını bir tehdit, şantaj ve baskı unsuru olarak kullandılar.

Kongre öncesinde CHP genel merkezine İDD'cilerin verdiği yalan yanlış bilgileri Cumhuriyet gazetesinde yayınlattılar. Bu bilgilerde de ihbarlara başvurdular. Demokratik Merkeziyetçilerin ittifak yapması muhtemel yeni grupların «demokrasiye inanmadığı» onların «demokrasi güçleri arasında sayılamayacağı» yolundaki ibareleri Cumhuriyet'in güdümlü yazısına koydurttular. 800 delegeden üçte birinin (267'sinin) Birlik Dayanışmacı olduğunu iddia ettiler. Gazetenin verdiği rakamlara göre kutsal oportünist ittifakın kongredeki delege sayısı 450'yi aşıyordu. Fakat bunun hiç de öyle olmadığı, kutsal ittifakın her türlü kulis ve kombinezon sonucunda azami sayısının 280'i aşmadığı herkesçe görüldü.

Fakat bunların hiçbiri kongreyi kutsal ittifaka götürmeye yetmedi.

Kongre sabahında İGD'liler binayı sardılar. Bellerinde demir çubuklarla, yakalarında kavga için hazırlanmış tanıtma rozetleri ile, yakalanan birtakım silahlar ve dinamit lokumları ile, Haçlı Orduları'nın bu yeni utkan savaşçıları cephedeki mevzilerini almışlardı. Onların ağabeyleri olan çok sayıdaki CHP milletvekili ise bina içinde delege avlamakla iştigal ediyorlardı.

Birinci gün divana seçilen Süleyman Üstün, dışarıdaki bu sorumsuz grupla işbirliğine başladı. Akşama doğru, bir ara Halkın Kurtuluşu taraftarları ile İGD'liler arasında çıkan kavga, basına İGD-Dev Genç çatışması olarak yansıtıldı.

Daha sonraki gelişmeler, Kutsal İttifakın bozgununu da birlikte getirdi. Tekelci sermaye, kendisine TÖB-DER içinde birtakım müttefikler bulmuştu ve onlar aracılığıyla örgüte karşı yeni bir saldırıya girişmişti. Kongrede kutsal ittifakın aldığı yenilgi sosyal demokrasinin olduğu kadar onun işbirlikçilerinin de yenilgisi oldu. Buna rağmen sosyal demokrat politik merkez TÖB-DER'e saldırmaktan vazgeçmedi. CHP adına çalışmaları sürdürmekle görevlendirilen genel sekreter yardımcısı Orhan Birgit, «TÖB-DER'e karşı karalama ve suçlamalara girişti. Bu örgütün kitle tabanından kop-

tuğunu, meslek örgütü olmaktan uzaklaştığını» öne sürerek, Feyzioğulları'nın, Sükan'ların ve diğer gericilerin korosuna katıldı.

BURJUVAZİNİN AMACI NEYDİ?

Burjuvazinin TÖB-DER'e ve onun kongresine saldırmaktaki amacı çok yönlüydü ve sadece TÖB-DER'le de sınırlı değildi. Sosyal demokrasi başlıca şu amaçları güdüyordu:

— TÖB-DER yönetimini sosyal demokrasinin güdümüne sokacak uyumlu bir yönetimin işbaşına gelmesi, böylece demokratik kitle örgütlerin en etkinlerinden olan TOB-DER'in burjuvazi ve onun sosyal demokrat politikası için ehlileşmesi.

— TÖB-DER'in ve şube yönetimlerinin ciddi bir operasyondan geçirilmesi ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın terfi-tayin mekanizması ile örgütün tepeden yerel şubelere kadar bürokratik bir mekanizma haline dönüştürülmesi. (Bu amaçla, bir yandan BD ve DİB ile işbirliği halinde tasfiyelere girişilecek, öte yandan hükümetin dümen suyundan gidecek şube yönetimleri oluşturulacaktı. Örneğin bir ilin milli eğitim müdürü, veya yardımcıları ya da eğitim enstitüsü müdürleri veya yardımcıları, veya ilköğretim müdürü, lise ya da meslek okulu müdürleri belli bir operasyon sürecinden sonra yerel şube yönetimlerine getirilecek, uyumsuz yöneticiler sürgünlerle, kıyımlarla ya da örgütsel tasfiyelerle etkisiz hale sokulacaktı. Böylelikle belli bir süreçten sonra, TÖB-DER örgütünün hiyererşisi, Milli Eğitim Bakanlığının hiyererşisine paralel duruma dönüştürülerek bu örgütün bağımsızlığı yokedilecekti. Sosyal demokrasinin amacı, TÖB-DER'i Bakanlığa bağlı bürokratik bir mekanizma haline getirmekti. Onunla işbirliği yapan gruplar ise bu amaçlara ve suça ortak olmuşlardır.

— Sosyal demokrasi, bu yolla öğretmenlerin sendikalaşma mücadelesini de kendi güdümüne alacaktı.

— DİSK ile TÖB-DER arasındaki yakınlaşma burjuvaziyi ve onun sosyal demokrat hükümetini rahatsız ediyordu. Bu amaçla, CHP, DİSK ve TÖB-DER içindeki gruplaşmalardan yararlanma yoluna gitti. Ören'de DİSK yönetimine karşı Kemal Türkler ve İDD'liler ile işbirliği yaparken, TÖB-DER'de aynı sadık müttefiki yanında buldu. Şayet sosyal demokrasi TÖB-DER yönetimine BD grubuyla ve diğer küçük gruplarla birlikte gelmeyi başarabilseydi, TÖB-DER'i DİSK'e karşı kullanacak, böylece bu iki seçkin ve en güçlü kitle örgütünün işbirliğini önleyecekti. Burjuvazinin sosyal demokrat partisi, bu yolla TÖB-DER'i DİSK'e karşı kullanacak, bir yandan TÖB-DER'i etkisizleştirirken, öte yandan DİSK yönetimini tecrit edecekti.

— DİSK ve TÖB-DER beraberliğinin bu yoldan önlenmesi diğer demokratik örgütleri de etkileyecektir. Çünkü ancak DİSK ve TÖB-DER'in başını çektiği bir ekonomik demokratik örgütler platformu, ekonomik mücadelede güçbirliğini başarılı kılabilirdi. DİSK'in ve TÖB-DER'in karşı karşıya geldiği bir durumda ise, diğer demokratik yığın örgütlerinin tek başlarına yapacakları fazla birşey yoktu.

Böylece, burjuvazi ekonomik-demokratik örgütlerin güç ve eylem birliğini İDD'ciler ile işbirliği halinde torpillemek istiyordu.

İşte TÖB-DER Kongresinde alınan ilk sonuçlar burjuvazinin ve onun işbirlikçilerinin bu oyunlarını bozmuştur. Bununla birlikte iş mahkeme kapılarına intikal etmiştir. Burjuvazinin ve onun işbirlikçilerinin bu sahada neler yapabileceğini kestirmek zor değildir.

Bugün, devrimciyim, ilericiyim diyen tüm siyasi akımlara düşen görev, burjuvazinin bu çok yönlü oyununu görmektir. TÖB-DER içindeki burjuva işbirlikçiliğini kavrayıp onu etkisiz hale getirmek çok ivedi bir görev olarak tüm devrimci-demokratik hareketin karşısında durmaktadır.

Örgüt yönetimi başta olmak üzere devrimci ilerici tüm TÖB - DER'lilere düşen görev, kongre nedeniyle ve burjuvazinin saldırısı yüzünden, İDD'cilerin bozgunculuğu ve komplokuluğu yüzünden örgütün almış olduğu yaraları hızla onarmak, sendikalaşma hakkı başta olmak üzere, örgütün işlevini en yetkin bir şekilde yeniden icra etmeye başlamasını sağlamaktır.

TÖB-DER'in karşı karşıya bulunduğu burjuva saldırısını püskürtmek için Kongre sonuçları önemli bir dönüm noktası olmalıdır. Şu veya bu şekilde burjuvazinin bu oyununa âlet olmuş bulunan gruplar, artık bu gaflet ve hıyanet uykusundan uyanmalıdırlar. BD grubunun örgütü bölmek, iki başlılık yaratmak, ayrı bir örgütlenmenin zeminini ve önkoşullarını hazırlamak için aylardır sürdürdüğü manevralar daha fazla teşhir ve tecrit edilmelidir. Bilimsel sosyalizm adına mangalda kül bırakmayan, fakat şu anda burjuva kurumlarına ve mahkeme koridorlarına sığınmış bulunan Demokrasi İçin Birlik grubu elini eteğini bu ihanet batağından çekmelidir. BD grubu içindeki olumlu unsurlar, bu gidişin ne denli acı bir ihanete vardığını artık görmelidirler.

Örgütün birliğini yeniden onarmak, onu yeniden etkili uğraşlara sevketmek, DİSK ile işbirliği halinde TÖB-DER'in katılacağı

demokratik güçbirliği platformunu yeniden inşa etmek, örgütün gelişiminin önündeki engelleri kaldırmak için en büyük sorumluluk hiç kuşkusuz merkez yönetimine düşmektedir. Bu görevler, aynı zamanda, «her soydan ve boydan» soyguncunun ve yıkıcılığın elebaşı durumundaki eğilimlerin tecritini ve hüsrana uğratılmasını zorunlu kılmaktadır.

GERÇEK Yayınları
Eğitim Dizisi

No. 1) — Sosyal Sınıf Nedir? ... 350 Krş.
No. 2) — Kapitalizm Nedir? / 1 Kapitalist Toplumda Sınıflar .... 350 »
No. 3) — Kapitalizm Nedir? / 2 Kapitalist Toplumda Sömürü .... 350 »
No. 4) — Kapitalizm Nedir? / 3 Kapitalist Toplumda Üstyapı .... 350 »
No. 5) — Kapitalist Toplumda Sınıf Mücadelesi .... 350 »
No. 6) — Emperyalizm Nedir? ... 600 »
No. 7) — Felsefe Nedir? .... 350 »
No. 8) — Diyalektik Materyalizm Nedir? .... 350 »
No. 9) — Marksist Bilgi Teorisi Nedir? .... 350 »
No. 10) — Faşizm Nedir? .... 600 »
No. 11) — Ulus Nedir? .... 350 »
No. 12) — Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı Nedir? ... 350 »
No. 13) — Maoizm Nedir? .... 600 »
No. 14) — Sol Revizyonizm (Goşizm) Nedir .... 350 »
No. 15) — Ekonomi Politik Nedir? / 1 .... 350 »
No. 16) — Ekonomi Politik Nedir? / 2 .... 350 »
No. 17) — Tarihi Materyalizm Nedir? .... 350 »

İsteme ve Havale Adresi:

Öner Ciravoğlu
Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11
Cağaloğlu-İstanbul

ilke 20 Lira
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ